Rijswijk

Uitvoeringsstrategie maatschappelijke voorzieningen Rijswijk

De weg naar voldoende maatschappelijke voorzieningen in een groeiend Rijswijk

Definitieve versie | 13 oktober 2026

Rijswijk

VOORWOORD

Maatschappelijke voorzieningen zijn er voor mensen. Voor de plek waar kinderen naar school gaan, waar inwoners sporten, elkaar ontmoeten of ondersteuning krijgen als dat nodig is. Als wethouder Volkshuisvesting, Zorg en Maatschappelijk Vastgoed vind ik het daarom belangrijk dat we niet alleen kijken naar de gebouwen die we vandaag hebben, maar vooral naar wat inwoners van Rijswijk morgen nodig hebben.
Rijswijk groeit. Er komen woningen en inwoners bij en daarmee groeit ook de behoefte aan zorg, ondersteuning, onderwijs, sport en plekken om elkaar te ontmoeten. Tegelijkertijd is de ruimte in onze gemeente schaars en zijn onze financiële middelen niet onbeperkt. We kunnen daarom niet alles overal blijven doen. We moeten keuzes maken. Die keuzes willen we zorgvuldig maken, met oog voor wat inwoners nodig hebben én voor de waarde die een voorziening heeft voor een wijk of buurt.

Met deze uitvoeringsstrategie brengen we meer samenhang in die keuzes. We kijken niet alleen naar voldoende aanbod van de gebouwen zelf, maar ook naar hoe ze gebruikt worden en welke bijdrage ze leveren voor onze inwoners. Zo willen we voorkomen dat we blijven investeren in gebouwen die niet meer passen bij de vraag, terwijl ergens anders juist behoefte is aan extra voorzieningen.

Dat vraagt om een praktische en nuchtere aanpak. Waar voorzieningen goed functioneren, willen we ze waar mogelijk behouden en versterken. Waar samenwerking of het combineren van verschillende functies kansen biedt, willen we die benutten. En waar vernieuwing nodig is, kijken we vooruit. Soms kan één voorziening verschillende functies vervullen en daarmee voor meerdere groepen inwoners van waarde zijn.

Ook financieel hebben we een verantwoordelijkheid. Maatschappelijk vastgoed moet niet alleen van waarde zijn voor inwoners, maar ook goed en verantwoord worden beheerd. Iedere euro die we investeren, willen we zo goed mogelijk laten bijdragen aan een sterke en leefbare stad. Dat betekent dat we soms ook moeilijke keuzes moeten maken.

Voor mij staat daarbij één uitgangspunt centraal: we hebben geen voorzieningen voor de stenen, maar voor de mensen die er gebruik van maken. Met deze uitvoeringsstrategie zetten we een duidelijke koers uit voor de komende jaren. Een koers waarin voorzieningen niet op zichzelf staan, maar onderdeel zijn van een bredere aanpak voor wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid. Door slimmer te plannen, beter samen te werken en gericht te investeren, zorgen we ervoor dat Rijswijk ook in de toekomst beschikt over voorzieningen die passen bij onze stad en haar inwoners.

Larissa Bentvelzen
Wethouder Volkshuisvesting, Onderwijs, Sport, (maatschappelijk) Vastgoed, Zorg en WMO, Beschermd wonen/ Maatschappelijke opvang en Dierenwelzijn

Rijswijk

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 7

1.1 AANLEIDING: EEN GROEIEND RIJSWIJK 8

1.2 DOEL VAN UITVOERINGSSTRATEGIE: STUREN OP REALISATIE 8

1.3 METHODIEK 9

1.3.1 Processtappen 9

1.3.2 Gehanteerde fasering woningbouwontwikkeling 9

1.3.3 Afbakening maatschappelijke voorzieningen 10

1.3.4 Beleidsmatige uitgangspunten 11

2. WAT 12

2.1 BENODIGDE MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENING RICHTING 2040 13

2.1.1 Huisartsen 14

2.1.2 Tandartsen 15

2.1.3 Apotheken 16

2.1.4 Wijk- en ontmoetingscentra 17

2.1.5 Sportvoorzieningen 19

2.1.6 Speelvoorzieningen 21

2.1.7 Cultuur 22

2.1.8 Onderwijs 24

2.1.9 Kinderopvang 26
2.2 Overzicht: 'wat' per fase 28

3. WAAR? 29

3.1 Overzicht kansenlocaties 30
3.1.1 Overzicht gebiedsontwikkelingen 31
3.1.2 Overzicht overige kansrijke locaties 32
3.1.3 Overzicht kansrijke locaties Rijswijk Wonen 33
3.2 Kansenkaart per type maatschappelijke voorziening 34
3.2.1 Eerstelijnsgezondheidszorg 34
3.2.2 Wijk- en ontmoetingscentra 36
3.2.3 Sportvoorzieningen en speelvoorzieningen 38
3.2.4 Culturele voorzieningen 39
3.2.5 Onderwijs 40
3.2.6 Kinderopvang 43
44

4. HOE? 49

4.1 Financiële doorkijk 50
4.1.1 Toelichting bronnen financiële doorkijk 50
4.2 Gemeentelijke rol per maatschappelijke voorziening 52
4.2.1 Huisartsen 54

4.2.2 Apotheken en tandartsen 54
4.2.3 Wijk- en ontmoetingscentra 54
4.2.4 Sportvoorzieningen 55
4.2.5 Speelvoorzieningen 56
4.2.6 Culturele voorzieningen 56
4.2.7 Onderwijs 57
4.2.8 Kinderopvang 57
4.3 AANBEVELINGEN 58
4.3.1 Visie en beleid voor elke maatschappelijke voorziening 58
4.3.2 Integraal proces rondom ruimtelijke ontwikkelingen 59
4.3.3 Regie op maatschappelijke voorzieningen richting 2040 60
4.3.4 Multifunctioneel gebruik: stimuleren en faciliteren 61
4.3.5 Dataontwikkeling en -gebruik 62
4.3.6 Versterken netwerk externe partners en randgemeenten 63
4.3.7 Uitbreiding afbakening maatschappelijke voorzieningen 63

5. BIJLAGEN 64

5.1 BIJLAGE I: WONINGBOUWPLANNEN RIJSWIJK IN 3 TERMIJNEN 65
5.2 BIJLAGE II: OVERZICHT KANSENKAART MET VOORKEURSLOCATIES 67
5.3 BIJLAGE III: REGIE OP MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN 69
5.3.1 Positionering van de regierol 69

Rijswijk

5.3.2 Takenpakket regisseur maatschappelijke voorzieningen 69

Hoofdstuk

1. Inleiding

1.1 Aanleiding: een groeiend Rijswijk

Het inwonersaantal van de gemeente Rijswijk groeit de komende jaren sterk. Waar de stad in 2024 de grens van 60.000 inwoners passeerde, stijgt dit richting 2040 naar circa 80.000 inwoners. Om deze groei bij te benen worden er de komende jaren ruim 10.000 woningen gerealiseerd, in verschillende delen van de stad.

Voor een leefbare stad waar mensen graag wonen, werken en verblijven, is het essentieel dat inwoners toegang hebben tot maatschappelijke voorzieningen: plekken die bijdragen aan ontwikkeling en verbetering van de gezondheid, en een sociaal vangnet en ontspanning bieden. Denk hierbij aan onderwijs, kinderopvang, sportvoorzieningen, cultuur, ontmoetingsplekken, speelvoorzieningen en eerstelijnsgezondheidszorg. (De precieze afbakening van de term maatschappelijke voorzieningen wordt beschreven in hoofdstuk 1.3.3.) Het op peil brengen en houden van dit voorzieningenniveau, in combinatie met de sterke groei van de stad, vormt een grote uitdaging voor de gemeente.

Waar het aanbod van maatschappelijke voorzieningen eerder organisch meegroeide met de ontwikkeling van de stad en de daarmee gepaarde bevolkingsgroei, neemt het aantal inwoners de komende jaren zo snel toe dat een meer proactieve benadering nodig is. Daarmee ontstaat de behoefte aan een duidelijke strategie voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen richting 2040. Een eerste stap richting een strategie voor maatschappelijke voorzieningen is gezet met het behoefteonderzoek dat in 2025 is afgerond en op 13 februari 2025 aan de raad is gepresenteerd. Hierin is het verwachte benodigde aantal maatschappelijke voorzieningen in kaart gebracht op basis van theoretische referentienormen. Dit behoefteonderzoek vormt de basis voor verdere uitwerking en vervolgstappen zoals beschreven in deze uitvoeringsstrategie.

1.2 Doel van uitvoeringsstrategie: sturen op realisatie

De uitvoeringsstrategie die voor u ligt kent de volgende processtappen:

- **Het toetsen van de referentienormen** uit het reeds uitgevoerde behoefteonderzoek aan de Rijswijkse praktijk, om te komen tot een aangescherpt en realistisch beeld van de benodigde maatschappelijke voorzieningen richting 2040.
- **Het beschrijven van de gewenste gemeentelijke rol** bij de realisatie van deze voorzieningen. De gemeente kan verschillende rollen vervullen en verschillende instrumenten inzetten om voorzieningen te realiseren. Die kunnen verder reiken dan de wettelijke taak wanneer de markt naar verwachting niet zal voorzien in voldoende aanbod aan voorzieningen.
- **Het in kaart brengen van kansrijke locaties** voor het huisvesten of op langere termijn ontwikkelen van de benodigde maatschappelijke voorzieningen. Hierbij wordt rekening gehouden met kosten, beschikbare ruimte, efficiënt gebruik en de voorgenomen gebiedsontwikkelingen in de stad.
- **Het uitwerken van een aanpak om verantwoordelijkheden en taken binnen de organisatie op elkaar af te stemmen**, zodat beleid en uitvoering toekomstbestendig samenwerken en de realisatie van de benodigde voorzieningen daadwerkelijk tot stand kan komen.

Het overkoepelende doel van de uitvoeringsstrategie is het formuleren van een aanpak voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen, passend bij de groei van Rijswijk tot en met 2040. Deze strategie biedt inzicht in welke voorzieningen wanneer nodig zijn en doet voorstellen voor mogelijke locaties. De daadwerkelijke realisatie en haalbaarheid van afzonderlijke voorzieningen worden in het vervolgproces nader beoordeeld. Daarbij spelen naast locatiespecifieke uitdagingen ook externe factoren, zoals netcongestie, een bepalende rol in de vraag óf en wanneer de voorzieningen gerealiseerd kunnen worden. Hoewel voor een deel van de locaties de haalbaarheid nog nader moet worden onderzocht, is deze uitvoeringsstrategie niet vrijblijvend. De gemeente zet

zich actief in om de maatschappelijke voorzieningen te realiseren op de locaties zoals in deze strategie beschreven. Wanneer realisatie op een specifieke locatie niet mogelijk blijkt, wordt bezien hoe de strategie hierop kan worden aangepast. Zo blijft de uitvoeringsstrategie actueel en vormt deze het centrale kader voor de integrale sturing op het voorzieningenniveau in Rijswijk.

1.3 Methodiek

1.3.1 Processtappen

De uitvoeringsstrategie is opgebouwd uit drie inhoudelijke hoofdstukken, die samen de achterliggende processtappen representeren. Hieronder worden per hoofdstuk zowel de inhoud als de doorlopen processtappen toegelicht.

WAT

Een inventarisatie van de behoefte van het aantal maatschappelijke voorzieningen toegespitst op de verwachte groei van Rijswijk tussen nu (2026) en 2040.

Processtappen: de capaciteitsbehoefte die volgde uit het eerder opgestelde behoefteonderzoek is getoetst aan de praktijk door middel van interviews met intern betrokken beleidsadviseurs en externe partners. Input op basis van kennis en praktijkervaring leidde tot verfijning van de capaciteitsvraag. In een interne werksessie met beleidsadviseurs zijn de cijfers die volgden uit de interviews nog eens gezamenlijk en integraal overzien en vervolgens bevestigd.

WAAR

Een voorkeursscenario voor de inpassing van de benodigde maatschappelijke voorzieningen op kansrijke locaties, passend binnen bestaande en toekomstige ontwikkelingen in Rijswijk.

Processtappen: Gedurende een interviewreeks maakten de projectleiders van de lopende gebiedsontwikkelingen, stedenbouwkundigen en planologen inzichtelijk op welke locaties in Rijswijk kansen liggen voor de huisvesting van maatschappelijke voorzieningen. Tijdens een interne werksessie waar projectleiders en beleidsadviseurs samenkwamen is dit aanbod van kansen vervolgens gekoppeld aan de vraag die was geïnventariseerd in de eerste procesfase. Hierop volgden verdiepende gesprekken met de betreffende beleidsadviseurs en projectleiders wat leidde tot verdere aanscherping van de geopperde kansen. Tenslotte vond een werksessie plaats met de betrokken stedenbouwkundigen en planologen waarin een concreet voorkeursscenario is ontwikkeld, bestaande uit een voorstel op welke (toekomstige) locaties maatschappelijke voorzieningen kunnen landen, rekening houdend met ruimte en tijd.

HOE

Een beschrijving van de wenselijke gemeentelijke rol per voorziening, aangevuld met een eerste aanzet voor werkafspraken tussen beleid en uitvoering om tot realisatie te komen.

Processtappen: Om het hoe te beschrijven zijn individuele gesprekken met beleidsadviseurs gevoerd. Ook is een aanvullende gezamenlijke werksessie, met zowel beleidsadviseurs als projectleiders georganiseerd. Per type voorziening is bekeken of de gemeente een grotere rol zou moeten nemen om tot het realiseren van voldoende voorzieningen te komen. Onderdeel hiervan is ook een advies over hoe deze aanpak toekomstbestendig geïmplementeerd kan worden in de organisatie.

1.3.2 Gehanteerde fasering woningbouwontwikkeling

De ontwikkeling van 10.000 nieuwe woningen in Rijswijk vindt verspreid over tijd en ruimte plaats, zowel in het Rijswijk van nu als in het Rijswijk van 2040. Deze woningen krijgen een plek binnen verschillende grote gebiedsontwikkelingen, zoals RijswijkBuiten, het Havenkwartier, Bogaard stadscentrum, Te Werve Oost, Kessler Park en Kessler Park fase 2. Daarnaast zijn er door de hele stad diverse

kleinere herontwikkelingslocaties waar aanvullende woningen worden gerealiseerd.

In deze uitvoeringsstrategie vormt 2040 het gezamenlijke toekomstperspectief omdat, voor zover nu bekend, de sterkste groei van het aantal woningen plaatsvindt tot 2040. Om de aanpak richting 2040 te concretiseren, wordt gewerkt met drie termijnen:

- de korte termijn (nu–2029)
- de middellange termijn (2030–2033)
- en de lange termijn (2034–2040).

Deze indeling sluit aan bij de fasering zoals opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en volgt de momenten waarop de grootste toevoegingen aan de woningvoorraad worden verwacht. Het toevoegen van woningen betekent een toename van het aantal inwoners. Deze groei heeft directe gevolgen voor de benodigde maatschappelijke voorzieningen. De vraag naar dergelijke voorzieningen ontwikkelt zich dus gefaseerd richting 2040. De gekozen indeling in drie termijnen helpt om deze groei en de bijbehorende opgaven goed te onderscheiden en tijdig te kunnen anticiperen op wat wanneer nodig is.

Een visualisatie van de woningbouwprogrammering per termijn is te vinden in bijlage I. Deze figuren tonen de opbouw van de plannen per termijn en geven inzicht in de verwachte fasering van de totale woningbouwopgave. De plannen op korte termijn liggen het meest vast, terwijl de plannen richting de middellange en lange termijn geleidelijk minder vastliggen. De woningbouwaantallen die worden toegekend aan de ontwikkelingen zijn dus aan verandering onderhevig.

1.3.3 Afbakening maatschappelijke voorzieningen

De maatschappelijke voorzieningen die in deze uitvoeringsstrategie zijn opgenomen bouwen voort op de selectie die eerder is gemaakt bij het opstellen van het behoefteonderzoek. Hierbij is gekozen voor zeven typen voorzieningen waarvoor de gemeente vanuit haar wettelijke taak óf een duidelijke beleidsopgave verantwoordelijkheid draagt óf wil nemen. Daarnaast zijn voorzieningen meegenomen waarvoor de behoefte aan huisvesting groot en het maatschappelijk belang evident is. Er zijn ook voorzieningen meegenomen waarbij geldt dat de realisatie ervan zonder gemeentelijke betrokkenheid niet waarschijnlijk is.

Met deze uitvoeringsstrategie wordt niet gestuurd op commerciële voorzieningen zoals horeca, detailhandel of sportscholen. Deze worden primair aan de markt overgelaten. Er wordt echter een uitzondering gemaakt voor bepaalde eerstelijnszorgvoorzieningen, namelijk huisartsen, apotheken en tandartsen. Hoewel deze zorgaanbieders commerciële voorzieningen zijn, beschouwt de gemeente ze als essentiële basisvoorzieningen voor inwoners. Dit geldt in het bijzonder voor kwetsbare doelgroepen waarvoor goede bereikbaarheid en toegankelijkheid cruciaal is. Daarom worden deze voorzieningen wel expliciet in de uitvoeringsstrategie meegenomen. Hetzelfde geldt voor kinderopvang. Ook dit is een commerciële voorziening, maar wordt door de gemeente gezien als een essentiële schakel in een goed functionerende samenleving en daarom opgenomen in de uitvoeringsstrategie. Fysiotherapiepraktijken zijn daarentegen niet opgenomen. Voor deze voorzieningen is de vraag- en aanboddynamiek op dit moment niet betrouwbaar in beeld te brengen op basis van actuele data, waardoor geen onderbouwde ruimtelijke behoefte kan worden vastgesteld. Tabel 1 geeft een overzicht van de opgenomen voorzieningen.

Tabel 1: overzicht van meegenomen maatschappelijke voorzieningen

Type voorziening	Invulling
Eerstelijnszorg	Apotheken, huisarts- tandartsenpraktijken
Sportaccommodaties	Binnen- en buitensportaccommodaties, zwembaden
Speelvoorzieningen	Buitenspeelplaatsen
Wijk- en ontmoetingscentra	Plekken met welzijnsactiviteiten, zoals buurthuizen

Culturele voorzieningen	Lokale culturele voorzieningen inclusief particuliere aanbieders zoals muzieklessen
Onderwijs	Primair en voortgezet onderwijs
Kinderopvang	Buitenschoolse opvang, kinderdagopvang en de peuterspeelzaal (voorschoolse educatie)

1.3.4 Beleidsmatige uitgangspunten

De gemeente Rijswijk beschikt over verschillende visies die richting geven aan het ruimtelijk beleid in de stad en waartoe de keuzes in deze uitvoeringsstrategie zich verhouden. Het overkoepelende kader voor dit ruimtelijk beleid is de Omgevingsvisie Rijswijk 2050, *Gezonde buitenplaats in de metropool*, vastgesteld in maart 2025. In deze visie schetst de gemeente hoe zij de inrichting van de fysieke leefomgeving tot 2050 voor zich ziet. De Omgevingsvisie fungeert daarmee als leidraad voor kwalitatieve ruimtelijke keuzes en als inspiratie- en afwegingskader voor initiatieven die van invloed zijn op de (uitstraling van de) gebouwde omgeving. In de visie wordt benadrukt dat de fysieke en sociale leefomgeving onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De wijze waarop de gebouwde omgeving en de buitenruimte worden vormgegeven, heeft grote invloed op de sociale samenhang en de manier waarop inwoners met elkaar samenleven. Dit benadrukt het belang van het strategisch realiseren van maatschappelijke voorzieningen.

Voortbouwend op de Omgevingsvisie worden voor locatieontwikkeling gebiedspaspoorten opgesteld, waarin op buurtniveau kaders worden vastgelegd voor thema's als economie, klimaatadaptatie, gezonde leefomgeving en mobiliteit. Voor gebiedsontwikkelingen geldt dat een ontwikkelkader wordt opgesteld. Deze uitvoeringsstrategie levert onder meer input voor de gebiedspaspoorten en ontwikkelkaders die momenteel in ontwikkeling zijn. Daarnaast hebben betrokken beleidsadviseurs per domein input geleverd over de actuele stand van zaken en te verwachten beleidsontwikkelingen en -kaders. Daarmee houdt deze uitvoeringsstrategie nadrukkelijk rekening met de wisselwerking tussen bestaand en toekomstig beleid en planvorming.

Hoofdstuk

2. Wat

De benodigde maatschappelijke voorzieningen richting 2040.

2.1 Benodigde maatschappelijke voorziening richting 2040

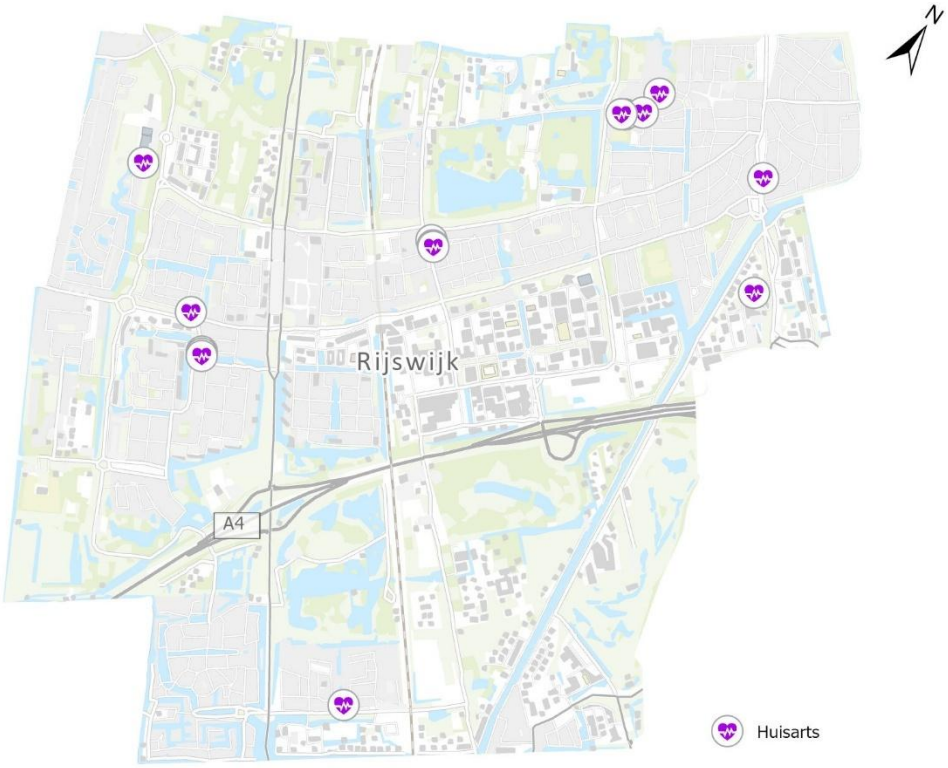
In dit hoofdstuk wordt per maatschappelijke voorziening beschreven wat de behoefte is richting 2040. Per type voorziening wordt een kaartbeeld getoond met het huidige aanbod in Rijswijk, gevolgd door een tabel met de conclusies uit het eerder uitgevoerde behoefteonderzoek. Vervolgens wordt gereflecteerd op de gebruikte norm. We pleiten er in algemene zin voor om deze normen niet als harde kaders te hanteren, maar als richtinggevend hulpmiddel om de benodigde omvang van maatschappelijke voorzieningen te bepalen. De feitelijke verhouding tussen vraag en aanbod kan in de praktijk afwijken als gevolg van lokale omstandigheden en ontwikkelingen die vooraf niet volledig voorspelbaar zijn. Omdat normen primair dienen om toekomstige behoefte in te schatten, kan niet op voorhand worden vastgesteld in hoeverre deze één op één aansluiten op de praktijk. Bovendien kan de vraag in de loop van de tijd veranderen, ook bij een gelijkblijvend inwoneraantal, bijvoorbeeld als gevolg van vergrijzing of veranderend gedrag. Dit benadrukt het belang om de ontwikkeling van vraag en aanbod te blijven volgen en waar nodig bij te sturen.

Naast de reflectie op de norm wordt in dit hoofdstuk de behoefte per voorziening verder geduid. Hiervoor is gebruikgemaakt van zowel een interne toets, gebaseerd op gesprekken met betrokken beleidsmedewerkers, als een externe toets via gesprekken met partners uit het veld. Dit is gedaan om te beoordelen in hoeverre de uitkomsten van het behoefteonderzoek in de praktijk worden herkend. Deze toetsen hebben in sommige gevallen geleid tot een nuancering van de oorspronkelijke conclusies over de benodigde voorzieningen richting 2040. In een werksessie met de beleidsadviseurs is de behoefte daarna gespecificeerd in de tijd, zodat per fase (korte, middellange en lange termijn, zoals toegelicht in hoofdstuk 1.3.2) duidelijk is wat er nodig is. Waar relevant wordt ook aangegeven in welk deel van Rijswijk de voorziening nodig is.

Bij het inventariseren van de behoeftevraag is gelet op de spreiding van de verwachte vraag in relatie tot de reeds aanwezige voorzieningen verdeeld over de gemeente. In andere woorden: er is passend bij de voorziening op wisselende schaal rekening gehouden met nabijheid en spreiding verdeeld over de stad. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er grenzend aan Rijswijk in buurgemeenten Delft, Den Haag en Leidschendam-Voorburg ook maatschappelijke voorzieningen gevestigd zijn waar Rijswijkers gebruik van maken en vice versa. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het benutten van zwembadcapaciteit door bewoners van buurgemeenten. Deze uitwisseling van gebruikers kan de behoeftevraag in Rijswijk beïnvloeden en valt buiten de afbakening van het eerdere behoefteonderzoek en deze uitvoeringsstrategie. Om de aanwezigheid en het gebruik van voorzieningen in randgemeenten in kaart te brengen en dit vervolgens te kunnen integreren in een maatschappelijke voorzieningen strategie toegespitst op Rijswijk, wordt overleg met deze grensgemeenten aanbevolen. Dit wordt nader beschreven in hoofdstuk 4.3.6.

2.1.1 Huisartsen

Figuur 4: huidig aanbod huisartsenpraktijken in Rijswijk

Tabel 1: Conclusies uit het behoefteonderzoek: huisartsen

Referentienorm	Huidige capaciteit	Benodigd 2040	Tekort/overschot 2040
1 (fte) arts per 2095 inwoners	36,3 fte	40,01 fte	**-3,8fte**

Reflectie op norm

De Nederlandse Zorgautoriteit hanteert een norm van 2095 patiënten per fulltime huisarts. Deze norm is landelijk gangbaar en is daarom ook voor Rijswijk aangehouden. Op basis van deze norm ontstaat er een tekort van in ieder geval 3,8 fte richting 2040.

Duiding behoefte

Het behoefteonderzoek laat zien dat Rijswijk op dit moment niet onder de landelijke norm voor huisartsencapaciteit zit. Toch bestaan er momenteel wachtlijsten bij een aantal Rijswijkse huisartsenpraktijken, mede door grensverkeer vanuit randgemeenten. Daarnaast wordt richting 2040 op basis van de prognoses een stijgend tekort aan huisartsencapaciteit verwacht. Deze toenemende druk wordt door beleidsadviseurs herkend. Tegelijkertijd is er behoefte aan meer kwalitatieve informatie vanuit de praktijk om de knelpunten specifieker te duiden, aanvullend op de cijfermatige normen. Hoewel er regulier overleg plaatsvindt tussen de gemeente en Hadoks, de coöperatieve huisartsenorganisatie voor regio Haaglanden en spoedzorg, ontbreekt gedetailleerd overzicht van specifieke capaciteitstekorten, bijvoorbeeld vanwege een tekort aan praktijkondersteuners of beschikbare praktijkruimte. Daarnaast representeert Hadoks de meeste, maar niet alle Rijswijkse huisartsenpraktijken - waardoor mogelijk niet alle behoeften gesignaleerd worden.

Qua spreiding is Rijswijk dusdanig compact dat huisartsen onafhankelijk van de locatie van hun praktijk in de gemeente binnen 15 minuten aanrijdtijd bij patiënten kunnen zijn. Dit voldoet aan de richtlijn van de Landelijke Huisartsen Vereniging. In de praktijk is passende geografische spreiding echter toch gewenst om alle inwoners goed te kunnen bedienen.

In Oud-Rijswijk wordt geen knelpunt verwacht. In dit gebied liggen meerdere praktijken dicht bij elkaar en deze praktijken staan open voor nieuwe patiënten. Het tekort doet zich vooral voor in de overige gebieden van Rijswijk. In RijswijkBuiten, dat een duidelijke groeikern vormt, is een groot

gezondheidscentrum aanwezig. Toch wordt verwacht dat er op de middellange termijn een tekort aan capaciteit zal ontstaan. Daarnaast ontbreekt een huisartsenvoorziening in de omgeving Borderwijkzone en Havenkwartier. Voor statushouders moet een huisarts beschikbaar zijn, onder meer als voorwaarde van de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR). Hierdoor is er op korte termijn behoefte aan extra huisartsencapaciteit in dit gebied.

Veel praktijken in Rijswijk zijn vaak langdurig gesloten voor nieuwe patiënten vanwege beperkte capaciteit. Bovendien staan de huidige praktijkruimtes vaak geen uitbreiding toe. Er is daarom behoefte aan grotere of nieuwe praktijkruimtes om toekomstige groei van het aantal patiënten te kunnen opvangen. Praktijk Tombrock in de Ministerbuurt vormt een specifiek aandachtspunt. Deze praktijk is gevestigd aan huis en de huisarts gaat binnen twee jaar met pensioen. Hoewel er wordt gezocht naar een opvolger, blijkt de huidige praktijkruimte niet passend voor overname: de ruimte is klein en gekoppeld aan een woonhuis. Het niet kunnen voortzetten van deze praktijk leidt tot verlies van huisartsencapaciteit in de wijk. Het is daarom noodzakelijk om tijdig naar een alternatieve praktijklocatie te zoeken in de Ministerbuurt of omgeving.

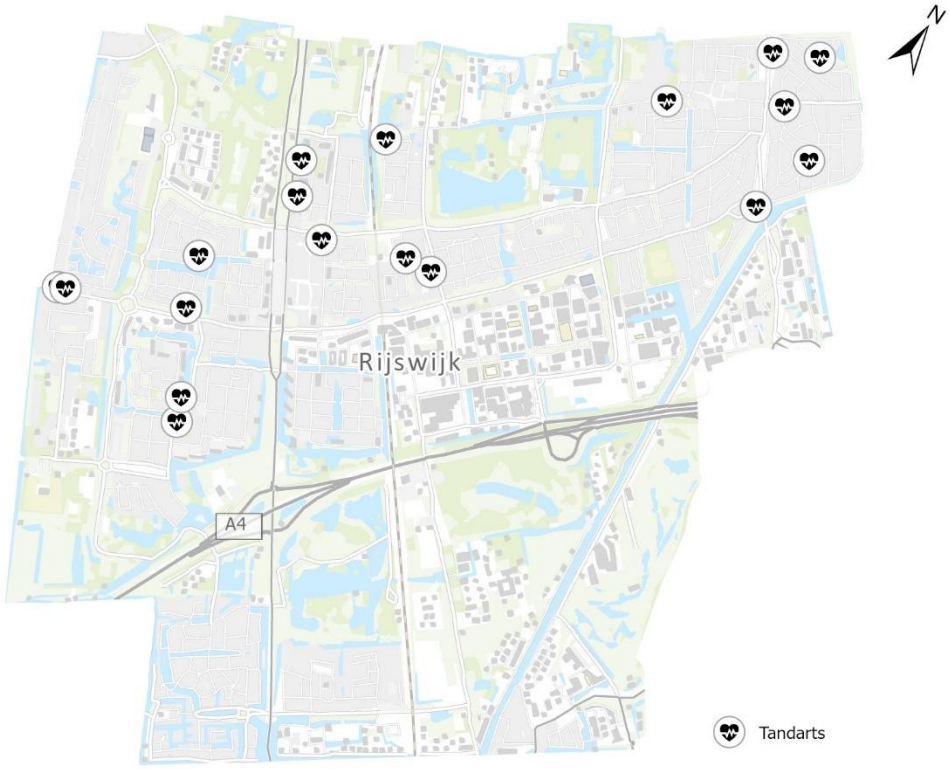
Tot slot wordt breed erkend dat de beweging naar geïntegreerde eerstelijnszorg doorzet. Praktijken aan huis sluiten steeds minder aan bij de gewenste zorgstructuur. De voorkeur gaat uit naar zorgcentra waar meerdere eerstelijnsdisciplines samenkomen. Deze ontwikkeling brengt een extra ruimtevraag met zich mee, waarmee in gebiedsontwikkelingen rekening moet worden gehouden.

Tabel 2: behoefte huisartsen per fase

Gewenste termijn	Behoefte (Wat)
Korte termijn (nu-2029)	• Huisartsenpraktijk omgeving Ministerbuurt • Huisartsenpraktijk omgeving Borderwijkzone/Havenkwartier
Middellange termijn (2030-2033)	• Huisartsenpraktijk RijswijkBuiten
Lange termijn (2034-2040)	

2.1.2 Tandartsen

Figuur 5: huidig aanbod tandartsen in Rijswijk

Tabel 3: Conclusies uit het behoefteonderzoek: tandartsen

Referentienorm	Huidige capaciteit	Benodigd 2040	Tekort/overschot 2040
1 praktijk per 4616 inwoners	13 praktijken	18 praktijken	**-5 praktijken**

Reflectie op norm

De norm die in het behoefteonderzoek wordt gehanteerd, is berekend door het huidige aantal inwoners van Rijswijk te delen door het huidige aantal tandartspraktijken. Hierbij wordt verondersteld dat de huidige verhouding tussen vraag en aanbod in redelijke mate marktconform is, aangezien tandheelkundige zorg grotendeels binnen een systeem van marktwerking functioneert. Op basis van deze norm wordt geconcludeerd dat, rekening houdend met de verwachte bevolkingsgroei, circa vijf extra praktijken nodig zijn. Deze benadering zegt echter niets over de feitelijke capaciteit van individuele tandartspraktijken. De norm fungeert daarmee als een benaderend gemiddelde en moet worden gezien als de best mogelijke inschatting op basis van huidige kennis.

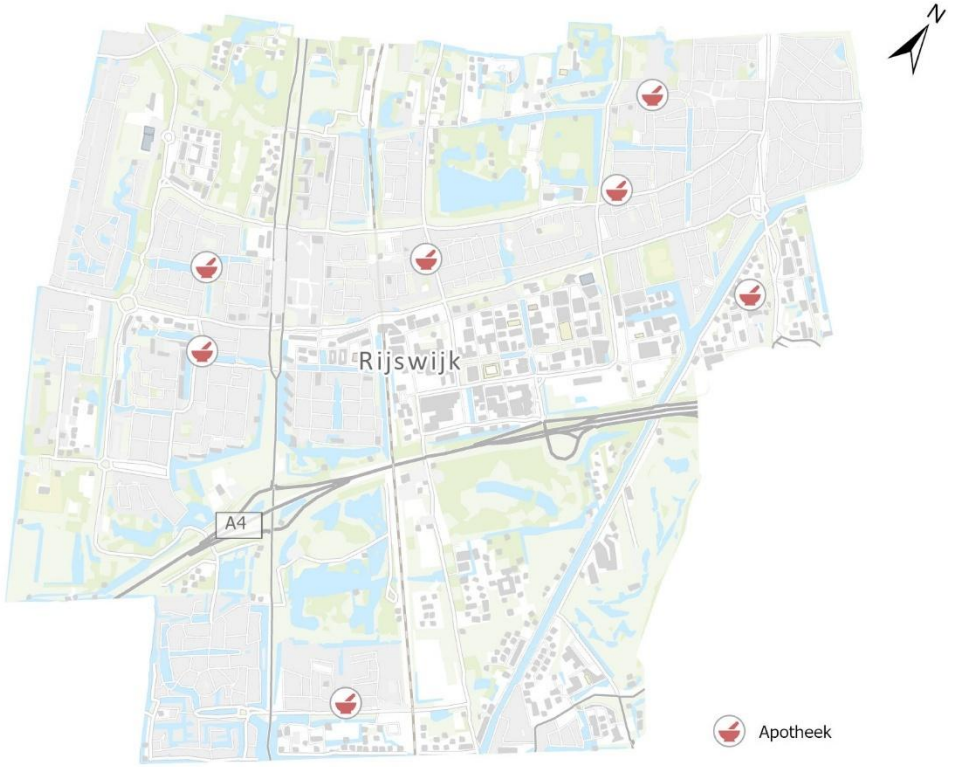
Duiding behoefte

Een tandartspraktijk is een bovenwijkse voorziening. Dit betekent dat een praktijk niet noodzakelijk binnen een specifieke wijk hoeft te worden gevestigd om in de lokale behoefte te kunnen voorzien. De gemeente heeft momenteel geen structureel contact met tandartspraktijken in Rijswijk. Dit komt omdat de tandartsen zich niet als collectief georganiseerd hebben. Tijdens dit onderzoek is geprobeerd contact te leggen met tandartspraktijken in Rijswijk, maar hierop is beperkt gereageerd. Hierdoor is het lastig om de berekende norm in de praktijk te valideren en kon er geen eenduidige conclusie worden getrokken over de daadwerkelijke behoefte aan extra tandartsvoorzieningen.

Omdat er geen signalen komen vanuit tandartsen dat er meer inzet van de gemeente nodig is, is er geen aanleiding om te veronderstellen dat de marktwerking hier onvoldoende functioneert. Naar verwachting zullen tandartsen zelf inspelen op kansen voor uitbreiding of nieuwvestiging wanneer daar behoefte aan ontstaat. Om deze reden is in deze uitvoeringsstrategie niet verder gekeken naar mogelijke kansrijke locaties voor tandartspraktijken. Wel wordt aanbevolen om in de toekomst structureel contact op te bouwen met tandartsen in Rijswijk. Hiermee kan de gemeente ontwikkelingen in vraag en aanbod beter volgen en, indien nodig, tijdig signaleren of aanvullende gemeentelijke inzet gewenst is. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het reserveren van ruimte voor eerstelijnsgezondheidszorg in ontwikkelkaders

2.1.3 Apotheken

Figuur 6: huidig aanbod apotheken in Rijswijk

Tabel 4: Conclusies uit het behoefteonderzoek: apotheken

Referentienorm	Huidige capaciteit	Benodigd 2040	Tekort/overschot 2040
1 apotheek per 8500 inwoners	7 apotheken	10 apotheken	**-3 apotheken**

Reflectie op norm

Ook voor apotheken is de norm bepaald door het huidige aantal inwoners van Rijswijk te delen door het aantal bestaande apotheken. Hierbij wordt verondersteld dat de huidige verhouding tussen vraag en aanbod in redelijke mate marktconform is, aangezien apotheekzorg grotendeels binnen een systeem van marktwerking functioneert. Op basis van deze verhouding en de verwachte bevolkingsgroei zouden er richting 2040 ongeveer drie extra apotheken nodig zijn. Deze benadering zegt echter niets over de feitelijke capaciteit van individuele apotheken. De norm fungeert daarmee als een benaderend gemiddelde en moet worden gezien als de best mogelijke inschatting op basis van huidige kennis.

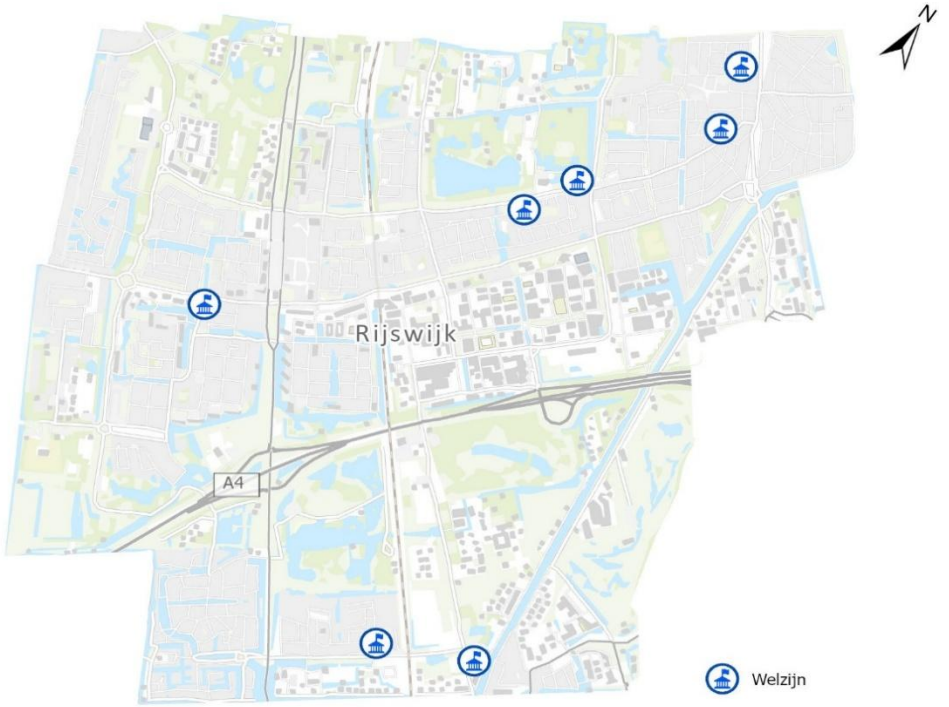
Duiding behoefte

De gemeente heeft op dit moment geen structureel contact met apothekers in Rijswijk of met vertegenwoordigers uit de sector. Daardoor is het niet mogelijk de rekenkundige norm te toetsen aan praktijkinformatie of lokale ontwikkelingen. Tijdens dit onderzoek is geprobeerd contact te leggen met apotheken in Rijswijk, maar hierop is beperkt gereageerd. Hierdoor kon geen eenduidige conclusie worden getrokken over de daadwerkelijke behoefte aan extra apotheken.

Ondanks het ontbreken van de praktijktoets, is het verstandig om apotheekvoorzieningen mee te nemen in de overwegingen bij de ontwikkeling van gezondheidscentra, zodat flexibel kan worden ingespeeld op integrale zorgbehoeften. Omdat er geen signalen komen vanuit apotheken dat er meer inzet van de gemeente nodig is, is er geen aanleiding om te veronderstellen dat de marktwerking hier onvoldoende functioneert. Apotheken zullen naar verwachting zelf inspelen op kansen voor uitbreiding of nieuwvestiging wanneer daar daadwerkelijk behoefte ontstaat. Om deze reden is in deze uitvoeringsstrategie niet verder gekeken naar mogelijke kansrijke locaties voor apotheken. Wel raden we aan om structureel contact op te bouwen met apotheken in Rijswijk, zodat ontwikkelingen in vraag en aanbod beter kunnen worden gemonitord en de gemeente tijdig kan signaleren of aanvullende inzet nodig is. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het reserveren van ruimte voor eerstelijnsgezondheidszorg in ontwikkelkaders.

2.1.4 Wijk- en ontmoetingscentra

Figuur 7: huidig aanbod wijk- en ontmoetingscentra in Rijswijk

Tabel 5: Conclusies uit het behoefteonderzoek: wijk- en ontmoetingscentra

Referentienorm	Huidige capaciteit	Benodigd 2040	Tekort/overschot 2040
63 m^2 per 1000 inwoners	3520,19 m^2	5292 m^2	**-1772 m^2**

Reflectie op norm

In het behoefteonderzoek is een norm voorgesteld van 63 m² per 1.000 inwoners, gelijk aan de door gemeente Amsterdam gehanteerde referentienorm voor buurtvoorzieningen. Op basis van deze norm is er - uitgaande van een kleine 62.000 inwoners in 2026 - behoefte aan 3900 m² aan wijk- en ontmoetingscentra. Dit betekent dat er momenteel al een tekort is en dat dit tekort verder zal oplopen tot circa 1.772 m² richting 2040, wanneer er 5292 m² nodig is.

In het behoefteonderzoek is niet expliciet gedefinieerd wat onder wijk- en ontmoetingscentra wordt verstaan, noch is onderscheid gemaakt naar verschillende doelgroepen. Daardoor blijft onduidelijk welke typen ontmoetingsruimten nodig zijn en voor wie. Verschillende doelgroepen, zoals jongeren en ouderen, vragen om uiteenlopende vormen van ontmoeting en activiteiten, die niet één-op-één uit de gehanteerde norm zijn af te leiden. Zo ontvangt de Rijswijkse gemeenteraad signalen dat er een tekort is aan geschikte ontmoetingsplekken specifiek voor jongeren, maar het is op basis van de gehanteerde norm niet duidelijk of en in hoeverre dergelijke voorzieningen hierin zijn meegenomen. Het is daarom aan te bevelen om in een vervolguitwerking scherper te definiëren welke typen voorzieningen onder wijk- en ontmoetingscentra vallen en om te verkennen of differentiatie in normen per doelgroep daarbij passend en noodzakelijk is.

Wat wel duidelijk is, is dat de wijk- en ontmoetingscentra die in het behoefteonderzoek zijn meegenomen bij het vaststellen van het huidige aanbod, openbare en publiek toegankelijke plekken betreffen. Woningcorporaties, zoals Rijswijk Wonen, beschikken daarnaast over ontmoetingsruimten binnen hun eigen gebouwen, maar deze zijn uitsluitend toegankelijk voor bewoners van deze complexen. Deze afbakening wordt in dit document voortgezet. Tegelijkertijd is verkend welke kansen er liggen in samenwerking met Rijswijk Wonen om dergelijke ruimten (waar mogelijk) ook publiek toegankelijk te maken en daarmee het aanbod aan wijk- en ontmoetingscentra in Rijswijk uit te breiden. Zie hiervoor hoofdstuk 3.1.3.

Duiding behoefte

Het in het behoefteonderzoek geschetste tekort aan wijk- en ontmoetingscentra wordt zowel intern als extern herkend. Tegelijkertijd ontbreekt het momenteel aan eenduidige richtlijnen en onderbouwde inzichten vanuit het sociaal domein om concreet te bepalen waar, wanneer en voor wie de behoefte aan ontmoetingsruimten ontstaat. De beschikbare informatie bestaat voornamelijk uit kwalitatieve signalen en gesprekken. Deze zijn waardevol, maar onvoldoende samenhangend en dekkend om een fijnmazig en integraal behoeftebeeld op te stellen. Hieronder wordt toegelicht hoe, gegeven deze beperkingen, is geredeneerd bij het opstellen van deze uitvoeringsstrategie.

Uit de externe toets – waaronder een gesprek met Welzijn Rijswijk – blijkt dat er breed behoefte is aan laagdrempelige ontmoetingsplekken, met name in wijken met een relatief sterke vergrijzing en een lagere sociaaleconomische positie. Ook uit het lopende gemeentelijke onderzoek naar het versterken van de sociale basis komen signalen naar voren over een tekort aan ontmoetingsruimten. In gesprekken binnen dit onderzoek en tijdens de bijeenkomst met bewonersorganisaties (1 november 2025) zijn onder meer de Muziekbuurt, Cromvliet, de omgeving van Stervoorde, Hoekpolder, De Strijp en het Stationskwartier genoemd als gebieden waar op korte termijn behoefte bestaat.

Deze signalen zijn richtinggevend, maar niet representatief voor alle wijken en doelgroepen binnen de gemeente. Met name in nieuwere en nog te ontwikkelen gebieden ontbreekt vaak een georganiseerd bewonersnetwerk dat behoeften zichtbaar maakt, terwijl daar wel (toekomstige) vraag kan ontstaan. Op basis hiervan ligt het in de rede om ook in Plaspoelpolder – waar ontwikkelingen plaatsvinden in het Havenkwartier, Kessler Park en Kessler Park fase 2 – op de middellange termijn rekening te houden met een groeiende behoefte aan ontmoetingsruimten.

Tot slot vraagt de concrete invulling van ontmoetingsruimten om nadere uitwerking per wijk en doelgroep, via een wijkgerichte aanpak. De praktijk laat zien dat bestaande voorzieningen niet vanzelf alle doelgroepen bereiken. Zo wordt

wijkcentrum Stervoorde niet door iedereen als toegankelijk ervaren en blijkt het lastig om jongeren duurzaam aan deze locatie te binden, ondanks de aanwezigheid van specifieke ruimten.

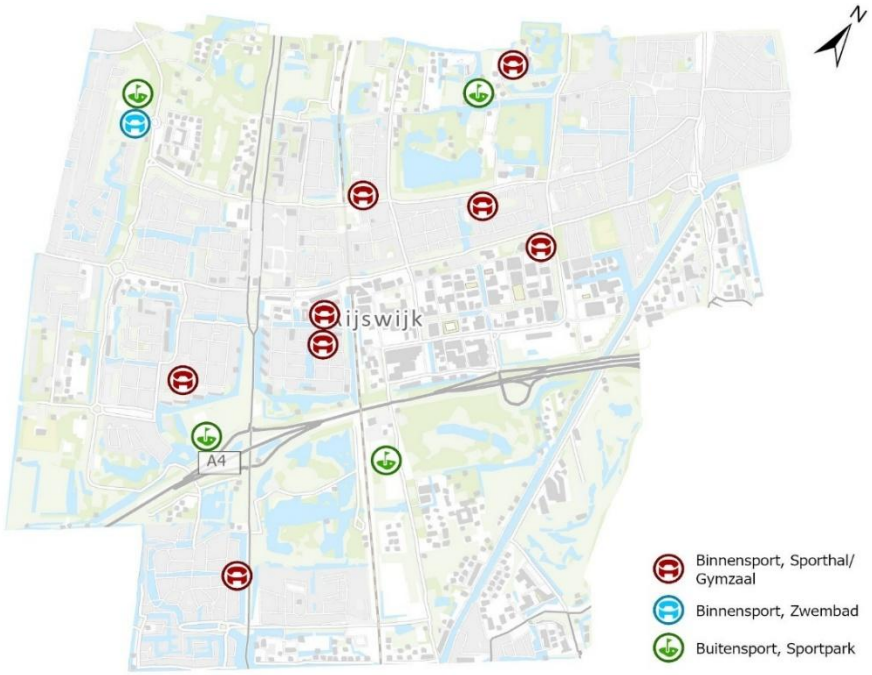
Tabel 6: Behoefte wijk- en ontmoetingscentra per fase

Gewenste termijn	Behoefte (Wat)*
Korte termijn (nu-2029)	• Ontmoetingsruimte Hoekpolder • Ontmoetingsruimte Stervoorde • Ontmoetingsruimte De Strijp • Ontmoetingsruimte Muziekbuurt • Ontmoetingsruimte Cromvliet • Ontmoetingsruimte Stationskwartier
Middellange termijn (2030-2033)	• Ontmoetingsruimte Kessler Park e.o. • Ontmoetingsruimte Havenkwartier e.o.
Lange termijn (2034-2040)	

**Behoefte deels op basis van kwalitatieve signalen*

2.1.5 Sportvoorzieningen

Figuur 9: huidig aanbod sportvoorzieningen in Rijswijk

Tabel 7: Conclusies uit het behoefteonderzoek: sportvoorzieningen

Sportvoorziening		Referentienormen		Huidige capaciteit	Benodigd 2040	Tekort/ overschot 2040
Binnen-sport	Gymzaal	-	136 m² binnensport per 1000 inwoners	13764 m² binnensport	11.424 m² binnensport	**+2340 m²** binnensport
	Sportzaal	-				
	Sporthal	1 per 10.000-17.500 inwoners		2 sporthal	4,8 sporthal	**-2,8 sporthal**
Buitensport		5000 m² 1000 woningen		216.884 m²	200.000 m²	**+16.884 m²**

Zwembad	52 m² zwembad per 1000 inwoners	2994 m²	4368 m²	**-1374 m²**

Reflectie op norm

Binnensport

Voor binnensport worden in het behoefteonderzoek twee verschillende normen gehanteerd. De eerste norm bedraagt 136 m² sportvloer per 1.000 inwoners, gebaseerd op de norm die de gemeente Den Haag toepast. Op basis van deze norm voldoet Rijswijk ruim aan de benodigde binnensport ruimte richting 2040.

Daarnaast wordt voor sporthallen een aparte norm gebruikt, afkomstig van het Mulier Instituut, dat voor stedelijke gebieden een bandbreedte tussen 10.000 en 17.500 inwoners per sporthal adviseert. Wanneer uitgegaan wordt van de ruime kant van deze bandbreedte (17.500 inwoners per sporthal), komt Rijswijk met sporthallen De Altis en De Schilp relatief laag uit. Richting 2040 ontstaat op basis hiervan een theoretisch tekort van circa 2,8 sporthal. Met de geplande nieuwbouw van de Marimbahal zou dit tekort afnemen tot 1,8 sporthal.

Er is echter een belangrijke nuance: sommige grotere gemeenten, zoals Utrecht, Rotterdam en Groningen, hanteren een minder strikte norm, oplopend tot 25.000 inwoners per sporthal. Wanneer Rijswijk wordt vergeleken met deze grotere gemeenten, lijkt het huidige aanbod van sporthallen adequaat. Dit roept de vraag op of het toepassen van de scherpere norm passend is voor Rijswijk. Wij concluderen dat een meer realistische, gematigde norm beter aansluit bij het stedelijke profiel en het daadwerkelijke gebruik in Rijswijk. Bij het duiden van de behoefte wordt dit verder toegelicht.

Buitensport

De gemeente Amsterdam hanteert een bandbreedte van 2 tot 9 m² buitensportruimte per woning, waarbij 5 m² per woning geldt als richtlijn voor een gemengde stadswijk. Het behoefteonderzoek concludeert dat deze norm het meest logisch en toepasbaar is voor Rijswijk. De gekozen norm van 5.000 m² buitensportruimte per 1.000 woningen is hier direct van afgeleid. Op basis van deze norm blijkt dat het huidige aanbod aan buitensportruimte ruimschoots voldoende is, zowel nu als richting 2040. De verwachte toename in het aantal woningen leidt onder deze norm dus niet tot een tekort aan buitensportcapaciteit.

Zwemcapaciteit

In het behoefteonderzoek wordt een norm van 52 m² zwembadwater per 1.000 inwoners gehanteerd, gebaseerd op de richtlijn die de gemeente Den Haag toepast. Wanneer deze norm wordt toegepast op de huidige en toekomstige bevolkingsomvang, blijkt dat het bestaande zwembad De Schilp op dit moment al onvoldoende capaciteit heeft. Richting 2040 loopt dit tekort op tot meer dan 1.300 m² aan zwemwater, wat duidt op een aanzienlijk capaciteitsverschil ten opzichte van de norm. Ter beeldvorming: dit tekort komt overeen met ongeveer de helft van de huidige zwembadcapaciteit van De Schilp.

Duiding behoefte

Het behoefteonderzoek laat enerzijds zien dat Rijswijk richting 2040 voldoende vierkante meters binnensportruimte heeft, maar dat er volgens de specifieke norm voor sporthallen op dit gebied wel een tekort bestaat. Zowel intern als in overleg met de Rijswijkse Sportraad is bevestigd dat de huidige en geplande capaciteit voor binnensport toereikend is en dat het vooral om piekproblemen gaat. Er is geen behoefte uitgesproken aan extra sporthallen of sportzalen, met uitzondering van de reeds geplande Marimbahal en de ontwikkeling van een sportzaal bij de nieuwe PO-school Natuurrijk in RijswijkBuiten.

Het behoefteonderzoek laat verder zien dat er richting 2040 geen tekort wordt verwacht aan buitensportvoorzieningen. Er zijn dus geen extra vierkante meters nodig aan de toekomstige vraag te blijven voldoen.

Wat betreft zwemcapaciteit wordt er wel een tekort verwacht. Rijswijk beschikt momenteel over één openbaar zwembad: zwembad De Schilp. Dit

zwembad wordt naar verwachting in 2027 gerenoveerd. Capaciteitsuitbreiding is echter geen onderdeel van deze renovatie. Op dit moment is er al sprake van een wachtlijst van circa een jaar voor zwemles in de Schilp. Met de verwachte groei van het aantal inwoners zal de druk op het zwembad alleen maar toenemen. Het tekort aan zwemcapaciteit vormt daarmee het grootste knelpunt binnen de sportvoorzieningen. Zoals ook in het behoefteonderzoek is vastgesteld, lijkt de realisatie van extra zwemcapaciteit in Rijswijk noodzakelijk om in de toekomstige behoefte te kunnen voorzien. Aangezien het zwembad een regiofunctie heeft, is het aan te raden om dit op regionale schaal te bekijken en moet er regionaal naar een oplossing worden gezocht om in de behoefte te kunnen voorzien.

Tabel 8: Behoefte sportvoorzieningen per fase

Gewenste termijn	Behoefte (Wat)
Korte termijn (nu-2029)	• Sportzaal RijswijkBuiten
Middellange termijn (2030-2033)	• Marimbahal
Lange termijn (2034-2040)	• 1300+ m^2 zwemcapaciteit

2.1.6 Speelvoorzieningen

De speelvoorzieningen in Rijswijk zijn niet in kaart gebracht in het GIS-systeem van de gemeente Rijswijk. Een overzicht kan online gevonden worden via de Buitenspeelkaart. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van ABSweb.nu voor de registratie en logboeken van alle individuele speeltoestellen. In deze strategie kijken we alleen naar de buitenspeelvoorzieningen in Rijswijk.

Tabel 9: Conclusies uit het behoefteonderzoek: speelvoorzieningen

Referentienorm	Huidige capaciteit	Benodigd 2040	Tekort/overschot 2040
3% van het totale woongebiedoppervlakte	3.5 %	3%	**+0.5%**

Reflectie op referentienorm

Het huidige beleid hanteert de 3%-norm van Jantje Beton: minimaal 3% van het woongebiedoppervlak (dus exclusief straten, groenstroken en parkeerplaatsen) moet worden ingericht als speelplek. Rijswijk voldoet op dit moment aan deze norm; circa 3,5% van het woongebiedoppervlak is ingericht als speelruimte.

Deze norm kent echter belangrijke beperkingen. Er wordt geen rekening gehouden met het aantal inwoners en de verschillen in woningtypologie tussen wijken. In wijken met hoogbouw wonen aanzienlijk meer mensen op dezelfde oppervlakte dan in laagbouwwijken, terwijl de 3%-norm in beide gevallen hetzelfde blijft. Ook demografische factoren, zoals het aantal kinderen en de leeftijdsopbouw, blijven buiten beschouwing. Hierdoor kan de speelruimte per kind sterk variëren, ondanks dat een wijk formeel aan de norm voldoet. Dit maakt maatwerk per wijk noodzakelijk. Wegens de tekortkomingen van de huidige norm wordt deze in het nieuwe beleidsplan voor spelen naar verwachting aangepast. Wij adviseren om een norm te hanteren die rekening houdt met demografische gegevens per wijk, zoals leeftijdsopbouw en inwoneraantallen.

Duiding behoefte

Rijswijk heeft momenteel ongeveer 170 speelplekken en staat landelijk bekend als een speelvriendelijke gemeente. In 2020 is per woonwijk de hoeveelheid ingerichte speelruimte in kaart gebracht. Gemiddeld voldoet Rijswijk met 3,5% aan de landelijke speelnorm van 3%, maar er zijn duidelijke verschillen tussen wijken. Vooral oudere, compact bebouwde wijken scoren onder de norm. In deze gebieden is de openbare ruimte schaars en moet deze ruimte worden gedeeld met meerdere functies, waardoor uitbreiding van speelruimte vaak weinig draagvlak heeft.

In nieuwbouwwijken, zoals RijswijkBuiten, wordt aan de speelnorm voldaan. Naar de toekomst toe ontstaat echter een nieuwe uitdaging: de groei van het inwonertal vindt vooral plaats door binnenstedelijke verdichting en

hoogbouw, zonder dat het woongebiedoppervlak evenredig toeneemt. Bij transformaties van kantoren naar woningen stijgt het aantal inwoners soms aanzienlijk, terwijl het beschikbare oppervlak gelijk blijft. Dit maakt toepassing van de speelnorm complex en vraagt om zorgvuldige afweging per wijk of gebied.

Tijdens een gesprek met Speelplan BV, dat de gemeente ondersteunt bij ontwerp, participatie en aanbesteding van speelplekken, kwam vooral het belang van goed onderhoud en tijdige vervanging naar voren. Speeltoestellen hebben een vervangingstermijn van 15–20 jaar. De komende vier jaar ontstaat een piek in vervangingsopgaven, en over 15–20 jaar wordt een nieuwe piek verwacht. Dit vormt een financiële uitdaging, waarbij moet worden voorkomen dat toestellen worden verwijderd zonder vervanging. Dit zou zowel de naleving van de speelnorm als de speelkwaliteit onder druk zetten.

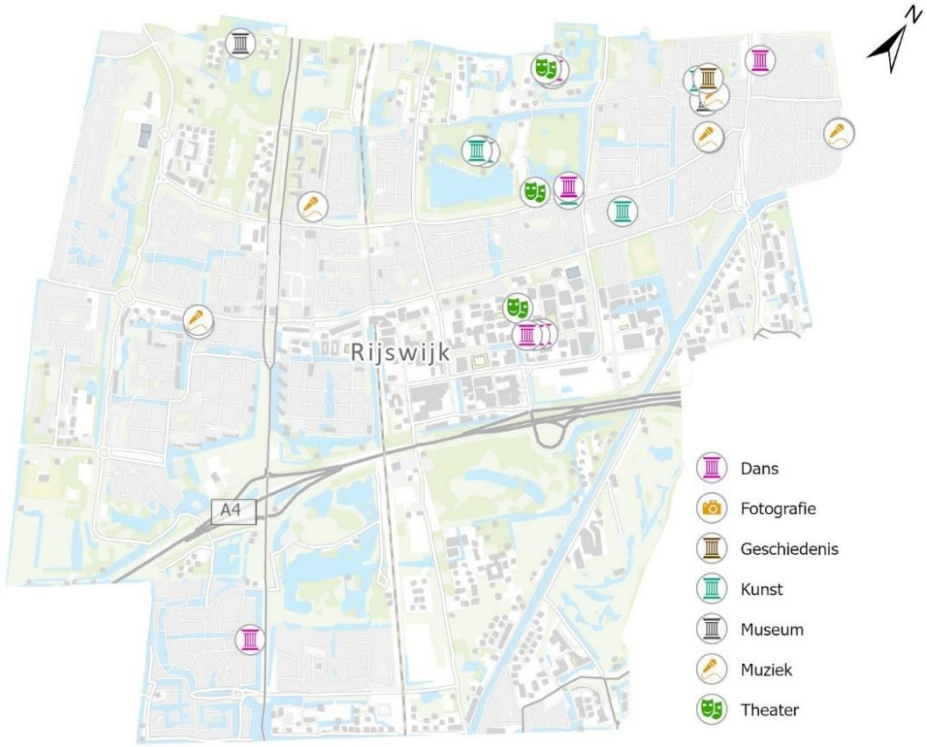
Uit de interne toets kwam vanuit de beleidsadviseur Spelen één concrete behoefte naar voren: een sportspeelvoorziening in de Treubstraat. Hierbij kan worden gedacht aan een voetbal- of basketbalkooi, aangevuld met speeltoestellen zoals een pingpongtafel of klimrek. Deze behoefte hangt samen met de woningbouwontwikkelingen langs de randen van het gebied. Een centrale locatie zoals de Treubstraat kan daarbij meerdere omliggende woongebieden bedienen, waaronder het Havenkwartier e.o., Te Werve Oost en Kessler Park e.o.

Tabel 10: Behoefte speelvoorzieningen per fase

Gewenste termijn	Behoefte (Wat)
Korte termijn (nu-2029)	• Sportspeelvoorziening Treubstraat
Middellange termijn (2030-2033)	
Lange termijn (2034-2040)	

2.1.7 Cultuur

Figuur 10: huidig aanbod culturele voorzieningen in Rijswijk

Tabel 11: Conclusies uit het behoefteonderzoek: cultuur

Soort voorziening	Referentienorm	Huidige capaciteit	Benodigd 2040	Tekort/ overschot 2040
Culturele instellingen	110 m^2 per 1000 inwoners	5780 m^2	9240 m^2	**-3460 m^2**
	VNG-ringenmodel	Voldoet	Voldoet	**Voldoet**
Openbaar bibliotheekwerk	1 bibliotheek per gemeente	1 bibliotheek	1 bibliotheek	**Voldoet**

Reflectie op referentienorm

Culturele instellingen

In het behoefteonderzoek zijn twee referentienormen toegepast om het culturele voorzieningenaanbod in Rijswijk te beoordelen. De eerste is 110 m² per 100 inwoners. Deze norm is gebaseerd op de norm die gehanteerd wordt in gemeente Rotterdam. Bij interne toetsing is echter twijfel ontstaan of gemeente Rotterdam een geschikte vergelijkingsgemeente is. De reden hiervoor is dat gemeente Rotterdam als G4-stad een centrumfunctie vervult, terwijl Rijswijk – in de nabijheid van G4-stad Den Haag - die functie niet heeft. Daarnaast vinden veel culturele activiteiten plaats op locaties van derden of door dubbelgebruik van ruimtes. Het is daarom lastig om het daadwerkelijke ruimtegebruik in vierkante meters te berekenen.

De tweede norm is tijdens het opstellen van het behoefteonderzoek aangedragen door de beleidsadviseur cultuur en betreft het ringenmodel van de VNG. Dit model classificeert gemeenten naar schaalgrootte en koppelt hieraan richtlijnen voor het type en aantal culturele voorzieningen. Voor de categorie middelgrote gemeenten (30.000–90.000 inwoners) voldoet Rijswijk – ook richting 2040 – aan de eisen van het ringenmodel.

Er wordt momenteel een nieuwe versie van het VNG-ringenmodel voor culturele infrastructuur ontwikkeld. Gezien de betere aansluiting van het ringenmodel op de lokale context en de beperkte toepasbaarheid van oppervlaktenormen voor culturele functies, adviseren wij om voor toekomstige behoefteonderzoeken het nieuwe VNG-ringenmodel als leidende norm te hanteren.

Openbaar bibliotheekwerk

Tot slot geldt vanaf 2027 een landelijke wettelijke verplichting dat elke gemeente minimaal één volwaardige bibliotheekvoorziening moet hebben. Deze verplichting vormt een belangrijke basis voor het lokale beleid op het gebied van cultuur en educatie. Rijswijk voldoet hier met de bibliotheekvoorziening in het Huis van de stad aan. In het wetsvoorstel staat ook opgenomen dat het college zal moeten voorzien in een aanbod van bibliotheekvoorzieningen dat binnen redelijke afstand voor de inwoners toegankelijk is. Het begrip 'redelijke afstand' is echter (nog) niet nader gedefinieerd.

Naast deze wettelijke minimumnorm hanteert de branchevereniging aanvullende streefnormen. Deze normen zijn ambitieuzer en richten zich op optimale spreiding en toegankelijkheid van bibliotheekvoorzieningen. Een veelgebruikte richtwaarde daarbij is één bibliotheek per 17.000 inwoners. Deze streefnormen zijn in het huidige behoefteonderzoek niet meegenomen, maar kunnen dienen als richtpunt voor het bepalen van een gewenst voorzieningenniveau.

Duiding behoefte

Rijswijk scoort over het algemeen goed op het gebied van cultureel aanbod. Er zijn nauwelijks wachtlijsten en met voorzieningen zoals de bibliotheek, de Rijswijkse Schouwburg, het museum en Trias Centrum voor de Kunsten ligt de toekomstige behoefte minder in het realiseren van grote nieuwe instellingen. De vraag richt zich vooral op ruimte voor lokale initiatieven en particuliere aanbieders, zoals muziek- en dansscholen en andere culturele ondernemers.

Een belangrijk aandachtspunt is het bereik van culturele voorzieningen. Toegang tot cultuur moet voor alle inwoners vanzelfsprekend zijn en voor kwetsbare doelgroepen is nabijheid daarbij cruciaal. De algemene indruk is dat het bereik op dit moment beter kan, met name door een betere spreiding van culturele functies over de stad. De verhuizing van de bibliotheek en Trias het Huis van de stad heeft gevolgen gehad voor de afstand tot voorzieningen voor bepaalde groepen. Uitdagingen doen zich vooral voor in het Stationsgebied, de Muziekbuurt en Stervoorde. Ook in RijswijkBuiten moet aandacht worden besteed aan de nabijheid van cultuur, gezien de groei van het inwonertal en het nog beperkte cultuuraanbod in de wijk. Er wordt hier vooral aan medegebruik van ruimtes gedacht.

Hoewel Rijswijk met één bibliotheekvoorziening voldoet aan de wettelijke minimumeis, ontstaat er bij een nadere invulling van het criterium 'redelijke afstand' mogelijk toch behoefte aan een extra locatie. Voor een deel van de inwoners ligt de huidige bibliotheek namelijk minder dichtbij dan wenselijk is, vooral wanneer gekeken wordt naar kwetsbare groepen voor wie nabijheid essentieel is. Daarnaast voldoet Rijswijk niet aan de streefnorm van de brancheorganisatie, die ook inzet op een betere spreiding van bibliotheekvoorzieningen binnen de gemeente. Ook vanuit dit perspectief is nabijheid voor specifieke doelgroepen een belangrijk aandachtspunt. Op de langere termijn ligt het daarom voor de hand om een dependance te realiseren op een strategische plek in de stad, bijvoorbeeld in de omgeving van Stervoorde, het Bogaard stadscentrum of gesitueerd in het zuidwesten van Rijswijk. Een dergelijke locatie zou de bereikbaarheid vergroten en kwetsbare inwoners beter kunnen bedienen.

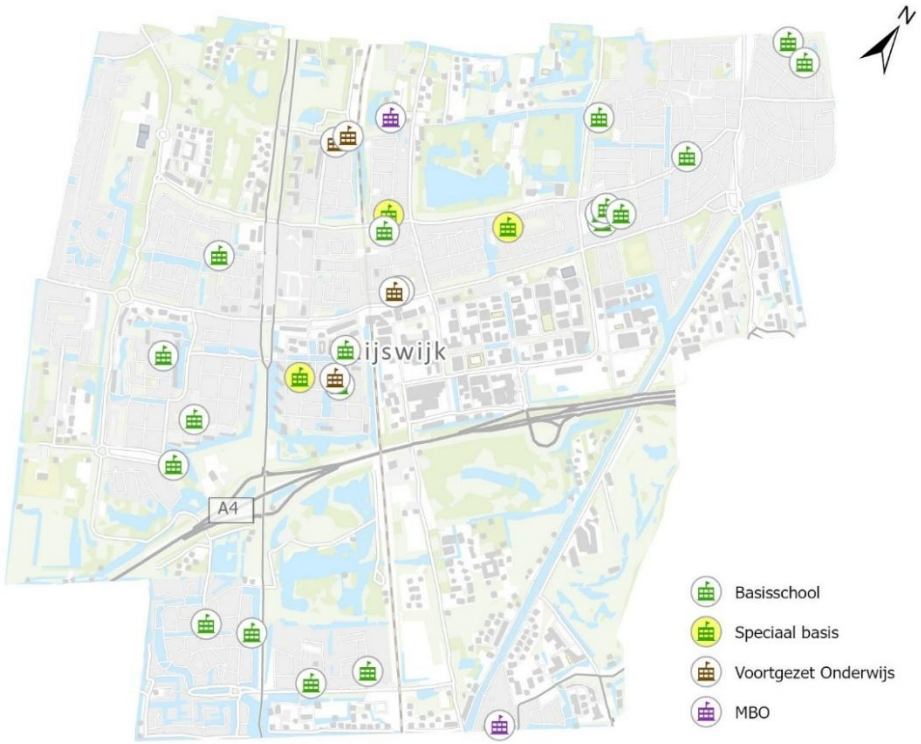
Verbetering van het culturele bereik hoeft niet altijd via extra fysieke vestigingen. Wijkgerichte initiatieven en activiteiten buiten vaste locaties kunnen een belangrijke rol spelen, onder andere via onderwijsinstellingen. Bestaande culturele instellingen kunnen hieraan bijdragen, zoals de Rijswijkse Schouwburg die al wijkgerichte activiteiten organiseert. Voor het bibliotheekwerk zijn vergelijkbare kansen aanwezig: de aanwezigheid in buurten kan worden vergroot via initiatieven zoals *Bibliotheek op School* en *Bieb aan Huis*.

Tabel 12: Behoefte culturele voorzieningen per fase

Gewenste termijn	Behoefte (Wat)
Korte termijn (nu-2029)	
Middellange termijn (2030-2033)	• Ruimte voor nieuwe initiatieven RijswijkBuiten • Ruimte voor nieuwe initiatieven in omgeving Stationsgebied, de Muziekbuurt of Stervoorde
Lange termijn (2034-2040)	• Dependance bibliotheek in omgeving Stervoorde, Bogaard stadscentrum of het Stationsgebied.

2.1.8 Onderwijs

Figuur 11: huidig aanbod onderwijs in Rijswijk

Als het gaat om het primair onderwijs (PO) wordt in het behoefteonderzoek niet gewerkt met een vaste norm. In plaats daarvan wordt uitgegaan van de jaarlijkse leerlingprognoses, die zijn gebaseerd op woningbouwprogramma's en bevolkingsgroei. Deze prognoses vormen het vertrekpunt voor het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en geven richting aan de benodigde uitbreiding, vernieuwing of herverdeling van onderwijsruimtes.

Voor het voortgezet onderwijs (VO) wordt evenmin een lokale referentienorm gehanteerd. Dit komt doordat VO-scholen in Rijswijk een regionale functie hebben: leerlingen komen niet alleen uit Rijswijk, maar ook uit omliggende gemeenten. Door deze regionale instroom is een lokale capaciteitsnorm niet representatief en wordt het voorzieningenbeleid gebaseerd op bredere regionale leerlingprognoses en afstemming met de schoolbesturen in de regio.

Duiding behoefte

Voor het voortgezet onderwijs (VO) blijft de capaciteit stabiel. Er is voldoende ruimte binnen de bestaande scholen en er wordt op dit moment geen tekort verwacht. De behoefte ligt daarom niet bij uitbreiding van het aantal VO-locaties. Wel vormen het imago van de scholen en de (sociale) veiligheid aandachtspunten die in gesprekken met onderwijs en beleid nadrukkelijk worden genoemd. Deze kwalitatieve factoren spelen een belangrijke rol in de aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van het Rijswijkse onderwijs, maar vragen een andere aanpak dan fysieke capaciteitsuitbreiding.

Het primair onderwijs (PO) laat een ander beeld zien. In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) worden de benodigde huisvestingsingrepen opgenomen waarmee de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Het IHP bevat een overzicht van alle projecten die op dit moment zijn voorzien op het gebied van onderwijshuisvesting. Hoewel het IHP van 2021 deels is gerealiseerd, is er vertraging ontstaan in de uitvoering van de projecten. Dit heeft geleid tot een achterstand ten opzichte van de opgave. Om deze reden is besloten het IHP te herijken en te voorzien van een nieuwe, meer realistische fasering.

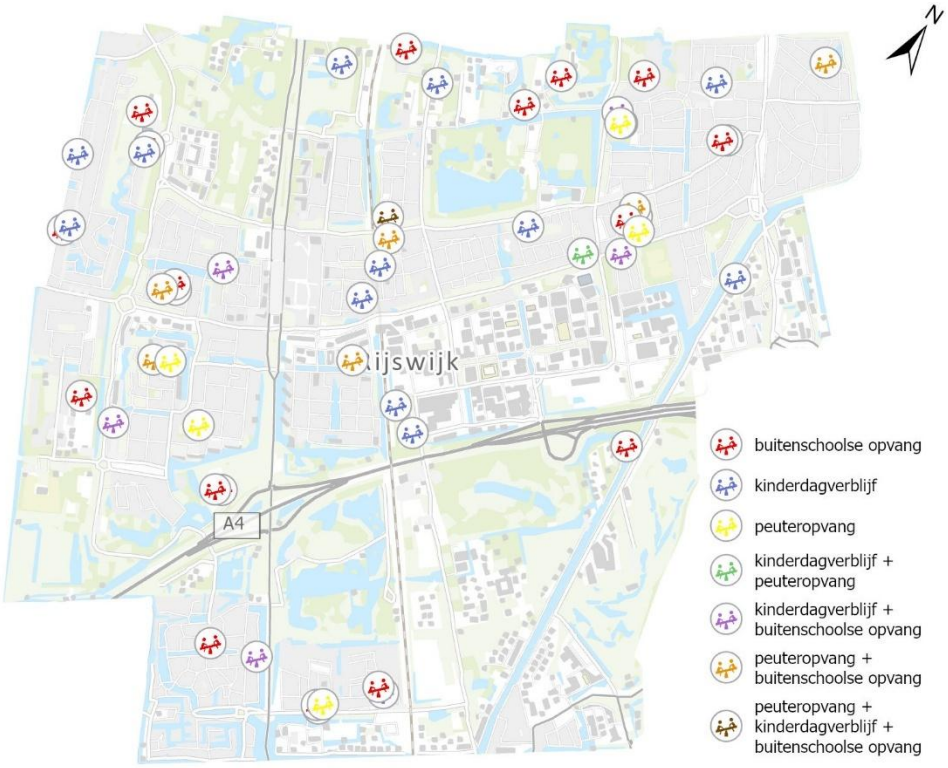
In het herijkte IHP (vastgesteld op 24 februari 2026) is scherper onderscheid gemaakt tussen de verschillende onderdelen van de opgave. Enerzijds betreft het de vernieuwing van bestaande schoolgebouwen. Dit vormt het grootste deel van de opgave. In het herijkte IHP is hiervoor een realistischer tijdspad opgesteld, waarbij alle schoolgebouwen in een passende fasering zijn ondergebracht. Anderzijds betreft dit de uitbreiding van capaciteit als gevolg van bevolkingsgroei en woningbouw. Dit deel ligt redelijk op schema, als bijvoorbeeld de nieuwe PO-school Natuurrijk in Pasgeld is gerealiseerd. Tegelijkertijd zijn nog niet voor alle opgaven de bijbehorende locatievraagstukken opgelost. In de onderstaande tabel zijn daarom de concrete huisvestingsbehoeften opgenomen waarvoor nog geen definitieve locatie is vastgesteld. Uitbreidingen en vernieuwingsopgaven waarvoor geen locatievraagstuk aan de orde is, zijn niet in dit document opgenomen, maar zijn volledig terug te vinden in het IHP.

Tabel 13: Behoefte onderwijshuisvesting per fase

Gewenste termijn	Behoefte (Wat)
Korte termijn (nu-2029)	• Tijdelijke locatie onderwijs t.b.v. vernieuwing Nicolaas Beetsschool • Nieuwe locatie voor Stanislas Pro + beweeg (VMBO)
Middellange termijn (2030-2033)	• Permanente locatie PO-school Freinet Parkrijk • Extra PO capaciteit omgeving Plaspoelpolder • Tweede wissellocatie (naast P. van Vlietlaan) voor fase 2/3 projecten IHP
Lange termijn (2034-2040)	• Eventueel samenvoegen SBO Elsenburg en Rehoboth.

2.1.9 Kinderopvang

Figuur 12: huidig aanbod kinderopvang in Rijswijk

Tabel 14: toelichting typen kinderopvang

Type kinderopvang	Doelgroep
Kinderdagverblijf	0-4 jaar
Peuteropvang	2-4 jaar – inclusief voorschoolse educatie
Buitenschoolse opvang	4-12 jaar
Gastouders	0-12 jaar

In het behoefteonderzoek is er voor kinderopvang geen referentienorm gehanteerd. In het IHP is echter wel opgenomen dat bij uitbreidingen van schoollocaties of de nieuwbouw van basisscholen altijd wordt gekeken naar mogelijkheden om kinderopvang toe te voegen. Dit gebeurt door in een vroeg stadium het gesprek met schoolbesturen te voeren, waarna zij dit oppakken met aanbieders van kinderopvangorganisaties in Rijswijk. Deze werkwijze functioneert op dit moment goed: scholen en kinderopvangaanbieders weten elkaar te vinden en samenwerking komt vrijwel altijd tot stand.

Voorschoolse educatie vormt een belangrijke uitzondering. Hiervoor heeft de gemeente wél een wettelijke taak om voldoende plekken te realiseren. Voorschoolse educatie wordt aangeboden binnen de peuteropvang. In het gemeentelijk beleid is vastgelegd dat in elke wijk ten minste één peuterspeelvoorziening aanwezig moet zijn. Dit betekent niet dat elk kind per se in de eigen wijk terecht moet kunnen; wanneer in een andere wijk voldoende capaciteit beschikbaar is, wordt dat op basis van het huidige beleid als afdoende beschouwd.

Duiding behoefte

Door bevolkingsgroei en veranderende wet- en regelgeving - zoals het mogelijk bijna gratis worden van kinderopvang – kan de vraag naar kinderopvang en peuteropvang toenemen. Tegelijkertijd blijft het lastig te voorspellen waar en wanneer knelpunten zullen ontstaan.

Volgens de betrokken beleidsadviseur is de capaciteit van kinderopvang in Rijswijk op dit moment nagenoeg voldoende. Al zijn er op bepaalde dagen piekproblemen, vaak op dinsdag en donderdag. Maar de precieze omvang van deze piekproblemen zijn niet bekend. Hier doet de gemeente geen onderzoek naar.

Uit de interne toets blijkt dat het onzeker is of de vraag naar kinderopvang in de toekomst fors zal stijgen. De overheid heeft de afgelopen twee jaar de

ouderbijdragen voor met name midden- en hogere inkomens aanzienlijk verlaagd, maar dit heeft vooralsnog niet geleid tot een duidelijke toename in gebruik in Rijswijk.

Wat betreft peuteropvang is er vraag naar uitbreiding van capaciteit in de Muziekbuurt. In de haalbaarheidsstudie voor de uitbreiding van PO-school De Melodie wordt al rekening gehouden met het toevoegen van één extra groep peuteropvang. De vraag is echter of deze geplande uitbreiding voldoende zal zijn om de behoefte in die buurt volledig te dekken. Er is daarom vraag naar een aanvullende, logisch gelegen locatie in de Muziekbuurt.

Verder is het belangrijk om de ontwikkeling van de vraag naar (alle typen) kinderopvang komende jaren nauwlettend te monitoren en tijdig te anticiperen op eventuele tekorten. Daarnaast blijft het noodzakelijk om bij iedere schoolontwikkeling zorgvuldig af te wegen of extra kinderopvangruimte moet worden toegevoegd, zodat onderwijs en opvang ook in de toekomst goed op elkaar blijven aansluiten. Dit speelt bijvoorbeeld bij de nieuwe locatie van PO-school Freinet Parkrijk. En in het kader van de vernieuwing van de Nicolaas Beetsschool moet ook voor de kinderopvang op korte termijn tijdelijke huisvesting worden gefaciliteerd.

Tabel 15: behoefte kinderopvang per fase

Gewenste termijn	Behoefte (Wat)
Korte termijn (nu-2029)	• Peuteropvang Muziekbuurt (incl. Voorschoolse educatie (VE)) • Peuteropvang (incl. VE) en BSO bij tijdelijke locatie Nicolaas Beetsschool
Middellange termijn (2030-2033)	• Peuteropvang (incl. VE), kinderopvang en BSO bij nieuwe locatie PO Freinet Parkrijk
Lange termijn (2034-2040)	

2.2 Overzicht: 'wat' per fase

Tabel 16: overzicht 'wat' per fase

Gewenste termijn	Maatschappelijke voorziening	Behoefte (Wat)
Korte termijn (nu-2029)	Huisartsen	• Huisartsenpraktijk omgeving Ministerbuurt • Huisartsenpraktijk omgeving Borderwijkzone/Havenkwartier
	Wijk- en ontmoetingscentra	• Ontmoetingsruimte Hoekpolder • Ontmoetingsruimte Stervoorde • Ontmoetingsruimte De Strijp • Ontmoetingsruimte Muziekbuurt • Ontmoetingsruimte Cromvliet • Ontmoetingsruimte Stationskwartier
	Sportvoorzieningen	• Sportzaal RijswijkBuiten
	Speelvoorzieningen	• Sportspeelvoorziening Treubstraat
	Culturele voorzieningen	-
	Onderwijshuisvesting	• Tijdelijke locatie onderwijs t.b.v. vernieuwing Nicolaas Beetsschool • Locatie voor Stanislas Pro + beweeg (VMBO)
	Kinderopvang	• Peuteropvang Muziekbuurt (incl. Voorschoolse educatie (VE)) • Peuteropvang (incl. VE) en BSO bij tijdelijke locatie Nicolaas Beetsschool
Middellange termijn (2030-2033)	Huisartsen	• Huisartsenpraktijk RijswijkBuiten
	Wijk- en ontmoetingscentra	• Ontmoetingsruimte Kesslerpark e.o. • Ontmoetingsruimte Havenkwartier e.o.
	Sportvoorzieningen	• Marimbahal
	Speelvoorzieningen	-
	Culturele voorzieningen	• Ruimte voor nieuwe initiatieven RijswijkBuiten • Ruimte voor nieuwe initiatieven in omgeving Stationsgebied, de Muziekbuurt of Stervoorde
	Onderwijshuisvesting	• Nieuwe locatie PO-school Freinet Parkrijk • Extra PO capaciteit omgeving Plaspoelpolder • Tweede wissellocatie (naast P. van Vlietlaan) voor fase 2/3 projecten IHP
	Kinderopvang	• Peuteropvang (incl. VE), kinderopvang en BSO bij nieuwe locatie PO Freinet Parkrijk
Lange termijn (2034-2040)	Huisartsen	-
	Wijk- en ontmoetingscentra	-
	Sportvoorzieningen	• 1300+ m^2 zwemcapaciteit
	Speelvoorzieningen	-
	Culturele voorzieningen	• Dependance bibliotheek in omgeving Stervoorde, Bogaard stadscentrum of het Stationsgebied.
	Onderwijshuisvesting	-
	Kinderopvang	-

Hoofdstuk

3. Waar?

Kansenkaarten: een voorstel voor de inpassing van de benodigde maatschappelijke voorzieningen.

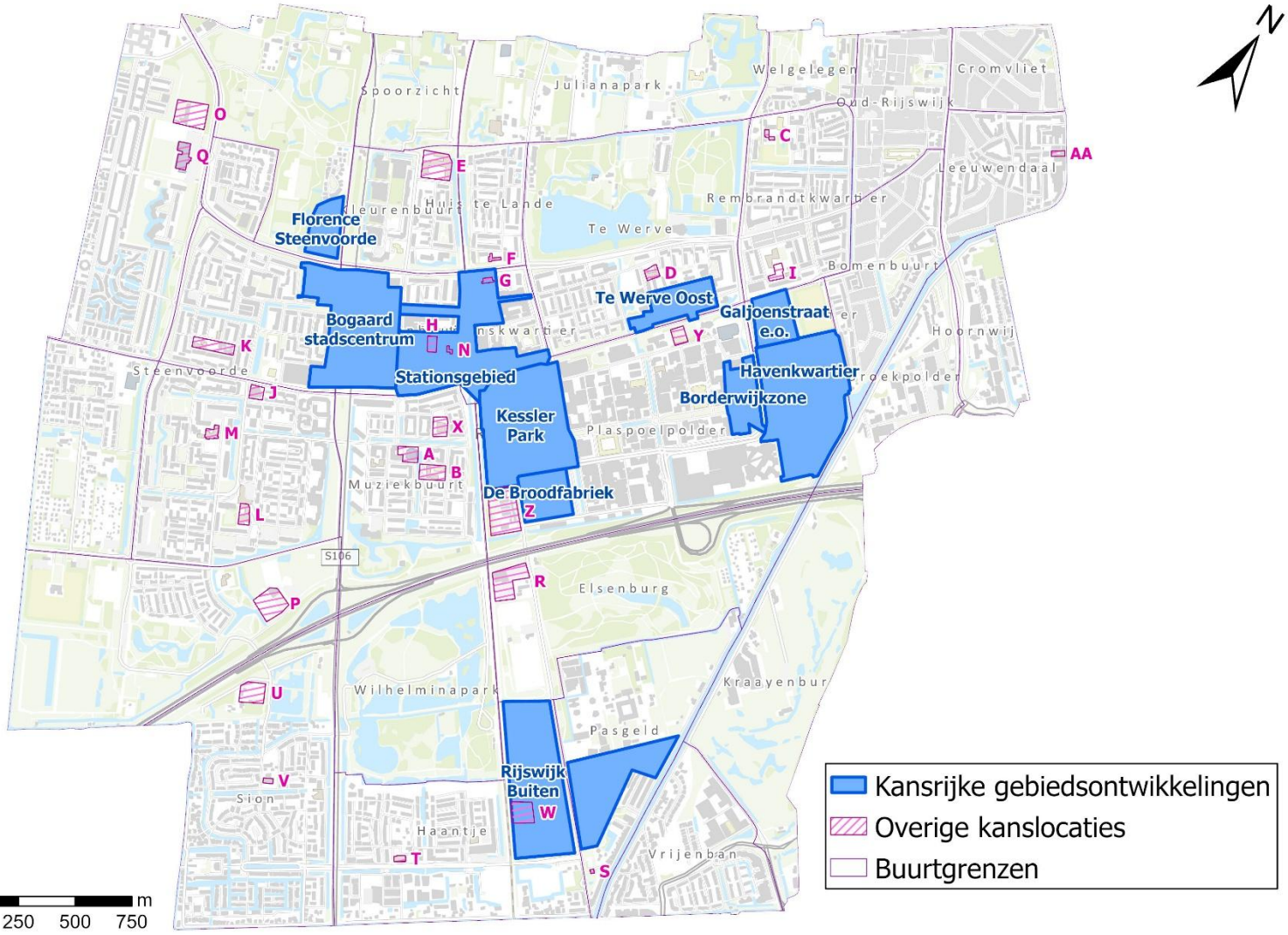
3.1 Overzicht kansenlocaties

De kaart hiernaast toont de gemeentelijke kansenlocaties die zijn onderzocht om een voorstel te kunnen doen voor de inpassing van de benodigde maatschappelijke voorzieningen in Rijswijk. Deze locaties bestaan uit:

- Gebiedsontwikkelingen in Rijswijk, blauw gearceerd op de kaart. (Let op: De Broodfabriek wordt in het vervolg aangeduid als 'Kessler Park fase 2'.)
- Losse (bestaande) locaties, paars gearceerd op de kaart.

In hoofdstuk 3.1.1 staat een tabel met praktische informatie over de gebiedsontwikkelingen. In hoofdstuk 3.1.2 vind je een tabel met een toelichting op de overige kansenlocaties, corresponderend met de letters op de kaart. Hoofdstuk 3.1.3 gaat in op kansenlocaties aangedragen door Rijswijk Wonen, specifiek voor wijk- en ontmoetingscentra.

Figuur 13: overzichtskaart kansrijke gebiedsontwikkelingen en overige kansenlocaties

3.1.1 Overzicht gebiedsontwikkelingen

Tabel 17: beschrijving gebiedsontwikkelingen

Gebiedsontwikkeling	Aantal nieuwe woningen (ca)	Fase project	Verwachte oplevering	Geprogrammeerde maatsch. Voorz.	Beschrijving
Kessler Park fase 1	2600	Richting uitvoeringsfase	2031	Geen	Afspraken met de ontwikkelaar zijn al gemaakt, dus er zijn weinig kansen voor het inpassen van maatschappelijke voorzieningen. Streven is de plint commercieel in te vullen, wat kans biedt voor bijvoorbeeld een apotheek, fysiotherapeut of tandartspraktijk.
Bogaard stadscentrum	2500	Deels opgeleverd, deels uitvoeringsfase, deels vroege planfase	2031	(Nog) geen	Het verouderde winkelcentrum Bogaard stadscentrum wordt getransformeerd naar een multifunctioneel woon-, werk- en leefgebied. In de nog te ontwikkelen locaties liggen kansen voor inpassing van maatschappelijke voorzieningen.
Havenkwartier	Fase 1: 2100 Fase 2: max. 663	Fase 1: uitvoeringsfase Fase 2: vroege planfase	2027-2040	Buitenspeelplek	De invulling van voorzieningen ligt nog niet vast; als de gemeente zich sterk maakt, is er in Urban Parks, Havenmeester en fase 2 ruimte om te sturen op bv. een gezondheids- of buurtcentrum, maar voor scholen en kinderopvang is het gebied niet geschikt i.v.m. hoge milieucategorie en weinig buitenruimte.
Kessler Park fase 2	Fase 2a: Max. 950	Vroege planfase	2030-2040	(Nog) geen	In het addendum op het Ontwikkelkader Kessler Park e.o. worden maatschappelijke voorzieningen planologisch mogelijk gemaakt.
	Fase 2b: onbekend	Vroege planfase	2030-2044	(Nog) geen	Blijft primair een werkgebied en kan aansluiten op de maatschappelijke voorzieningen van fase 2A.
RijswijkBuiten	3500-4000	Deels opgeleverd (2500)	2033	Gerealiseerd: 2 PO-scholen, ontmoetingsruimte, gezondheidscentrum Te realiseren: Kindcentrum (KC) Natuurrijk	In RijswijkBuiten is de gemeente grondeigenaar, waardoor er nog wel kansen liggen voor het inpassen van voorzieningen die als heel belangrijk worden gezien. Voorwaarden hiervoor zijn politieke wil en budget.
Borderwijkzone	600-700	Deels uitvoeringsfase Deels vroege planfase	2026-2028	(Nog) geen, wel voorzieningen voor bewoners	In de Borderwijkzone lopen verschillende transformaties van kantoorpanden tot appartementencomplexen. Waar er vooral voorzieningen voor bewoners worden gepland, zijn er kansen voor beperkt dubbelgebruik.
Florence Steenvoorde	onbekend	Vroege planfase	onbekend	(Nog) geen	De mogelijkheid wordt onderzocht om aanvullende voorzieningen zoals kinderopvang, sportvoorzieningen of een gezondheidscentrum te integreren.
Het Stationsgebied	onbekend	Initiatieffase	onbekend	(Nog) geen	Het doel is een kwaliteitsimpuls van het stationsgebied. Omdat er nog geen overeenkomsten zijn gesloten, kan er actief gestuurd worden op het inpassen van maatschappelijke voorzieningen.
Te Werve Oost	600 (en 350 sloop)	Richting uitvoeringsfase	2031	Buitenspeelplekken, 600 m^2 voor dienstverlenende en maatschappelijke functies	In Te Werve Oost is ruimte gereserveerd voor een maatschappelijk ondernemer met een buurtfunctie. De invulling is nog niet duidelijk, maar wordt verzorgd door de ontwikkelaar.
Galjoenstraat e.o.	500 (en 250 sloop)	Vroege planfase	2029-2030	(Nog) geen	Er is consensus over het gebiedspaspoort met woningcorporatie Rijswijk Wonen. Hierin wordt niet voorzien in voorzieningen.

3.1.2 Overzicht overige kansrijke locaties

Tabel 18: beschrijving overige kansrijke locaties

Aanduiding op kaart	Naam	Adres	Beschrijving
A	Marimbahal	Waldhoornplein 1	Herontwikkeling voorziet in sportzaal met woningen en 400 m² maatschappelijke invulling.
B	GSR/De Akker	Trompetstraat 3-5	Op terrein komt ruimte vrij.
C	Mariaschool	Van Vredenburchweg 75	Heeft wat ruimte over. Uitbreiding t.b.v. extra capaciteit PPP (volgens IHP).
D	(SBO) Rehobothschool	Doctor H. Colijnlaan 3	Ruimte om de Elsenburgschool op deze locatie bij te voegen.
E	Rijswijks Lyceum/ Van Vredenburch college	Karmozijnstraat 2	Een deel van de locatie kan worden vrijgespeeld als er nieuwbouw komt (IHP).
F	Elsenburgschool	Laboucherelaan 3	Mogelijk combineren Rehobothschool, waardoor deze locatie vrijkomt.
G	De Piramide	P.C. Boutenslaan 2	Hier ligt een bouwmogelijkheid met een maatschappelijke bestemming. Locatie ligt braak.
H	Voormalig Trias locatie	Cor Ruysstraat 2	Locatie wordt uitgewerkt t.b.v. ouderenhuisvesting, maar mocht dit geen doorgang vinden is het alsnog een kans voor maatschappelijke voorzieningen.
I	Voormalig Brandweerkazerne	Jacob v. Offwegenlaan	Locatie ligt braak.
J	Wijkcentrum Stervoorde	Van Mooklaan 1	Kans indien locatie niet volledig in gebruik is.
K	P. van Vlietlaan	P. van Vlietlaan 2 - 10	Locatieontwikkeling wordt momenteel onderzocht.
L	Het Kristal	Henri Dunantlaan 90	School heeft ruimte over. (IHP)
M	Petrusschool	Johan Brouwerstraat 2	School heeft mogelijk ruimte over (IHP).
N	Partou Kinderopvang	Louis Bouwmeesterstraat 1A	Komt mogelijk vrij en voor herontwikkeling in aanmerking.
O	Sportpark Prinses Irene	Schaapweg 2	De wens is om hier op termijn een MFA te ontwikkelen, net als bij sportpark Elsenburg. Dit zou kansen bieden voor inpassing van maatschappelijke voorzieningen.
P	Sportpark Hoekpolder	Weidedreef 2	De wens is om hier op termijn een MFA te ontwikkelen, net als bij sportpark Elsenburg. Dit zou kansen bieden voor inpassing van maatschappelijke voorzieningen.
Q	Zwembad de Schilp	Schaapweg 4	Wordt naar verwachting in 2027 gerenoveerd.
R	Event Plaza	Lange Kleiweg 86	Er wordt een nieuwe functie voor het huidige Event Plaza voorzien.
S	De Drassige Driehoek	Jaagpad 148D	Bestaande buurtvereniging. Genoemd als kans om meer in te investeren.
T	Freinetschool Parkrijk	Trilgrasstraat 4	
U	Voormalige BMX-locatie	Van Rijnweg 2	Locatie ligt braak.
V	Tijdelijke locatie KC BuitenRijck	Van Rijnweg 9	Locatie wordt tijdelijk gebruikt voor KC BuitenRijck. In de toekomst ligt hier een kans om te ontwikkelen.
W	Beoogde locatie KC Natuurrijk		Nog te ontwikkelen, kansen voor nadere invulling.
X	De Melodie	Admiraal Helfrichsingel 20	Hier ligt een planologische uitbreidingsruimte voor een maatschappelijke bestemming.
Y	Grasveld naast skatebaan	Treubstraat 4c	Op dit grasveld naast de skatebaan bij de Altis is plek voor een aanvullende sportspeelvoorziening.
Z	Hof van Elsenburg	Lange Kleiweg 72-80	Mogelijkheid voor maatschappelijke voorziening is afhankelijk van keuze voor definitieve invulling.
AA	Geestburgkade	Geestburgkade 32	Bij ontwikkeling gebiedspaspoort wordt ingezet op gemengd gebruik van commercieel en maatschappelijk.

3.1.3 Overzicht kansrijke locaties Rijswijk Wonen

Rijswijk Wonen geeft aan nauwer samen te willen werken met het gemeentelijke sociaal domein en zoeken naar een passende invulling voor verschillende ontmoetingsruimtes in hun gebouwen. Volgens het sociaal domein biedt dit kansen om deze ruimten breder toegankelijk te maken voor bewoners in de wijk. Het is daarom waardevol om deze locaties nadrukkelijk mee te nemen als potentiële plekken voor ontmoeting en activiteiten.

Tabel 19: Overzicht kansrijke locaties Rijswijk Wonen

Naam ruimte/complex	Wijk	Aantal woningen	Bijzonderheden
1.Brederodelaan, Martin Luther Kinglaan	Steenvoorde Zuid	180	Wonen met een plus Flatcoach Anita
2.Titus Brandsmastraat	Steenvoorde Zuid	160	Flatcoach Anita
3. Mooklaan	Steenvoorde Zuid	54	Ouderen complex Beheer nog starten
4. Bazuinlaan	Muziekbuurt	31	Ouderen complex (was groepswonen)
5.Nieuw Benedictus	Stationsbuurt	98	Wonen met een plus Flatcoach Thamar
6. Koploper	Parkrijk RB	135	Beheer door Buitengewoon Rijswijk
7. Te Werve	Wijk in ontwikkeling		Bouw ontmoetingsruimte nog starten.

Figuur 14: kansrijke locaties Rijswijk Wonen op de kaart

3.2 Kansenkaart per type maatschappelijke voorziening

In dit hoofdstuk wordt per maatschappelijke voorziening een voorstel gedaan, waarbij de benodigde voorzieningen zijn gekoppeld aan de eerder geïdentificeerde kansrijke locaties (zie hoofdstuk 3.1). Dit voorkeursscenario is opgesteld op basis van een werksessie met stedenbouwkundigen en planologen van de gemeente Rijswijk. Het scenario vormt een concreet voorstel voor het leggen van de ruimtelijke puzzel, maar vraagt om nader onderzoek naar de haalbaarheid en verdere uitwerking van de voorgestelde kansen.

Een belangrijke nuancering is dat er naast de geïdentificeerde kansrijke locaties (de gebiedsontwikkelingen, gemeentelijke locaties en de locaties van Rijswijk Wonen), volop kansen bestaan in bestaand vastgoed. Ook hier kunnen maatschappelijke voorzieningen in de toekomst landen - zonder inspanning van de gemeente. Deze ontwikkelingen blijven in beeld door het overzicht van het aanbod aan maatschappelijke voorzieningen periodiek te actualiseren.

Tot slot dient opgemerkt te worden dat in het voorkeursscenario niet van alle kansenlocaties die tijdens dit proces zijn geïdentificeerd gebruik wordt gemaakt. Wanneer bepaalde voorkeurslocaties in de praktijk niet uitvoerbaar blijken, kunnen daarom alternatieve kansrijke locaties (zoals opgesomd in hoofdstuk 3.1) worden betrokken bij de verdere planvorming. Voor een specifiek overzicht van alle geïdentificeerde kansen in de Rijswijkse gebiedsontwikkelingen wordt verwezen naar bijlage II.

3.2.1 Eerstelijnsgezondheidszorg

Zoals toegelicht in hoofdstuk 2.1.2 en 2.1.3 zijn tandartsen en apotheken niet verder meegenomen in deze uitvoeringsstrategie. Tandartsen en apotheken bepalen in de basis zelf of en waar ze zich willen vestigen. Er zijn geen signalen dat sturing vanuit de overheid nodig is om te zorgen voor voldoende aanbod. Wel valt in algemene zin aan te bevelen om planologisch ruimte te bieden voor deze functies in het omgevingsplan, zodat de markt de vrijheid heeft om die kansen te benutten. Daarnaast zal bij combinatiekansen of gezondheidscentra wel gekeken worden naar de behoefte aan tandartsen en apotheken.

Voor huisartsen ligt dit anders. Gezien de gesignaleerde knelpunten en de bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeente is de huisvesting van huisartsen in deze uitvoeringsstrategie wel nader uitgewerkt en zijn hiervoor kansrijke locaties verkend.

Tabel 20: koppeling vraag en aanbod huisartsen

Termijn	Benodigde voorziening (vraag)	Kansrijke locatie (aanbod)
Kort	1. Huisartsenpraktijk Ministerbuurt	Voorkeurslocatie A: Hoogvoorde (Bogaard stadscentrum) Voorkeurslocatie B: P. van Vlietlaan
	2. Huisartsenpraktijk Borderwijkzone/Havenkwartier	Middin (Borderwijkzone)
Middel	3. Huisartsenpraktijk RijswijkBuiten	Beoogde locatie KC Natuurrijk
Lang	-	-

1. Huisartsenpraktijk Ministerbuurt

Voorkeurslocatie A: Hoogvoorde

De locatie Hoogvoorde (de voormalige locatie van het stadhuis) biedt ruimte voor de ontwikkeling van een gezondheidscentrum. Door hier een huisartsenpraktijk te realiseren kan het tekort dat in de Ministerbuurt ontstaat wanneer Praktijk Tombrock verdwijnt, lokaal worden opgevangen. We stellen voor om naast een huisartsenpraktijk op deze locatie ook ruimte te bieden aan andere vormen van eerstelijnszorg, zoals een apotheek, fysiotherapie of tandartspraktijk, waardoor een volwaardig en toegankelijk zorgaanbod voor de buurt wordt gecreëerd.

Voorkeurslocatie B: P. van Vlietlaan

Op langere termijn biedt de P. van Vlietlaan een aanvullende kans voor een huisartsenpraktijk, mocht het gezondheidscentrum in Hoogvoorde niet toereikend blijken voor de vraag in de Ministerbuurt. Voor deze locatie dient

tevens te worden onderzocht of een combinatie met andere eerstelijnszorgfuncties, zoals een tandarts of apotheek, haalbaar en wenselijk is.

2. Huisarts Borderwijkzone/Havenkwartier

Voorkeurslocatie: Middin (Borderwijkzone)

In het Middin gebouw in de Borderwijkzone ligt een kans om op korte termijn een huisartsenpraktijk te realiseren. In dit complex is de wens om 152 woonzorgappartementen voor mensen met een verstandelijke beperking te realiseren, met een verwachte oplevering in 2028 of 2029. Voor de toekomstige bewoners worden diverse voorzieningen ontwikkeld. De belangrijkste kans ligt echter bij de beoogde huisartsenpraktijk in dit gebouw: wanneer deze niet alleen voor bewoners van de woonzorgappartementen, maar ook voor omwonenden wordt opengesteld, vormt dit een waardevolle aanvullende voorziening voor de hele buurt.

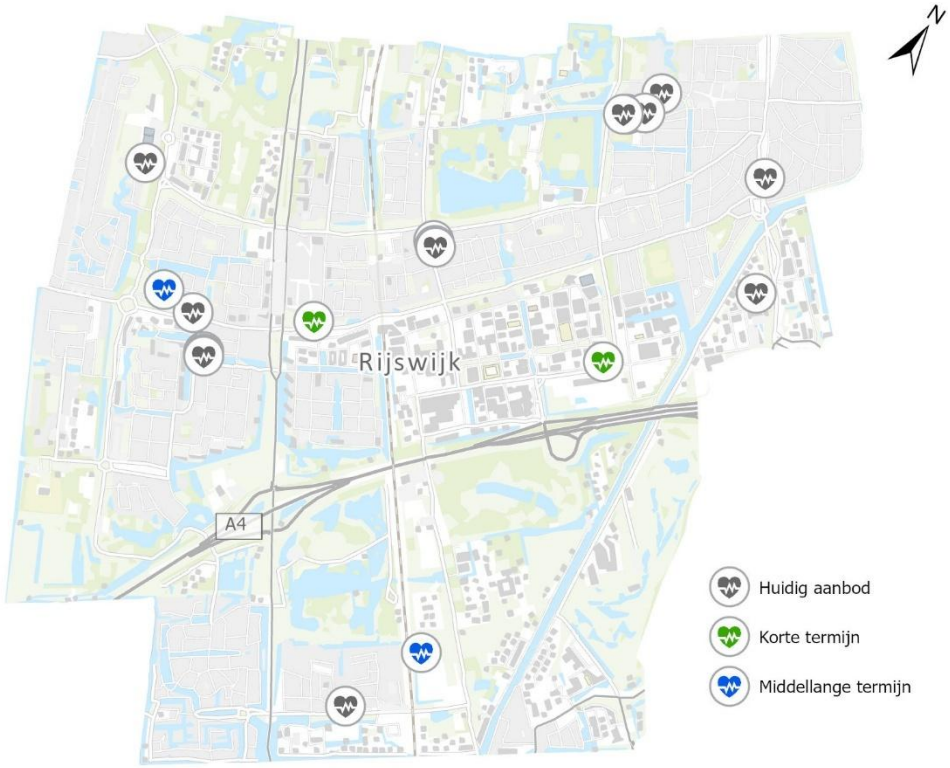
3. Huisarts RijswijkBuiten

Voorkeurslocatie: Beoogde locatie KindCentrum (KC) Natuurrijk

In het nog te bouwen KC Natuurrijk zou ruimte kunnen worden gereserveerd voor het huisvesten van een huisartsenpraktijk. Deze praktijk kan de aanvullende zorgvraag in de wijk opvangen, als aanvulling op het bestaande gezondheidscentrum.

Er moet nog worden onderzocht hoeveel vierkante meter praktijkruimte nodig is. Er wordt uitgegaan van een bandbreedte van 200–400 m^2, afhankelijk van de grootte van de praktijk. In het KC Natuurrijk zou realistisch maximaal 300 m^2 kunnen worden ingepast.

Figuur 15: kansenkaart huisartsen

3.2.2 Wijk- en ontmoetingscentra

Tabel 21: koppeling vraag en aanbod wijk- en ontmoetingscentra

Termijn	Benodigde voorziening (vraag)	Kansrijke locatie (aanbod)
Kort	1. Ontmoetingsruimte Hoekpolder	Voorkeurslocatie A: Het Kristal (PO) Voorkeurslocatie B: Sportpark Hoekpolder
	2. Ontmoetingsruimte Stervoorde	Titus Brandsmaflat (locatie Rijswijk Wonen)
	3. Ontmoetingsruimte De Strijp	Voorkeurslocatie A: Zwembad de Schilp Voorkeurslocatie B: Sportpark Prinses Irene
	4. Ontmoetingsruimte Muziekbuurt	Voorkeurslocatie A: Marimbahal Voorkeurslocatie B: GSR/De Akker
	5. Ontmoetingsruimte Cromvliet	Voorkeurslocatie A: Geestburgkade Voorkeurslocatie B: Nicolaas Beetsschool
	6. Ontmoetingsruimte Stationskwartier	Voorkeuslocatie A: Nieuw Benedictus (locatie Rijswijk Wonen) Voorkeurslocatie B: Gebiedsontwikkeling Stationsgebied (op langere termijn)
Middel	7. Ontmoetingsruimte Kessler Park e.o.	Gebiedsontwikkeling Kessler Park fase 2
	8. Ontmoetingsruimte Havenkwartier e.o.	Gebiedsontwikkeling Havenkwartier (fase 2)
Lang	-	-

1. Ontmoetingsruimte Hoekpolder

Voorkeurslocatie A: Het Kristal

Hoewel basisschool Het Kristal niet direct in de wijk Hoekpolder ligt, zou de school op korte termijn mogelijk wél ruimte kunnen bieden voor dubbelgebruik als ontmoetingsplek voor bewoners van Hoekpolder.

Voorkeurslocatie B: Sportpark Hoekpolder

De wens is om op termijn bij sportpark Hoekpolder eveneens een multifunctionele accommodatie te ontwikkelen, vergelijkbaar met de MFA op sportpark Elsenburg. Bij de verdere planvorming kan rekening worden gehouden met de mogelijke inpassing van een ontmoetingsfunctie, zodat de voorziening niet alleen ruimte biedt voor sport, maar ook een bredere sociale functie kan vervullen.

2. Ontmoetingsruimte Stervoorde

Voorkeurslocatie: Titus Brandsmaflat (locatie Rijswijk Wonen)

Op korte termijn is het wenselijk om te onderzoeken of deze locatie van Rijswijk Wonen ruimte kan bieden voor een laagdrempelige en toegankelijke ontmoetingsplek, zodat kan worden voorzien in de behoefte binnen Stervoorde. Daarbij is het belangrijk om nader te verkennen wat de precieze behoefte is en voor welke doelgroepen deze geldt, mede omdat in het nabijgelegen wijkcentrum Stervoorde al voorzieningen worden aangeboden.

3. Ontmoetingsruimte De Strijp

Voorkeurslocatie A: De Schilp

Zwembad De Schilp wordt naar verwachting in 2027 gerenoveerd. Bij renovatie kan rekening gehouden kunnen worden met het inpassen van een ruimte die (mede) als ontmoetingsruimte kan worden ingezet.

Voorkeurslocatie B: Sportpark Prinses Irene

De wens is om op termijn bij sportpark Prinses Irene eveneens een multifunctionele accommodatie (MFA) te ontwikkelen, vergelijkbaar met de MFA op sportpark Elsenburg. Bij de verdere planvorming kan rekening worden gehouden met de mogelijke inpassing van een ontmoetingsfunctie, zodat de voorziening niet alleen ruimte biedt voor sport, maar ook een bredere sociale functie kan vervullen.

4. Ontmoetingsruimte Muziekbuurt

Voorkeurslocatie A: De Marimbahal

Marimbahal wordt in 2030 opgeleverd. Er is 390 m^2 gereserveerd voor een maatschappelijke voorzienig, waarbij onder andere gedacht wordt aan een buurthuiskamer.

Voorkeurslocatie B: GSR/De Akker

Basisschool GSR/De Akker biedt ruimte op de korte termijn voor een ontmoetingsruimte, tot de Marimbahal in circa 2030 gerealiseerd is.

5. Ontmoetingsruimte Cromvliet

Voorkeurslocatie A: Geestburgkade

Bij de ontwikkeling van het gebiedspaspoort t.b.v. herontwikkeling van pand aan de Geestburgkade wordt momenteel gestuurd op een menging van commercieel en maatschappelijk. Hier kan ruimte worden gereserveerd voor een ontmoetingsplek die de wijk Comvliet/Leeuwendaal bedient.

Voorkeurslocatie B: Nicolaas Beetsschool

De Nicolaas Beetsschool wordt op korte termijn gerenoveerd. Bij deze renovatie kan worden onderzocht of er een ruimte kan worden ingericht die, al dan niet buiten schooltijden, gebruikt kan worden als ontmoetingsplek voor de buurt.

6. Ontmoetingsruimte Stationskwartier

Voorkeurslocatie A: Nieuw Benedictus (locatie Rijswijk Wonen)

Op korte termijn is het wenselijk om te onderzoeken of de locatie Nieuw Benedictus van Rijswijk Wonen ruimte kan bieden voor een laagdrempelige en toegankelijke ontmoetingsplek, zodat kan worden voorzien in de behoefte binnen het Stationskwartier.

Voorkeurslocatie B: Stationsgebied (specifieke locatie nader te bepalen)

Daarnaast kan in de planfase van de gebiedsontwikkeling in het stationsgebied worden verkend waar een centraal gelegen en goed bereikbare ontmoetingsplek kan worden gerealiseerd, zeker wanneer blijkt dat de locatie van Rijswijk Wonen onvoldoende capaciteit of geschiktheid biedt.

7. Ontmoetingsruimte Kessler Park e.o.

Voorkeurslocatie: Kessler Park fase 2 (specifieke locatie nader te bepalen)

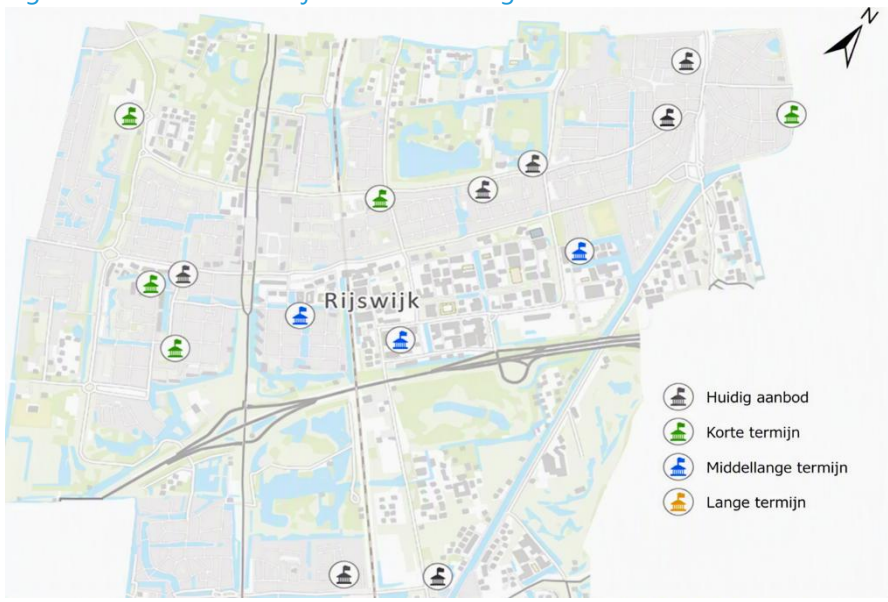
In het addendum op het Ontwikkelkader Kessler Park e.o. worden maatschappelijke voorzieningen voor Kessler Park fase 2 planologisch mogelijk gemaakt. Er is ruimte ingetekend die mogelijkheid biedt voor een ontmoetingsruimte die kan voorzien in de behoeften van de groeiende groep inwoners in dit gebied.

8. Ontmoetingsruimte Havenkwartier e.o.

Voorkeurslocatie: Havenkwartier (fase 2, specifieke locatie nader te bepalen)

In fase twee van de gebiedsontwikkeling Havenkwartier adviseren wij een ontmoetingsruimte op te nemen. Deze voorziening kan niet alleen voorzien in de toekomstige behoefte vanuit het Havenkwartier zelf, maar tevens een bredere functie vervullen voor omliggende wijken.

Figuur 16: kansenkaart wijk- en ontmoetingscentra*

* Op deze kaart zijn alleen de eerste voorkeurslocaties aangegeven

3.2.3 Sportvoorzieningen en speelvoorzieningen

Tabel 23: koppeling vraag en aanbod sport- en speelvoorzieningen

Termijn	Benodigde voorziening (vraag)	Kansrijke locatie (aanbod)
Kort	1. Sportspeelvoorziening Plaspoelpolder	Treubstraat
Middel	2. Sportzaal RijswijkBuiten	Bij beoogde locatie KC Natuurrijk
Lang	3. Zwemcapaciteit (1300+ m^2)	Event Plaza

1. Sportspeelvoorziening Plaspoelpolder

Voorkeurslocatie: Treubstraat - naast de skatebaan

Op het grasveld naast de skatebaan bij sporthal De Altis is ruimte voor een sportspeelvoorziening ten behoeve van inwonersgroei in Plaspoelpolder. Hierbij wordt gedacht aan een Krajicek playground: een veilige, openbare sport- en speelplek in de buurt waar kinderen en jongeren dagelijks kunnen bewegen.

2. Sportzaal RijswijkBuiten

Voorkeurslocatie: beoogde locatie KC Natuurrijk

Bij de beoogde locatie voor de PO-school Natuurrijk wordt tevens een sportzaal gerealiseerd. Deze sportzaal wordt toegankelijk voor zowel de school als particuliere sportverenigingen. Naast het bewegingsonderwijs biedt de zaal ruimte voor trainingen van onder andere korfbal, volleybal, basketbal en badminton. De verwachte realisatie is in 2031.

3. Zwemcapaciteit

Voorkeurslocatie: Event Plaza

Er wordt een nieuwe functie voor het huidige Event Plaza voorzien. Dit biedt ruimte voor de ontwikkeling van (o.a.) een extra zwembad met de benodigde zwemcapaciteit van ten minste 1300 m^2.

Figuur 17: kansenkaart sportvoorzieningen

3.2.4 Culturele voorzieningen

Tabel 24: koppeling vraag en aanbod culturele voorzieningen

Termijn	Benodigde voorziening (vraag)	Kansrijke locatie (aanbod)
Kort	-	-
Middel	1. Ruimte voor nieuwe initiatieven RijswijkBuiten	Beoogde locatie KC Natuurrijk
	2. Ruimte voor nieuwe initiatieven (omgeving Stationsgebied, de Muziekbuurt of Stervoorde)	Waldhoornplein
Lang	3. Dependance bibliotheek (omgeving Stervoorde, Bogaard stadscentrum of het Stationsgebied)	Voorkeurslocatie A: Wijkcentrum Stervoorde Voorkeurslocatie B: Hoogvoorde

1. Ruimte voor nieuwe initiatieven in RijswijkBuiten

Voorkeurslocatie: Beoogde locatie KC Natuurrijk

Het nog te bouwen KC Natuurrijk, waarvan de oplevering over 2 tot 3 jaar wordt verwacht, is een kansrijke locatie voor het huisvesten van een particuliere culturele ondernemer. De mogelijkheden liggen met name in het dubbelgebruik van ruimtes, bijvoorbeeld in de avonduren wanneer de school niet in gebruik is. Denk hierbij aan het benutten van centrale ruimtes zoals het atrium of andere gedeelde functies binnen het gebouw.

2. Ruimte voor nieuwe initiatieven in westen van Rijswijk

Voorkeurslocatie: Waldhoornplein

Het huidige winkelcentrum Waldhoornplein in de Muziekbuurt biedt kansen voor de huisvesting van lokale culturele ondernemers. Het huidige winkelcentrum Waldhoornplein ligt op korte afstand van winkelcentrum Bogaard stadscentrum. Omdat er veel inzet nodig is om Bogaard stadscentrum als vitaal gebied te blijven positioneren, is het ongewenst om in de directe omgeving extra commerciële functies toe te voegen die concurrerend kunnen werken. Het Waldhoornplein is daarom niet langer aangewezen als locatie voor nieuwe commerciële voorzieningen en wordt nadrukkelijk beschouwd voor andere maatschappelijke of culturele functies. Hiermee kan de sociale en culturele dynamiek in de buurt worden versterkt. Voor de mogelijke ontwikkeling is het belangrijk dat de gemeente in gesprek blijft met de eigenaar van het huidige winkelcentrum.

3. Dependance bibliotheek

Voorkeurslocatie A: Wijkcentrum Stervoorde

Wijkcentrum Stervoorde is een logische plek voor een dependance van de bibliotheek. Het gaat hierbij om een kleinschalige voorziening, zoals een afhaallocatie voor bibliotheekartikelen. De locatie ligt dicht bij inwoners die zo'n voorziening het hardst nodig hebben: Stervoorde is goed bereikbaar voor bewoners van buurten met een lagere sociaaleconomische score, waar de behoefte aan laagdrempelige bibliotheekfuncties juist groot is. Daarnaast huisvest het wijkcentrum al diverse welzijnsfuncties, waardoor een bibliotheekpunt een waardevolle aanvulling vormt en het aanbod voor de wijk versterkt. Het pand is bovendien eigendom van de gemeente, wat de realisatie eenvoudiger kan maken. Wel moet worden onderzocht of het wijkcentrum Stervoorde daadwerkelijk voldoende ruimte beschikbaar heeft om deze voorziening in te passen.

Voorkeurslocatie B: Wijkcentrum Stervoorde

Op de langere termijn biedt ook Hoogvoorde, de voormalig locatie van het Stadhuis gelegen in Bogaard stadscentrum, een kansrijke optie voor een dependance van de bibliotheek. Deze locatie is aantrekkelijk omdat hier veel mensen passeren: bezoekers van het winkelgebied, de markt en andere voorzieningen komen hier toch al. Waar een dependance in een wijkgerichte locatie vooral bezocht wordt door mensen die er expliciet naartoe gaan, profiteert een locatie in Hoogvoorde van de spontane aanloop en zichtbaarheid in het centrum. Dit kan bijdragen aan een breder en meer divers bereik.

Figuur 18: kansenkaart culturele voorzieningen*

***** Op deze kaart zijn alleen de eerste voorkeurslocaties aangegeven

3.2.5 Onderwijs

Tabel 25: koppeling vraag en aanbod onderwijs

Termijn	Benodigde voorziening (vraag)	Kansrijke locatie (aanbod)
Kort	1. Tijdelijke locatie t.b.v. vernieuwing Nicolaas Beetsschool (PO)	Kronenburghschool
Middel	2. Nieuwe locatie Stanislas Pro+ bewegingsonderwijs (vmbo)	Voorkeurslocatie A: Hof van Elsenburg Voorkeurslocatie B: Sportpark Prinses Irene Voorkeurslocatie C: Bestaande locatie
	3. Nieuwe locatie Freinet Parkrijk (PO)	Voorkeurslocatie A: In of nabij Hoekpolder Voorkeurslocatie B: Elsenburgschool De Melodie, de Piramide, de Mariaschool, locatie huidige Elsenburgschool
	4. Extra PO capaciteit omgeving Plaspoelpolder	Voorkeurslocatie A: de Opperd Voorkeurslocatie B: uitbreiding P. van Vlietlaan
	5. Tweede wissellocatie (naast P. van Vlietlaan) voor fase 2/3 IHP	
Lang	-	-

1. Tijdelijke locatie Nicolaas Beetsschool

Voorkeurslocatie: Kronenburghschool

Om de vernieuwing van de Nicolaas Beetsschool mogelijk te maken, is tijdelijke huisvesting nodig voor zowel het onderwijs als de kinderopvang gedurende de periode waarin het schoolgebouw niet gebruikt kan worden. Verschillende locaties in de directe omgeving zijn verkend. Daarbij is onder meer gekeken naar bestaande BSO-locaties, maar deze blijken veelal onvoldoende ruimte te bieden of vereisen ingrijpende aanpassingen om geschikt te maken voor tijdelijk onderwijs.

Op basis van de verkenningen wordt momenteel vooral ingezet op een oplossing bij de Kronenburghschool. Daarbij wordt onderzocht of aanvullende

capaciteit kan worden gerealiseerd door een verbouwing van de zolder en de plaatsing van extra tijdelijke units. Na de zomer wordt deze optie verder uitgewerkt en vinden hierover gesprekken plaats met de school.

Uitgangspunt is om onderwijs en kinderopvang zoveel mogelijk gezamenlijk te huisvesten. Mocht dit niet haalbaar blijken, dan wordt gekeken naar een separate oplossing voor de kinderopvang. Op dit moment lijken er beperkt alternatieve locaties beschikbaar. Afgesproken is dat vóór het einde van het jaar duidelijkheid bestaat over de tijdelijke huisvestingsoplossing.

2. Nieuwe locatie Stanislas Pro en Bewegingsonderwijs

De locatie aan de Handelskade (Magis) is in een eerdere fase beschouwd, maar blijkt op basis van het locatieonderzoek niet geschikt, met name vanwege de beperkte kavelomvang. Uit recent locatieonderzoek komen drie locaties als meest kansrijk naar voren voor verdere uitwerking: Hof van Elsenburg, Sportpark Prinses Irene en de bestaande locatie. Deze opties dienen verder te worden onderzocht.

Voorkeurslocatie A: Hof van Elsenburg

Hof van Elsenburg komt als meest kansrijke locatie naar voren. De locatie scoort met name goed op bereikbaarheid, met een ligging op loopafstand van het station, en biedt voldoende ruimte om het volledige onderwijsprogramma te realiseren. Aandachtspunten liggen in de beleidsmatige inpassing en de bestuurlijk-politieke context, mede door de lopende ontwikkelingen in het gebied en het huidige gebruik van een deel van de locatie.

Voorkeurslocatie B: Sportpark Prinses Irene

Sportpark Prinses Irene vormt een tweede kansrijke optie. De locatie biedt voldoende ruimte en goede mogelijkheden voor het combineren van onderwijs en sport, gezien de ligging in een sportomgeving. Daarnaast is de bereikbaarheid relatief goed. Aandachtspunten betreffen de inpassing binnen het sportpark en de beleidsmatige afweging rondom het gebruik van groene ruimte en sportvoorzieningen.

Voorkeurslocatie C: Bestaande locatie

De bestaande locatie is als derde optie in beeld. Deze locatie scoort hoog op bereikbaarheid door de ligging nabij het station en is vanuit ruimtelijk oogpunt geschikt te maken voor het onderwijsprogramma. Tegelijkertijd vragen de relatief hoge kosten, de noodzaak voor tijdelijke huisvesting en de samenhang met de bredere gebiedsontwikkeling van het stationsgebied om nadere uitwerking.

3. Nieuwe locatie Freinet Parkrijk

Voorkeurslocatie A: in of nabij Hoekpolder

De basisschool Freinet Parkrijk is momenteel tijdelijk gehuisvest in RijswijkBuiten. Voor een definitieve locatie zou de tijdelijke huisvesting van Kindcentrum BuitenRijck een optie kunnen zijn. Vanuit het oogpunt van PO-capaciteit in RijswijkBuiten is dit echter niet wenselijk. De drie vaste PO-scholen in dit gebied – BuitenRijck, Montessori Parkrijk en de nog te realiseren school Natuurrijk – voorzien gezamenlijk al in de (toekomstige) capaciteitsbehoefte. Het verplaatsen van Freinet Parkrijk naar een locatie boven de A4 zou vanuit capaciteitsopgave daarom wenselijker zijn. Dit heeft echter niet de voorkeur van de school zelf. Vestiging in of aan de rand van de buurt Hoekpolder wordt daarom gezien als een mogelijke middenweg. Daarnaast dienen ook andere locaties in of nabij Hoekpolder te worden verkend, zoals een locatie bij Sportpark Hoekpolder.

Voorkeurslocatie B: Elsenburgschool

Een alternatief is het gebruik van de locatie van de Elsenburgschool, indien deze beschikbaar komt door een samenvoeging met de Rehobothschool. Vanuit huisvestingsperspectief wordt de Elsenburgschool gezien als een kansrijke locatie voor de definitieve huisvesting van Freinet Parkrijk. De beschikbaarheid van deze locatie is echter onzeker, omdat een samenvoeging van de Elsenburgschool en de

Rehobothschool op dit moment niet vanzelfsprekend is. Hoewel hierover gesprekken worden gevoerd, bestaat bij de betrokken scholen vooralsnog beperkt draagvlak voor een dergelijke samenvoeging.

4. Extra PO capaciteit Plaspoelpolder

Voorkeurslocaties: De Melodie, de Piramide, de Mariaschool, locatie huidige Elsenburgschool

Volgens het IPH kan op korte termijn extra capaciteit worden toegevoegd bij de PO-scholen de Melodie en de Piramide. Wij raden aan deze uitbreiding te realiseren als antwoord op de groeiende vraag naar onderwijsplaatsen door de komst van nieuwe bewoners in de Rijswijkse wijk Plaspoelpolder.

Op de middellange termijn biedt ook de huidige Mariaschool ruimte voor uitbreiding. Zowel in het bestaande schoolgebouw als in de omliggende openbare ruimte kan extra onderwijscapaciteit worden ontwikkeld.

Op de langere termijn, wanneer de Elsenburgschool mogelijk verhuist en fuseert met de Rehobothschool, ontstaat op de huidige locatie van de Elsenburgschool aan de Laboucherelaan de mogelijkheid om een nieuwe PO-school te huisvesten.

5. Tweede wissellocatie (naast P. van Vlietlaan) in de buurt van Plaspoelpolder voor fase 2/3 IHP

Voorkeurslocatie A: De Opperd

Voor de vernieuwing van verschillende schoolgebouwen, zoals opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en gepland in fase 2 en 3, is naast de locatie aan de P. van Vlietlaan op termijn een tweede tijdelijke wissellocatie nodig. Gezien het aantal geplande huisvestingsprojecten en de verwachte doorlooptijd daarvan, is het belangrijk tijdig zicht te hebben op een aanvullende locatie voor tijdelijke huisvesting.

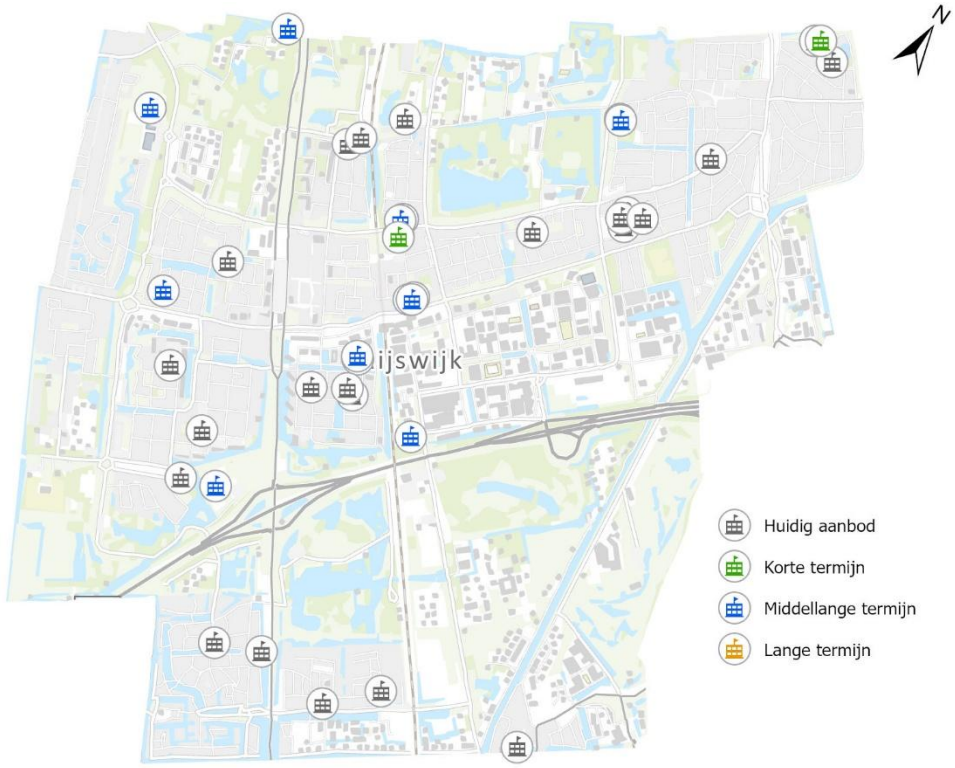
Op dit moment geldt De Opperd als de meest reële optie voor een tweede wissellocatie. De Opperd is een bosgebied op de hoek van de Guntersteinweg en de Beatrixlaan, waar in het verleden bebouwing aanwezig was en waarvoor planologische mogelijkheden bestaan voor ontwikkeling. Hoewel de locatie inmiddels grotendeels is vergroend en de ambitie bestaat om het gebied zoveel mogelijk groen te houden, biedt de bestaande planologische ruimte mogelijkheden voor een tijdelijke onderwijsvoorziening.

De realisatie van een tweede wissellocatie is op dit moment nog niet urgent. De behoefte hieraan ontstaat naar verwachting pas rond 2031, wanneer de huisvestingsopgaven uit fase 2 en 3 van het IHP in uitvoering komen. Om die reden wordt de tweede wissellocatie momenteel nog niet nader onderzocht. De Opperd wordt vooralsnog aangehouden als voorkeurslocatie. Indien zich in de toekomst een kansrijke alternatieve locatie aandient, kan deze worden vergeleken met De Opperd en betrokken worden bij een definitieve afweging.

Voorkeurslocatie B: (uitbreiding) P. van Vlietlaan

De locatie aan de P. van Vlietlaan is beoogd om te functioneren als wissellocatie. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of deze locatie zodanig kan worden uitgebreid dat zij inzetbaar is voor alle wisselhuisvestingsopgaven die voortvloeien uit het IHP.

Figuur 19: kansenkaart onderwijshuisvesting

3.2.6 Kinderopvang

Tabel 27: koppeling vraag en aanbod onderwijs

Termijn	Benodigde voorziening (vraag)	Kansrijke locatie (aanbod)
Kort	1. Peuteropvang Muziekbuurt (incl. Voorschoolse educatie (VE))	PO-school GSR/De Akker
	2. Peuteropvang (incl. VE) en BSO bij tijdelijke locatie Nicolaas Beetsschool	Kronenburghschool
Middel	3. Peuteropvang (incl. VE), kinderopvang en BSO bij nieuwe locatie PO Freinet Parkrijk	Voorkeurslocatie A: In of nabij Hoekpolder Voorkeurslocatie B: Elsenburgschool
Lang	-	-

1. Peuteropvang de Muziekbuurt

Voorkeurslocatie: GSR/De Akker

Er dient onderzocht te worden of het multifunctionele 'paviljoen' waarover gesproken wordt bij GSR/De Akker ruimte zou kunnen bieden voor het huisvesten van peuteropvang in de Muziekbuurt.

2. Peuteropvang (VE) en BSO bij tijdelijke Nicolaas Beetsschool

Voorkeurslocatie: Kronenburghschool

Om de vernieuwing van de Nicolaas Beetsschool mogelijk te maken, is tijdelijke huisvesting nodig voor zowel het onderwijs als de kinderopvang gedurende de periode waarin het schoolgebouw niet gebruikt kan worden. Verschillende locaties in de directe omgeving zijn verkend. Op dit moment wordt echter vooral ingezet op een oplossing bij de Kronenburghschool. Uitgangspunt is om onderwijs, peuteropvang (VE) en BSO zoveel mogelijk op één locatie onder te brengen. Mocht dit niet haalbaar blijken, dan wordt voor de kinderopvang gezocht naar een afzonderlijke oplossing. Afgesproken is dat vóór het einde van het jaar duidelijkheid bestaat over de tijdelijke huisvestingsoplossing.

3. Peuteropvang (VE), KDO en BSO nieuwe locatie PO Freinet Parkrijk

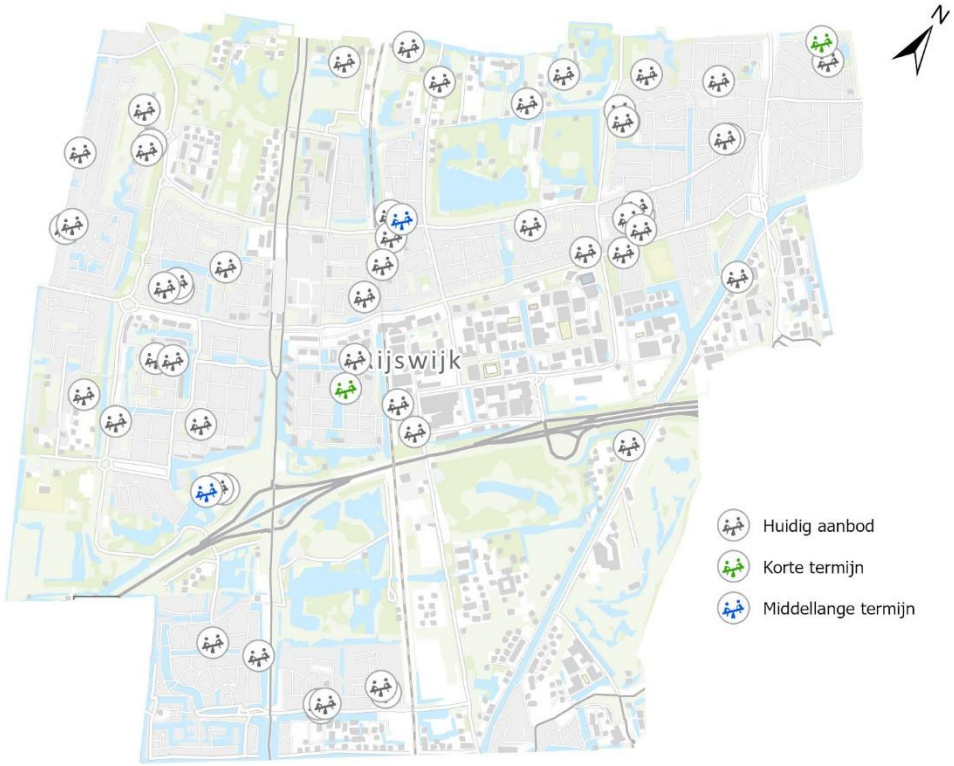
Voorkeurslocatie A: in of nabij Hoekpolder

Zoals beschreven in hoofdstuk 3.2.5 is de voorkeurslocatie voor nieuwbouw van Freinet Parkrijk in of aan de rand van de buurt Hoekpolder. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met de kinderopvang die nu gevestigd is bij de Freinet Parkrijkschool.

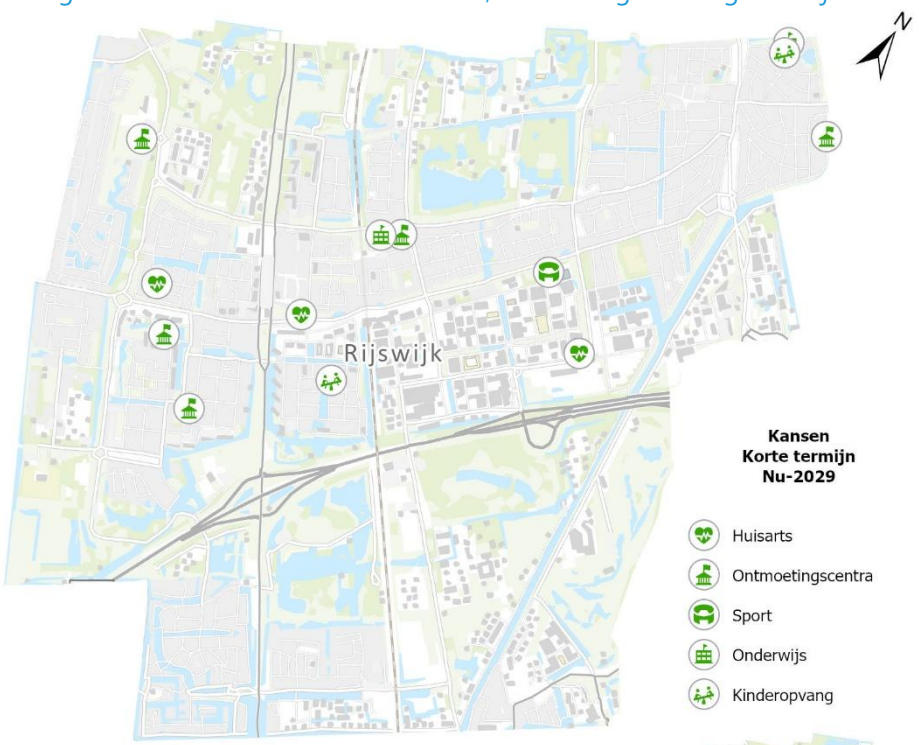
Voorkeurslocatie B: Elsenburgschool

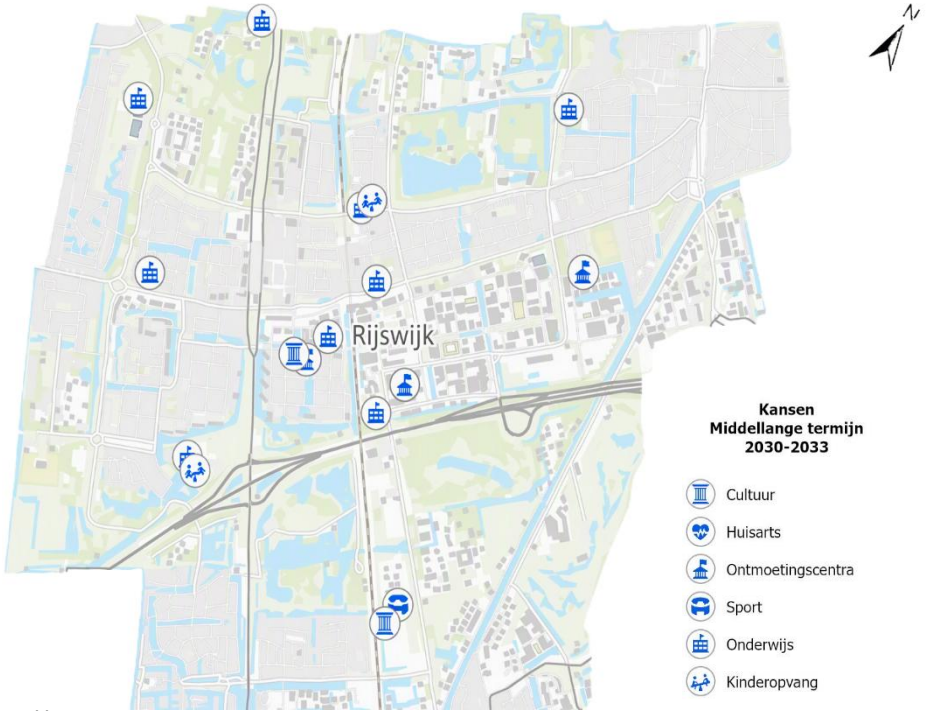
Een alternatief is het gebruik van de locatie van de Elsenburgschool, wanneer deze vrijkomt na eventuele samenvoeging met de Rehobothschool. Als dit het geval is, moet ook rekening gehouden worden met de kinderopvang die nu gevestigd is bij de Freinet Parkrijkschool.

Figuur 20: kansenkaart kinderopvang

Figuur 21: overzicht kansenkaart korte, middellange en lange termijn

3.3 Kansen per gebiedsontwikkeling

In voorgaand hoofdstuk is per benodigde maatschappelijke voorziening de voorkeurslocaties beschreven. In dit hoofdstuk wordt deze informatie gebiedsgericht samengevat. Per lopende gebiedsontwikkeling (zoals gedefinieerd in 3.3.1) wordt kort beschreven wat de huidige stand van zaken is, welke maatschappelijke voorzieningen al zijn geprogrammeerd en op welke aanvullende maatschappelijke voorzieningen de gemeente – op basis van deze uitvoeringsstrategie – binnen de verdere planvorming wil inzetten. De onderstaande ambities zijn richtinggevend en vragen per gebied om nadere uitwerking en haalbaarheidsonderzoek.

3.3.1 Kessler Park (fase 1)

Kessler Park fase 1 gaat richting de uitvoeringsfase en de afspraken met de ontwikkelende partij zijn grotendeels gemaakt. Hierdoor zijn de mogelijkheden om nog aanvullende maatschappelijke voorzieningen in het programma op te nemen beperkt. De commerciële plinten kunnen wel ruimte bieden aan eerstelijnszorg, zoals een fysiotherapeut, tandarts of apotheek. Voor een wijk- en ontmoetingsfunctie wordt primair naar Kessler Park fase 2 gekeken.

3.3.2 Kessler Park (fase 2)

Kessler Park fase 2 bevindt zich in de vroege planfase. In het addendum op het Ontwikkelkader Kessler Park en omgeving worden maatschappelijke voorzieningen planologisch mogelijk gemaakt. Vanwege de milieubelasting en de beperkte buitenruimte is Kessler Park niet geschikt voor basisscholen en kinderopvang.

Een belangrijke ambitie is het realiseren van een laagdrempelige ontmoetingsruimte voor de groeiende groep inwoners van Kessler Park en de directe omgeving. De behoefte aan een dergelijke voorziening is hier extra relevant vanwege het relatief hoge aandeel sociale huur en betaalbare woningen (in totaal 80%), de relatief kleine woningen en de enigszins afgesloten ligging van het gebied, waar het huidige voorzieningenaanbod beperkt is.

De precieze omvang, doelgroep, locatie, financiering en exploitatie moeten nog worden uitgewerkt. Daarbij wordt onderzocht of de ontmoetingsruimte kan worden gecombineerd met andere maatschappelijke of ondersteunende functies. Voor fase 2b, die primair een werkgebied blijft, wordt uitgegaan van aansluiting bij de voorzieningen in fase 2a.

3.3.3 Havenkwartier

Fase 1 van het Havenkwartier is grotendeels in uitvoering. Een buitenspeelplek is reeds geprogrammeerd, maar aanvullende maatschappelijke voorzieningen zijn nog niet vastgelegd.

Binnen Urban Parks, Havenmeester en met name fase 2 bestaan nog mogelijkheden om maatschappelijke voorzieningen in te passen. Zo is er ruimte voor eerstelijnszorg en andere passende voorzieningen in de plinten, zoals een tandarts of apotheek.

Deze uitvoeringsstrategie zet in op het realiseren van een laagdrempelige ontmoetingsruimte in fase 2, die zowel het Havenkwartier als omliggende buurten kan bedienen. Vanwege de milieubelasting en beperkte buitenruimte is het Havenkwartier niet geschikt voor basisscholen en kinderopvang.

3.3.3 Boogaard stadscentrum

Bogaard stadscentrum is deels opgeleverd, deels in uitvoering en deels nog in een vroege planfase. Vanwege deze verschillende fasen lopen ook de

mogelijkheden voor het inpassen van maatschappelijke voorzieningen uiteen. Met name op de nog te ontwikkelen locaties kan de gemeente hier actief op sturen.

Op de locatie Hoogvoorde wordt ingezet op de ontwikkeling van een gezondheidscentrum met een huisartsenpraktijk. Hiermee kan het mogelijke verlies van huisartsencapaciteit in de Ministerbuurt lokaal worden opgevangen. Waar mogelijk wordt deze praktijk gecombineerd met andere eerstelijnszorg, zoals een apotheek of fysiotherapie.

Op de langere termijn is Hoogvoorde bovendien in beeld als mogelijke locatie voor een kleinschalige bibliotheekdependance. Door de centrale ligging, goede bereikbaarheid en bezoekersstromen kan deze voorziening een breed publiek bereiken. De definitieve programmatische invulling en haalbaarheid van beide ambities moeten in de verdere planontwikkeling worden onderzocht.

3.3.4 RijswijkBuiten

RijswijkBuiten is deels gerealiseerd en wordt naar verwachting tot circa 2033 verder ontwikkeld. In het gebied zijn al twee basisscholen, een ontmoetingsruimte en een gezondheidscentrum aanwezig. Met de ontwikkeling van Kindcentrum Natuurrijk worden hier onderwijs en een sportzaal aan toegevoegd.

Binnen Kindcentrum Natuurrijk wil de gemeente aanvullend onderzoeken of ruimte kan worden gereserveerd voor een huisartsenpraktijk. Deze praktijk kan de groeiende zorgvraag in RijswijkBuiten opvangen als aanvulling op het bestaande gezondheidscentrum. Ook wordt ingezet op ruimte voor lokale culturele initiatieven, bij voorkeur door multifunctioneel gebruik van ruimten in het kindcentrum buiten schooltijden. De sportzaal wordt toegankelijk voor zowel het bewegingsonderwijs als lokale sportverenigingen.

3.3.5 Florence Steenvoorde

De ontwikkeling van Florence Steenvoorde bevindt zich in een vroege planfase. De eerste studies voor de herontwikkeling worden momenteel uitgevoerd, waarbij maatschappelijke voorzieningen een belangrijke rol spelen. Hierdoor zijn er nog goede mogelijkheden om verschillende functies in de ontwikkeling te integreren. Sportvoorzieningen, zwemcapaciteit en eerstelijnszorg behoren daarbij tot de mogelijkheden.

Op dit moment is nog geen concrete voorziening aan de ontwikkeling gekoppeld. Het is daarom belangrijk Florence Steenvoorde als strategische locatie voor maatschappelijke voorzieningen te behouden, mede gezien de behoefte aan voorzieningen in het westelijke deel van Rijswijk. Bij de verdere uitwerking wordt onderzocht welke functies en combinaties daarvan het beste aansluiten bij de behoeften van toekomstige bewoners, omliggende wijken en het bestaande voorzieningenaanbod.

3.3.6 Het Stationsgebied

De gebiedsontwikkeling Stationsgebied bevindt zich in de initiatieffase. Omdat nog geen definitieve overeenkomsten zijn gesloten, kan de gemeente in dit gebied nog actief sturen op maatschappelijke voorzieningen.

De belangrijkste ambitie die voortkomt uit deze uitvoeringsstrategie is het realiseren van een centraal gelegen, laagdrempelige ontmoetingsruimte voor het Stationskwartier. Op korte termijn wordt hiervoor eerst gekeken naar de bestaande ontmoetingsruimte van Rijswijk Wonen in Nieuw Benedictus. Als deze locatie onvoldoende ruimte of mogelijkheden biedt, is het wenselijk om binnen de gebiedsontwikkeling een permanente ontmoetingsplek realiseren.

Bij de verdere planvorming van het Stationsgebied moet worden onderzocht waar de behoefte en kansen liggen voor aanvullende maatschappelijke voorzieningen. Ook de huisvestingsvraag van Stanislas Pro en het bewegingsonderwijs heeft een relatie met het Stationsgebied, omdat de bestaande locatie één van de te onderzoeken opties blijft.

3.3.7 Te Werve oost

Te Werve Oost gaat richting de uitvoeringsfase. In het programma zijn buitenspeelplekken en circa 600 m^2 voor dienstverlenende en maatschappelijke functies opgenomen. Deze ruimte wordt door de ontwikkelende partij ingevuld en is bedoeld voor een maatschappelijk ondernemer met een buurtfunctie.

De ambitie is dat de gereserveerde ruimte daadwerkelijk een laagdrempelige en voor de buurt toegankelijke functie krijgt. Daarbij kan worden gedacht aan ontmoeting, welzijn, ondersteuning of een combinatie van maatschappelijke activiteiten. De invulling moet aansluiten bij de behoeften van de huidige en toekomstige bewoners van Te Werve Oost. Omdat de planvorming al vergevorderd is, ligt de nadruk niet op het toevoegen van nieuw programma, maar op het borgen van een passende en duurzame invulling van de reeds gereserveerde maatschappelijke ruimte.

3.3.8 Galjoenstraat e.o.

De ontwikkeling van de Galjoenstraat en omgeving bevindt zich in een vroege planfase. In het gebiedspaspoort waarover met Rijswijk Wonen overeenstemming bestaat, zijn op dit moment geen nieuwe maatschappelijke voorzieningen opgenomen.

Vanuit deze uitvoeringsstrategie is geen concrete aanvullende voorziening aan het gebied toegewezen. Wel blijft het van belang om bij de verdere uitwerking te beoordelen of de woningbouw, bevolkingssamenstelling of ontwikkelingen in omliggende buurten aanleiding geven om alsnog ruimte voor maatschappelijke functies te reserveren. Daarbij kan in het bijzonder worden gekeken naar dubbelgebruik van ruimten, een ontmoetingsfunctie voor bewoners of aansluiting bij bestaande voorzieningen in de omgeving.

3.3.9 Borderwijkzone

De transformatie van de Borderwijkzone is deels in uitvoering en bevindt zich deels nog in een vroege planfase. Binnen de afzonderlijke ontwikkelingen worden vooral voorzieningen voor bewoners gerealiseerd. Waar mogelijk wordt ingezet op dubbelgebruik en een bredere toegankelijkheid voor de buurt.

Een belangrijke ambitie is de realisatie van een huisartsenpraktijk in het Middin-gebouw. Deze functie sluit goed aan bij de beoogde woonzorgappartementen en andere functies in het gebouw. Hiermee kan op korte termijn worden voorzien in de behoefte aan huisartsenzorg in dit deel van Rijswijk.

Hoofdstuk

4. Hoe?

Structureel van kansen naar realisatie

Het inzichtelijk maken van de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen en het aanwijzen van (potentiële) locaties vormt een belangrijke basis, maar leidt niet automatisch tot realisatie. Daarvoor zijn aanvullende stappen nodig, zoals het organiseren van financiering, het maken van duidelijke afspraken over rollen en verantwoordelijkheden en het borgen van deze voorzieningen in planvorming en besluitvorming. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de financiële vertaling van de benodigde voorzieningen en worden aanbevelingen gedaan om de realisatie ervan daadwerkelijk mogelijk te maken.

Hoewel voor een deel van de locaties de haalbaarheid nog nader moet worden onderzocht, is deze uitvoeringsstrategie niet vrijblijvend. De gemeente zet zich actief in om de maatschappelijke voorzieningen te realiseren op de locaties zoals in deze strategie beschreven. Wanneer realisatie op een specifieke locatie niet mogelijk blijkt, wordt bezien hoe de strategie hierop kan worden aangepast. Zo blijft de uitvoeringsstrategie actueel en vormt deze het centrale kader voor de integrale sturing op het voorzieningenniveau in Rijswijk.

4.1 Financiële doorkijk

Een belangrijk onderdeel van het realiseren van maatschappelijke voorzieningen is de vraag *hoe* deze voorzieningen worden bekostigd. De gemeente is in veel gevallen (deels) verantwoordelijk voor zowel de voorbereidings- en investeringskosten als de exploitatiekosten die nodig zijn om de gewenste voorzieningen te realiseren en duurzaam te onderhouden. Voor deze uitvoeringsstrategie is per benodigde voorziening een globale inschatting gemaakt van de benodigde vierkante meters en de bijbehorende financiële consequenties. Deze inschatting is te vinden op de volgende pagina (zie tabel 28). Op basis hiervan kunnen de noodzakelijke reserveringen worden bepaald. In de tabel is tevens aangegeven of de beoogde voorziening reeds is opgenomen in de huidige begroting.

4.1.1 Toelichting bronnen financiële doorkijk

Voor de eerstelijnszorg, en specifiek de huisvesting van huisartsen, is gebruikgemaakt van informatie die is aangeleverd door de betrokken beleidsadviseur en die is gebaseerd op het landelijke document *Praktijk met Toekomst – bouwadviesgroep* van de Landelijke Huisartsen Vereniging. De cijfers voor sport- en speelvoorzieningen en voor kinderopvang zijn eveneens aangeleverd door de betreffende beleidsadviseurs. Voor de onderwijshuisvesting zijn de cijfers overgenomen uit de financiële bijlage van het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Voor de investeringskosten per m^2 bvo voor wijk- en ontmoetingscentra en de dependance van de bibliotheek is gebruikgemaakt van kengetallen uit het BouwkostenKompas (Q4 2025). Deze kengetallen hebben betrekking op nieuwbouw. Daarbij wordt opgemerkt dat ontmoetingsplekken ook op andere manieren gerealiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld in combinatie met RijswijkWonen of door middel van dubbelgebruik op andere locaties, wat tot afwijkende investeringskosten kan leiden.

Tabel 28: Indicatieve kostenraming benodigde maatschappelijke voorzieningen

Maatschappelijke voorziening	Behoefte (Wat)	Benodigde m²	Investeringskosten (ca)	In huidige begroting?	Eventuele toelichting
Huisartsen	• Huisartsenpraktijk Ministerbuurt • Huisartsenpraktijk omgeving Borderwijkzone/Havenkwartier • Huisartsenpraktijk RijswijkBuiten	200 - 400 m² afhankelijk van praktijkgrootte. 300 m² per 2,5 fte/ 5500 patiënten.	Geen gemeentelijke kosten.	N.v.t.	
Wijk- en ontmoetingscentra	• Ontmoetingsruimten in Hoekpolder, Stervoorde, De Strijp, Muziekbuurt, Cromvliet, Stationskwartier, Kessler Park e.o., Havenkwartier e.o.	1772 m²	+- 3000 €/m² bvo	Nee	Advies is om eerst beleid te ontwikkelen waarna keuzes gemaakt kunnen worden t.a.v. financiering. Voor ontwikkelingen die op korte termijn spelen (ontmoetingsruimte in Kessler Park fase 2) dient al wel geld te worden gereserveerd t.b.v. realisatie.
Sportvoorzieningen	• Sportzaal RijswijkBuiten	835 m²	4 miljoen	Ja	Er is aanvullend krediet nodig voor een sportzaal (van 600 m² naar een dubbele gymzaal) en kinderopvang.
	• Zwemcapaciteit	1300 m²	25 miljoen	Nee	Advies is om eerst regionale afstemming te zoeken.
Speelvoorzieningen	• Sportspeelvoorziening Treubstraat	+- 1350 m²	€300.000-350.000	Nee	
Culturele voorzieningen	• Ruimte voor nieuwe initiatieven RijswijkBuiten • Ruimte voor nieuwe initiatieven in omgeving Stationsgebied, de Muziekbuurt of Stervoorde	Onduidelijk.	Geen gemeentelijke kosten.	N.v.t.	
	• Dependance bibliotheek in omgeving Stervoorde, Bogaard stadscentrum of het Stationsgebied.	Onduidelijk.	+- 3000 €/m² bvo	Nee	Moet eerst uitgewerkt worden om te kunnen ramen; staat gepland voor ná '34, dus geen urgentie.
Onderwijshuisvesting	• Tijdelijke locatie onderwijs t.b.v. vernieuwing Nicolaas Beetsschool	Onderwijs: 1332 m²	Dient verder onderzocht te worden.	Nee	Na verdere uitwerking moet bekeken worden of de middelen in de bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting toereikend zijn om het plan van dekking te voorzien.
	• Nieuwe locatie voor Stanislas Pro + beweeg (VMBO)	Stanislas PrO: 3.108 m² bvo Stanislas VMBO: 5.624 m² bvo Gymzalen (beweeg): 1.100 m² bvo	VMBO: € 23,45 miljoen PrO: € 13,05 miljoen Gymzalen: € 4,56 miljoen	Ja	
	• Nieuwe locatie Freinet Parkrijk (PO)	Onderwijs: 1.332 m² bvo Beweeg (gym): 1.100 m² bvo	Onderwijs: € 5,81 miljoen Beweeg: € 4,56 miljoen	Ja	
	• Capaciteitsuitbreiding Mariaschool	Onderwijs: 1005 m² bvo Bewegingsonderwijs: 455 m² bvo Derden: 293 m² bvo	Onderwijs: € 4,44 miljoen Bewegingsonderwijs: € 1,88 miljoen Derden: € 0,93 miljoen	Ja	
	• Capaciteitsuitbreiding de Piramide	170 m² bvo	€ 0,71 miljoen	Ja	
	• Capaciteitsuitbreiding de Melodie	Onderwijs: 1.071 m² bvo Derden: 80 m² bvo	Onderwijs: € 4,72 miljoen Derden: € 0,34 miljoen	Ja	
	• Wissellocatie voor fase 2/3 projecten IHP	± 1.500–2.000 m² bvo	€ 4,0 – 5,3 miljoen	Nee	Voor het realiseren van een wissellocatie op deze locatie is nog geen investeringskrediet opgenomen in het IHP. Ook is er nog geen locatie beschikbaar, maar in fase 2 is wel de behoefte.
	• Nieuwe PO school op locatie huidige Elsenburgschool	889 m² bvo	€ 3,74 miljoen	Ja	
Kinderopvang	• Tijdelijke locatie peuteropvang (incl. VE) en buitenschoolse opvang bij tijdelijke locatie Nicolaas Beetsschool	Kinderopvang: 293 m²	Dient verder onderzocht te worden.	Nee	Zie opmerking 'tijdelijke locatie onderwijs t.b.v. vernieuwing Nicolaas Beetsschool'
	• Peuteropvang Muziekbuurt (incl. VE) • Kinderopvang bij nieuwe schoolontwikkelingen, zoals nieuwe locatie PO-school Freinet Parkrijk	Minimaal 3,5 m² per kindplaats aan binnenruimte en 3 m² per kindplaats aan buitenruimte.	Geen gemeentelijke kosten (voorfinanciering wordt terugbetaald)	N.v.t	Bij uitbreiding van de Melodie wordt financieel rekening gehouden met uitbreiding van peuteropvang met 1 groep. Voorwaarde is een langjarig kostprijsdekkend huurcontract.

4.2 Realisatie van voorzieningen binnen gebiedsontwikkelingen

Een aanzienlijk deel van de bevolkingsgroei van Rijswijk hangt samen met de woningbouw binnen de verschillende gebiedsontwikkelingen. Het is daarom logisch om bij deze ontwikkelingen ook te kijken naar de ruimte voor maatschappelijke voorzieningen. In hoofdstuk 3 is beschreven welke kansen hiervoor per gebiedsontwikkeling worden gezien. De benodigde voorzieningen uit deze strategie kunnen echter niet automatisch allemaal binnen de bestaande gebiedsontwikkelingen worden gerealiseerd. De mogelijkheden om hierop te sturen hangen sterk samen met de fase waarin een ontwikkeling zich bevindt en de afspraken die al met ontwikkelende partijen zijn gemaakt. Zo bevinden Kessler Park fase 1 en Te Werve Oost zich al richting de uitvoeringsfase, terwijl bijvoorbeeld het Stationsgebied, Kessler Park fase 2 en Florence Steenvoorde nog in een vroege planfase zitten.

4.2.1 Lopende gebiedsontwikkelingen: benutten wat nog mogelijk is

Bij gebiedsontwikkelingen die al in een vergevorderde fase zijn, zijn financiële, programmatische en ruimtelijke afspraken vaak al grotendeels vastgelegd. Het achteraf toevoegen van maatschappelijke voorzieningen kan daardoor complex zijn. Er kan onvoldoende ruimte beschikbaar zijn, het programma kan al vastliggen of aanvullende eisen kunnen gevolgen hebben voor de financiële haalbaarheid van een ontwikkeling. De mogelijkheden van de gemeente om nog aanvullende voorwaarden aan een ontwikkelende partij te stellen zijn in deze fase daarom beperkt.

Dit betekent niet dat er binnen deze ontwikkelingen geen kansen meer zijn. Per gebied moet worden onderzocht welke mogelijkheden binnen de bestaande afspraken nog kunnen worden benut. Dit kan bijvoorbeeld door maatschappelijke functies in te passen in beschikbare plinten, door multifunctioneel gebruik mogelijk te maken of door reeds gereserveerde maatschappelijke ruimte gericht in te vullen.

Wanneer een maatschappelijke voorziening vanuit stedelijk perspectief noodzakelijk of zeer wenselijk is, maar niet past binnen de bestaande financiële afspraken met een ontwikkelende partij, kan de gemeente overwegen zelf financieel bij te dragen om realisatie mogelijk te maken. Dit vraagt per situatie om een afzonderlijke afweging van het maatschappelijke belang, de financiële consequenties en mogelijke alternatieve locaties.

4.2.2 Nieuwe gebiedsontwikkelingen: aan de voorkant sturen

Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen zijn de mogelijkheden om maatschappelijke voorzieningen te borgen aanzienlijk groter. De gemeente kan hier vanaf de start bepalen welke maatschappelijke functies nodig zijn en welke ruimte daarvoor moet worden gereserveerd. De uitvoeringsstrategie vormt hiervoor een belangrijke inhoudelijke basis.

Het uitgangspunt is daarom om de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen zo vroeg mogelijk onderdeel te maken van de planvorming. Waar een voorziening noodzakelijk of wenselijk is, kan deze worden opgenomen in ontwikkelkaders en ruimtelijke plannen en kunnen hierover vooraf afspraken worden gemaakt met ontwikkelende partijen. Daarbij kan bijvoorbeeld worden vastgelegd dat ruimte voor bepaalde maatschappelijke functies onderdeel moet zijn van het programma. Hiermee wordt voorkomen dat maatschappelijke voorzieningen pas aan het einde van het ontwikkelproces in beeld komen, wanneer de ruimtelijke en financiële mogelijkheden om hierop te sturen aanzienlijk kleiner zijn. Dit sluit aan bij de aanbeveling verderop in dit hoofdstuk om iedere gebieds- of locatieontwikkeling te starten met een brede verkenning van de benodigde maatschappelijke functies.

4.2.3 Gebiedsontwikkelingen als onderdeel van de stad

Dat een belangrijk deel van de bevolkingsgroei plaatsvindt binnen gebiedsontwikkelingen, betekent niet dat alle voorzieningen die door deze groei

nodig zijn ook binnen diezelfde ontwikkelingen gerealiseerd moeten worden. Maatschappelijke voorzieningen hebben verschillende verzorgingsgebieden. Waar bijvoorbeeld speelvoorzieningen of peuteropvang sterk aan een buurt zijn gebonden, kunnen scholen, sportvoorzieningen, culturele voorzieningen en eerstelijnszorg ook inwoners uit andere delen van Rijswijk bedienen. De strategie houdt daarom rekening met de spreiding van zowel de woningbouw als het bestaande voorzieningenniveau, maar zoekt steeds naar de locatie die vanuit het functioneren van de stad als geheel het meest passend is. Deze lijn komt ook terug in hoofdstuk 2, waar de behoefte niet uitsluitend per gebied maar vanuit de spreiding over heel Rijswijk wordt beschouwd.

Nieuwe maatschappelijke voorzieningen die binnen een gebiedsontwikkeling worden gerealiseerd, zijn daarom waar mogelijk niet uitsluitend bedoeld voor de nieuwe bewoners van dat gebied. Het streven is dat zij ook een functie vervullen voor omliggende buurten of de stad als geheel. Andersom kan de behoefte die voortkomt uit een gebiedsontwikkeling worden opgevangen door een voorziening buiten het ontwikkelgebied. Een voorbeeld hiervan is de toekomstige vraag naar primair onderwijs: omdat het Havenkwartier vanwege milieubelasting en beperkte buitenruimte niet geschikt is voor een basisschool, wordt voor aanvullende onderwijscapaciteit juist gekeken naar bestaande en potentiële schoollocaties elders in de omgeving.

Dit vraagt om een gebiedsoverstijgende benadering: de groei vindt voor een belangrijk deel plaats binnen gebiedsontwikkelingen, maar de opgave voor maatschappelijke voorzieningen is een opgave voor Rijswijk als geheel.

4.3 Gemeentelijke rol per maatschappelijke voorziening

De gemeente heeft wettelijk gezien een beperkte taak in het op orde brengen en houden van het maatschappelijke voorzieningenniveau. Wat betreft de voorzieningen die deze uitvoeringsstrategie bevat, is de gemeente enkel wettelijk verplicht tot het organiseren van:

- Huisvesting van het primair, voortgezet en speciaal onderwijs inclusief bewegingsonderwijs;
- Toezicht en handhaving op de kwaliteit van kinderdagverblijven;
- Voorschoolse educatie voor kinderen van 2-4 jaar;
- Een volwaardige bibliotheekvoorziening (met ingang van de nieuwe bibliotheekwet die naar verwachting in de loop van 2026 van kracht gaat)

Er zijn echter belangrijke nuances in de wettelijke verantwoordelijkheden van de gemeente. Het is daarom van belang deze taken precies te omschrijven, omdat dit nog niet volledig concreet is uitgewerkt in het behoefteonderzoek.

Zo geldt bijvoorbeeld dat wanneer een nieuwe school wordt opgericht, de aanvraag hiervoor eerst door de minister van onderwijs moet worden goedgekeurd. Na deze goedkeuring ligt er voor de gemeente waarin de school zich vestigt een zorgplicht om te voorzien in passende huisvesting

Een ander voorbeeld is dat hoewel de gemeente geen wettelijke taak heeft om huisartsen te huisvesten, er situaties bestaan waarin de gemeente wél een rol krijgt toebedeeld. Voor statushouders geldt bijvoorbeeld dat de gemeente verantwoordelijk is voor het organiseren van een huisarts, zeker in het kader van de Huisvesting Asielzoekers Regeling (HAR), waarin dit als voorwaarde is opgenomen. Dit soort specificaties en uitzonderingen laat zien dat de grenzen van de wettelijke taak soms afhankelijk zijn van specifieke doelgroepen of beleidsregelingen.

Daarom is het essentieel om de wettelijke taken scherp te definiëren en te verduidelijken waar aanvullend gemeentelijk handelen noodzakelijk is, ook wanneer dit niet expliciet als verplichting is vastgelegd. Met het oog op de bevolkingsgroei richting 2040 en de ambitie om Rijswijk leefbaar te houden, zoals verwoord in het Coalitieakkoord en de Omgevingsvisie, is in dit proces onderzocht welke aanvullende rol de gemeente nu al pakt en of verdere inzet noodzakelijk is om de realisatie van voldoende maatschappelijke voorzieningen te borgen.

De onderstaande paragrafen geven een reflectie op de huidige rol van de gemeente en het instrumentarium dat per maatschappelijke voorziening wordt ingezet. Daarbij worden ook aanbevelingen gedaan waar de huidige rol tekortschiet en anders moet worden ingevuld. Over het algemeen is de tendens dat de gemeente haar bestaande rol steviger kan invullen door consistenter, pro-actiever en effectiever te werk te gaan.

4.3.1 Huisartsen

Reflectie op huidige rol gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak op het gebied van huisartsenzorg. Tegelijkertijd voelt de gemeente een maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de gezondheid van haar inwoners, en pakt daarom een actievere rol, mede door aan periodiek overleg deel te nemen met Hadoks, de organisatie die huisartsenpraktijken regionaal vertegenwoordigt. Op deze manier signaleert de gemeente wanneer er ruimtevragen spelen, en ondersteunt zij vervolgens in het organiseren van passende huisvesting voor huisartspraktijken.

Conclusie

Het is positief dat de gemeente via het gesprek met Hadoks betrokkenheid toont op dit thema. Tegelijkertijd vertegenwoordigt Hadoks niet alle huisartsen, waardoor zij op dit moment niet volledig representatief zijn. Wij onderschrijven hierom het initiatief om het bestaande overleg met Hadoks te verbreden door een R-team op te richten (naar het voorbeeld van het Haagse H-team) wat op dit moment in ontwikkeling is. Zo'n samenwerkingsverband kan meer gewicht geven aan het oplossen van huisvestingsvraagstukken door verschillende partijen, hun kennis en capaciteit structureel te bundelen.

4.3.2 Apotheken en tandartsen

Reflectie op huidige rol gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak op het gebied van tandartspraktijken en apotheken; de realisatie hiervan wordt volledig aan de markt overgelaten. In de praktijk levert dit vooralsnog geen problemen op: er zijn op dit moment voldoende apotheken en tandartspraktijken in Rijswijk. Tegelijkertijd heeft de gemeente beperkt zicht op mogelijke (ruimte)behoeften van deze zorgaanbieders, doordat er geen structureel contact plaatsvindt tussen gemeente, apotheken en tandartsen. Hierdoor kan de gemeente niet tijdig anticiperen op eventuele toekomstige tekorten of knelpunten.

Conclusie

We raden de betrokken beleidsmedewerkers in het sociaal domein aan om structureel contact met apotheken en tandartspraktijken in Rijswijk te organiseren, zodat ontwikkelingen en behoeften voortaan kunnen worden gemonitord. Dit kan bijvoorbeeld door een jaarlijks overlegmoment of een korte digitale enquête te introduceren, waarbij aanbieders worden uitgenodigd om trends en knelpunten te delen.

4.3.3 Wijk- en ontmoetingscentra

Reflectie op huidige rol gemeente

De gemeente heeft op basis van de Wmo en landelijke akkoorden een inspanningsverplichting om de sociale basis te versterken, waaronder het faciliteren van ontmoetingsplekken. Dit is echter geen harde verplichting en laat ruimte voor een lokale en contextgerichte invulling. Het sociaal domein spreekt de ambitie uit om in elke wijk en het liefst zelfs elke buurt een laagdrempelige ontmoetingsplek te realiseren. Deze ambitie wordt verankerd in het strategisch meerjarenplan voor het sociaal domein, dat op dit moment in ontwikkeling is. Daarnaast wordt er gewerkt aan een samenwerkingsagenda met welzijnspartners.

Het realiseren van meer ontmoetingsplekken vraagt onder meer om samenwerking tussen het sociaal domein, team vastgoed, team

gebiedsontwikkeling, team ruimte en externe partners. De gemeente ziet daarbij voor zichzelf hoofdzakelijk een faciliterende en in enkele gevallen een regisserende rol, maar heeft niet altijd de capaciteit om actief sturing te geven. Daarbij is het grootste knelpunt vaak niet het ontbreken van fysieke ruimte, maar de betaalbaarheid en het ontbreken van structurele middelen of regie. De gemeente kan niet altijd huur of exploitatiekosten dragen zonder dat dit ten koste gaat van andere welzijnsactiviteiten. Op dit moment worden vooral activiteiten en beheer gesubsidieerd, maar structurele financiering voor nieuwe locaties is beperkt beschikbaar. Om in bovenstaande te voorzien zal de gemeente meer geld beschikbaar moeten stellen om deze ambities te kunnen realiseren.

Daarnaast voelen niet alle inwoners zich welkom bij bestaande ontmoetingsplekken, bijvoorbeeld omdat het aanbod onvoldoende aansluit bij hun behoeften of omdat bepaalde groepen sterk vertegenwoordigd zijn. Dit vraagt om aandacht voor inclusiviteit en diversiteit in het aanbod.

Conclusie

Wij adviseren de gemeente meer prioriteit te geven aan deze opgave: ontmoetingsplekken vormen een essentieel onderdeel van een gezonde, veerkrachtige en inclusieve samenleving, ze dragen bij aan het voorkomen van eenzaamheid, versterken informele netwerken, bevorderen participatie en hebben daarmee een belangrijke preventieve en signalerende werking op sociaal, mentaal en fysiek welzijn. Juist omdat vanuit inwoners en partners sterke signalen komen dat er een grote behoefte bestaat aan meer ruimte, is het noodzakelijk om de komende jaren gericht te investeren. Dit geldt zowel voor financiële middelen – voor structurele exploitatie, beheer en mogelijk nieuwe locaties – als voor capaciteit en ambtelijke en bestuurlijke aandacht.

Het is noodzakelijk dat de gemeente expliciet en samenhangend beleid ontwikkelt, waarin duidelijk wordt vastgelegd wat onder wijk- en ontmoetingscentra wordt verstaan en welke rol zij vervullen binnen de sociale basis. Op dit moment ontbreekt een eenduidig beleidskader dat richting geeft aan de vraag waar, wanneer en voor welke doelgroepen ontmoetingsplekken nodig zijn. Een dergelijk beleidskader vraagt om een beter onderbouwd en meer systematisch beeld van de behoeften van verschillende doelgroepen. Analyses van demografische ontwikkelingen, leefstijlen en sociale structuren kunnen hierbij helpen.

4.3.4 Sportvoorzieningen

Reflectie op huidige rol gemeente

De gemeente heeft alleen een wettelijke taak als het gaat om het realiseren van gymnastiekvoorzieningen voor het primair onderwijs. Aan deze verplichting wordt voldaan. Voor overige sportvoorzieningen, zoals sporthallen, sportzalen en buitensportaccommodaties, heeft de gemeente géén wettelijke taak. Toch kiest de gemeente ervoor om een actievere rol te vervullen, met name bij de realisatie van sporthallen en sportzalen, passend bij de groei van het aantal inwoners. Zo wordt er bij scholen waar mogelijk een sportzaal toegevoegd (met twee gymzalen), zodat naast het onderwijs ook sportverenigingen gebruik kunnen maken van de voorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn de transformatie van een gymzaal naar een sportzaal bij Steenvoorde en de ambitie om bij de nieuw te ontwikkelen school Natuurrijk in RijswijkBuiten een vergelijkbare voorziening te realiseren.

De vooruitstrevende houding van de gemeente blijkt ook uit de ontwikkeling van de multifunctionele accommodatie op sportpark Elsenburg-Kleiburg. De gemeente neemt hier zowel de bouw als de financiering voor haar rekening en sluit vervolgens een contract van veertig jaar af met commerciële en maatschappelijke partijen, zoals sportverenigingen. Dit zorgt voor een sluitende businesscase en een duurzame exploitatie.

Zwemmen wordt door de gemeente beschouwd als een basisvoorziening, ondanks het ontbreken van een wettelijke taak. Het huidige zwembad in Rijswijk wordt commercieel geëxploiteerd. Door de huidige lange wachtlijsten en de

verwachte groei van het aantal inwoners ontstaat echter druk op de zwemcapaciteit. Behalve de renovatie van zwembad De Schilp, waar capaciteitsuitbreiding geen onderdeel van is, neemt de gemeente op dit moment geen aanvullende maatregelen.

Conclusie

Wat betreft binnen- en buitensport is de rol van de gemeente toereikend. Wat betreft zwemcapaciteit adviseren wij om op dit gebied wel een actievere rol in te nemen, de (verwachte) capaciteitstekorten in acht te nemen en in gesprek te gaan met de regio, zodat de basisbehoefte aan zwemvoorzieningen ook in de toekomst kan worden gegarandeerd.

4.3.5 Speelvoorzieningen

Reflectie op huidige rol gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak op het gebied van de realisatie van speelvoorzieningen. In het huidige beleid is wel de 3%-norm van Jantje Beton opgenomen: minimaal 3 procent van het woongebiedoppervlak – exclusief straten, groenstructuren en parkeervoorzieningen – moet worden ingericht als speelplek. Daarnaast zet de gemeente zich in voor behoud en kwaliteitsimpuls van bestaande speelplekken. Het huidige beleids- en beheerplan loopt tot 2026. Voor de periode 2027–2030 wordt een nieuw plan opgesteld, gekoppeld aan de gemeenteraadsverkiezingen. Hierbij wordt voortgebouwd op het bestaande beleid, met ruimte voor nieuwe thema's zoals klimaatadaptatie.

De gemeente hanteert verder maatwerk per wijk, afhankelijk van draagvlak en beschikbare ruimte. In bestaande woongebieden realiseert de gemeente nieuwe openbare speelplekken uitsluitend op initiatief van buurtbewoners en alleen wanneer er voldoende draagvlak voor is binnen de buurt.

Conclusie

De rol die de gemeente momenteel vervult, is in principe toereikend. Het streven is dat in nieuwe gebiedsontwikkelingen standaard ruimte wordt gereserveerd voor speelvoorzieningen, conform de beleidsnorm. Een belangrijk signaal is echter dat niet alle projectleiders gebiedsontwikkeling op de hoogte zijn van deze norm. Dit wijst op een tekortschietende afstemming tussen beleid en projectleiders gedurende planvorming. In hoofdstuk 4.3 staan gerichte aanbevelingen om dit te verbeteren.

4.3.6 Culturele voorzieningen

Reflectie op huidige rol gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak op het gebied van culturele voorzieningen, met uitzondering van de wettelijke verplichting om als gemeente minimaal één volwaardige bibliotheekvoorziening te hebben. Deze aanscherping van de Bibliotheekwet gaat in 2027 van kracht en verplicht de gemeente ook om elke vier jaar een samenwerkingsplan met de bibliotheek op te stellen dat aansluit bij lokale behoeften en kansen.

Buiten deze kaders vervult de gemeente vooral een faciliterende rol. Zij treedt op als subsidieverstrekker en biedt culturele ondernemers de ruimte om mee te denken over huisvestingsvraagstukken, maar laat het initiëren van nieuwe culturele voorzieningen grotendeels over aan de maatschappelijke markt.

Tot nu toe grijpt de gemeente voornamelijk ad hoc in, bijvoorbeeld wanneer zich kansen voordoen of wanneer een specifieke vraag vanuit het veld ontstaat. Tegelijkertijd ziet de gemeente dat zij meer kan doen om nieuwe doelgroepen te bereiken, onder meer door gesubsidieerde instellingen te versterken en door activiteiten meer wijkgericht te programmeren.

De huidige Cultuurvisie, die in 2016 is vastgesteld en loopt tot 2030, biedt hiervoor onvoldoende richting. Deze visie houdt geen rekening met de groei van de stad en beschrijft bovendien niet welke rol de gemeente zelf wil spelen in het

culturele domein. Ook ontbreken duidelijke kaders om besluiten over voorzieningen, subsidies en samenwerking vorm te geven.

Conclusie

Wij adviseren de gemeente om een samenhangende visie op cultuurbeleid te ontwikkelen waarin thema's zoals verwachte behoeftevraag, spreiding, toegankelijkheid en toekomstbestendigheid expliciet worden meegenomen. Een dergelijke visie helpt om structureel zicht te houden op het gewenste aanbod tegemoetkomend aan de vraag, biedt houvast bij het prioriteren van keuzes en maakt het mogelijk om tijdiger in te spelen op ontwikkelingen in de stad. In de nieuwe cultuurvisie kan daarnaast duidelijk worden vastgelegd welke rol de gemeente zelf wil vervullen, welke ambities passend zijn bij een groeiend Rijswijk en op welke manier zij samen met partners kan werken aan een sterk, divers en duurzaam cultureel aanbod.

4.3.7 Onderwijs

Reflectie op huidige rol gemeente

De gemeente heeft een wettelijke verplichting op het gebied van de huisvesting van het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Rijswijk geeft hier invulling aan door periodiek overleg met de huisvestingsmanagers van de scholenkoepels, waardoor tijdig zicht ontstaat op actuele en toekomstige huisvestingsvraagstukken. Daarnaast worden huisvestingsvraagstukken actief opgepakt, ook met hulp van externe adviesbureau, en verankerd in het IHP.

In het verleden lag de verantwoordelijkheid voor de bouw van scholen bij de schoolbesturen, die daarvoor van de gemeente financiële middelen ontvingen. De laatste scholen in Rijswijk zijn echter door de gemeente zelf gerealiseerd, onder andere om brede scholen te ontwikkelen in combinatie met welzijnsfuncties. De gemeente heeft op dit moment geen formeel beleid voor brede scholen.

Conclusie

De gemeente pakt een passende en actieve rol als het gaat om onderwijshuisvesting. Het is raadzaam om actief locaties te (blijven) reserveren voor onderwijsfuncties en deze ruimtelijk te verankeren in het IHP. Dit zorgt ervoor dat toekomstige uitbreidingen of vervangingsopgaven tijdig en passend kunnen worden opgevangen.

Daarnaast adviseren wij om, ondanks dat er geen formeel beleid meer bestaat voor brede scholen, deze rol niet geheel los te laten. Door als gemeente regie te houden op combinaties van functies en dubbelgebruik van gebouwen, kan de efficiëntie worden vergroot en ontstaat meer maatschappelijke meerwaarde binnen onderwijsomgevingen.

4.3.8 Kinderopvang

Reflectie op huidige rol gemeente

De gemeente heeft geen wettelijke taak wat betreft de huisvesting voor kinderopvang (kinderdagverblijf, peuteropvang, buitenschoolse opvang, gastouders). De gemeente heeft wel een wettelijke verplichting tot het organiseren van toezicht en handhaving op de kwaliteit van kinderopvanglocaties. Ook heeft de gemeente een wettelijke taak om voldoende plekken voor voorschoolse educatie voor kinderen van twee tot vier jaar te realiseren.

Rijswijk kiest er bewust voor om de traditionele peuterspeelzalen – halve dagopvang – te blijven ondersteunen, ook al zijn door landelijke wetgeving peuterspeelzalen en kinderdagopvang formeel gelijkgetrokken. Kinderopvang is een commerciële markt, maar de gemeente wil peuteropvang in stand houden om voorschoolse educatie te kunnen bieden aan kinderen met een risico op een taalachterstand. Daarom ontvangt één aangewezen organisatie gemeentelijke financiering voor het aanbieden van halve dagopvang waarin voorschoolse educatie centraal staat.

Ondanks het ontbreken van een wettelijke taak wat betreft huisvesting van kinderopvang, wordt het faciliteren van passende kinderopvang als wenselijk gezien om Rijswijk aantrekkelijk te houden voor gezinnen. Zo stimuleert de gemeente de samenwerking tussen scholen en kinderopvangorganisaties, zodat opvang en onderwijs zoveel mogelijk op dezelfde locaties gerealiseerd kunnen worden – al wordt er geen actief beleid gevoerd om brede scholen of integrale kindcentra te stimuleren vanuit het idee dat samenwerking sterker en duurzamer is wanneer deze organisch ontstaat vanuit gedeelde ambities van de betrokken organisaties, in plaats van vanuit een opgelegd gemeentelijk model. In de praktijk pakken zowel scholen als kinderopvangorganisaties deze samenwerking al proactief op, en verloopt dit op dit moment soepel.

Conclusie

Aangezien kinderopvang een essentieel onderdeel vormt van een goed functionerende samenleving én bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Rijswijk als gemeente, adviseren wij de gemeente om een actievere rol te nemen in het monitoren van de vraag naar en het aanbod van kinderopvang. Door periodiek inzichtelijk te maken waar piekdruk of juist ruimte ontstaat, kan de gemeente tijdig anticiperen op een groeiende behoefte, zeker in het licht van de woningbouwopgave, demografische ontwikkelingen en mogelijke toekomstige trends zoals een daling van de ouderbijdrage en verdere financiële toegankelijkheid van opvang. Dit stelt de gemeente in staat om eerder in gesprek te gaan met aanbieders, scholen en ontwikkelaars over knelpunten en mogelijke oplossingen.

Wij adviseren om deze monitoring met referentienormen te onderbouwen. In het behoefteonderzoek ontbreekt momenteel een norm, terwijl verschillende gemeenten, zoals de G4-steden, dergelijke normen wél gebruiken. Het hanteren van een vergelijkbare norm kan Rijswijk helpen om het aanbod kwantitatief beter te duiden, biedt houvast bij het maken van keuzes en zorgt ervoor dat toekomstige beslissingen transparanter en beter onderbouwd zijn. Door deze stappen te zetten, krijgt de gemeente meer grip op de toekomstige opvangcapaciteit en wordt de kwaliteit en continuïteit van de kinderopvang in Rijswijk versterkt.

4.4 Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden verschillende aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen in de hoofdstukken 4.3.1 en 4.3.2 zijn meer algemeen van aard en richten zich vooral op de verbetering van het proces rondom ruimtelijke ontwikkelingen en de wijze waarop maatschappelijke voorzieningen tijdig en passend kunnen worden meegenomen in planvorming. Vanaf hoofdstuk 4.3.3 volgen aanbevelingen die specifieker ingaan op het verder brengen van deze uitvoeringsstrategie en op het realiseren van de geïdentificeerde kansen voor maatschappelijke voorzieningen richting 2040.

4.4.1 Visie en beleid voor elke maatschappelijke voorziening

Binnen verschillende beleidsvelden ontbreekt op dit moment actuele en richtinggevende visie. Voor thema's zoals culturele voorzieningen, speelvoorzieningen, kinderopvang, en wijk- en ontmoetingscentra ontbreken onder andere heldere kaders, normen, behoefteanalyses en een expliciete beschrijving van de gemeentelijke rol. Dit maakt het voor projectleiders in gebiedsontwikkelingen lastiger om maatschappelijke voorzieningen eenduidig en tijdig te positioneren. Zij zijn hierbij afhankelijk van de beschikbare beleidsmatige uitgangspunten, terwijl er tegelijkertijd behoefte bestaat aan meer houvast over welke voorzieningen wenselijk zijn, onder welke voorwaarden en met welke randvoorwaarden richting ontwikkelaars en partners. In de praktijk kan het ontbreken van duidelijke en gedeelde kaders ertoe leiden dat de inpassing van maatschappelijke voorzieningen later in het proces plaatsvindt of minder integraal wordt meegenomen in de planvorming.

Daarnaast is er behoefte aan beleid dat expliciet rekening houdt met de financiële gevolgen van beleidskeuzes. Nieuw beleid wordt nog niet altijd integraal getoetst binnen alle relevante disciplines, waardoor geen volledig beeld ontstaat van de financiële consequenties. In bestaand beleid wordt regelmatig aangegeven dat er geen financiële effecten zijn, terwijl beleidsuitgangspunten in de praktijk wel degelijk financiële impact kunnen hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld om plankosten, realisatiekosten of structurele kosten die moeten worden opgevangen. Zo kunnen kosten bij ontwikkelaars terechtkomen, wat de haalbaarheid van een plan onder druk kan zetten, of bij de gemeente, waar middelen via andere domeinen, zoals het sociaal domein, georganiseerd moeten worden. Het ontbreken van dit integrale financiële inzicht bemoeilijkt het maken van zorgvuldige afwegingen en het tijdig en samenhangend beoordelen van financiële en ruimtelijke keuzes.

Om dit te verbeteren is aan te raden voor iedere gewenste maatschappelijke voorziening een actueel en integraal beleidskader te ontwikkelen. Dit beleid moet duidelijke normen, uitgangspunten en toekomstbeelden bevatten. Daarbij is het belangrijk dat nieuwe beleidskaders vanaf het begin gemeentebreed worden gedeeld door de desbetreffende beleidsafdelingen en dat er onderling wordt afgestemd over de financiële, organisatorische en ruimtelijke implicaties. Door al in de beleidsfase samen met andere teams te werken, ontstaat een realistische financiële doorkijk die helpt om ambities te prioriteren en uitvoerbare keuzes te maken.

Met heldere, actuele en integraal getoetste beleidskaders ontstaat een voorspelbare en consistente basis voor projectleiders, waardoor maatschappelijke voorzieningen vanaf de start van ruimtelijke ontwikkelingen volwaardig kunnen worden meegenomen. Hierdoor wordt planvorming beter onderbouwd, wordt vertraging voorkomen en ontstaat een samenhangende basis voor de groei en toekomstbestendigheid van Rijswijk.

4.4.2 Integraal proces rondom ruimtelijke ontwikkelingen

Binnen de gemeente Rijswijk is er onvoldoende structurele samenwerking tussen het maatschappelijk, ruimtelijk en sociaal domein. Dit maakt dat afstemming vaak te laat plaatsvindt en plannen onvoldoende met elkaar worden verbonden. Zoals beschreven in hoofdstuk 4.3.1 wordt er onvoldoende beleid ontwikkeld om de projectleiders van de gebieds- en locatieontwikkelingen kaders mee te geven die als handvatten dienen om benodigde maatschappelijke voorzieningen tijdig te laten landen in de planvorming. Daarnaast worden projectleiders niet altijd voldoende op de hoogte gebracht van bestaand beleid, wat het lastig maakt om in een vroeg stadium expliciete eisen te stellen aan ruimtereserveringen en hierover afspraken te maken met ontwikkelaars. Dit vormt een belangrijk knelpunt, omdat het in een later stadium aanzienlijk complexer is om maatschappelijke voorzieningen zowel ruimtelijk als financieel goed in te passen.

Om dit te verbeteren dient iedere gebieds- of locatieontwikkeling te starten met een brede verkenning, waarbij alle beleidsafdelingen input leveren wat betreft de spelende behoeftevraag aan maatschappelijke functies om te komen tot een toekomstbestendig gebied. Naast betrokkenheid aan de voorkant draagt reguliere afstemming tussen beleidsafdelingen en het projectteam gebiedsontwikkeling eraan bij dat beleid en ontwikkeling elkaar beter vinden in de planvormingsfase en bovendien op de hoogte blijven van (veranderende) kansen en risico's.

Tenslotte is de heersende onduidelijkheid over wie precies verantwoordelijk is voor de realisatie van maatschappelijke voorzieningen een punt van aandacht. Rollen en eigenaarschap zijn niet altijd helder belegd, wat ervoor zorgt dat er vooral naar elkaar wordt gekeken en acties blijven liggen. In hoofdstuk 4.3.3 worden aanvullende aanbevelingen gedaan om dit te verbeteren.

4.4.3 Regie op maatschappelijke voorzieningen richting 2040

In deze uitvoeringsstrategie is een voorkeursscenario uitgewerkt waarin de benodigde maatschappelijke voorzieningen zijn gekoppeld aan concrete kansenlocaties. Om deze kansen tijdig en in samenhang te realiseren, is het van belang dat het vervolgproces een duidelijke en volwassen plek krijgt binnen de organisatie. Het gaat om een tijdelijke regierol tot 2040, gekoppeld aan de verwachte snelle groei van het aantal inwoners; daarna kunnen deze werkzaamheden worden opgenomen als reguliere taken binnen de bestaande organisatie.

Voor nu is echter sprake van een veranderopgave. Het realiseren van voldoende en passende maatschappelijke voorzieningen komt niet vanzelf tot stand. Dit vraagt om gerichte sturing, organisatiekracht en het vermogen om domeinoverstijgend te werken. De verschillende, nog te verzilveren kansen per voorziening kunnen als afzonderlijke projecten worden belegd binnen de lijnorganisatie. Daarbij maken we onderscheid tussen voorzieningen die de gemeente zelf realiseert en voorzieningen die zij faciliteert. Voor voorzieningen zoals sport, onderwijs en ontmoetingsruimten ligt de verantwoordelijkheid voor realisatie binnen het maatschappelijk domein, met het domeinhoofd als ambtelijk opdrachtgever. Voor voorzieningen zoals huisartsen, kinderopvang en apotheken ligt de nadruk op het creëren van de juiste randvoorwaarden; beleidsvorming ligt hierbij in het sociaal domein, terwijl de facilitering van de realisatie plaatsvindt in afstemming met het ruimtelijk domein en projectmatige teams.

Om de samenhang en voortgang te borgen, adviseren wij een regisseur maatschappelijke voorzieningen aan te stellen. De concrete uitwerking van voorzieningen wordt belegd binnen de lijnorganisatie, maar de regisseur maatschappelijke voorzieningen houdt het overzicht, signaleert knelpunten en kansen en draagt zorg voor integraliteit, voortgang en tijdige bijsturing. Een nadere uitwerking van de rol en het takenpakket van de regisseur is opgenomen in bijlage III.

Het aanstellen van een regisseur maatschappelijke voorzieningen heeft de volgende voordelen:

- **Monitoring en adaptiviteit**

  De mate van onzekerheid neemt toe naarmate ontwikkelingen verder in de toekomst liggen. Dit vraagt om een adaptieve benadering. De ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen kent een continu en cyclisch karakter: er is doorlopend inspanning nodig om het voorzieningenniveau op peil te houden en tijdig mee te bewegen met de groei van de stad. Door vraag en aanbod systematisch te monitoren, ontstaat een adaptieve uitvoeringspraktijk.
  De regisseur houdt hierbij een 'vinger aan de pols' bij zowel de beleidsdomeinen (over de actuele en toekomstige behoefte) als bij projectleiders van locatie- en gebiedsontwikkelingen en stedenbouwkundigen (over beschikbare en opkomende kansenlocaties).
- **Een eerste stap naar meer integraliteit**

  Maatschappelijke voorzieningen hangen nauw met elkaar samen. Het bepalen welke functie waar het beste kan landen vereist een brede, domeinoverstijgende blik op ruimtelijke, sociale en marktontwikkelingen. De regisseur maatschappelijke voorzieningen heeft overzicht over de samenhangende vraagstukken en is in staat hierin prioriteiten aan te brengen. Wanneer verschillende medewerkers afzonderlijk onderdelen oppakken, bestaat het risico dat samenhang ontbreekt en dat de urgentie van vervolgstappen onvoldoende zichtbaar is. Door een centrale regierol te beleggen ontstaat beter zicht op kansen voor dubbelgebruik, combinaties van functies en synergie tussen initiatieven. Dit draagt bij aan een efficiënter gebruik van maatschappelijke voorzieningen en oplossingen die breder bijdragen aan de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van Rijswijk.

- **Spin in het web**
  De regisseur kan optreden als een herkenbaar en toegankelijk aanspreekpunt voor zowel beleidsafdelingen als projectleiders. Binnen de organisatie bestaat duidelijk behoefte aan iemand die de verbinding legt tussen beleid en planvorming, de juiste mensen tijdig betrekt en zorgt voor een goede uitwisseling van informatie en kaders. Door deze rol structureel te beleggen, ontstaat meer helderheid in processen en worden kansen eerder gesignaleerd en benut.
- **Capaciteitsuitbreiding**
  Tijdens dit traject is meerdere keren gebleken dat kansen wel worden gezien, maar niet kunnen worden opgepakt vanwege gebrek aan capaciteit. Dit speelt onder andere bij locaties van Rijswijk Wonen, waar initiatief bestaat om wijk- en ontmoetingscentra te realiseren, terwijl de gemeente momenteel onvoldoende capaciteit heeft om deze kansen actief te begeleiden en te verzilveren.
  Het toevoegen van capaciteit, minimaal in de vorm van een regisseur maatschappelijke voorzieningen, is daarom geen luxe, maar een noodzakelijke stap om de toenemende ontwikkelingsdruk het hoofd te bieden en te voorkomen dat waardevolle kansen blijven liggen. Hiermee kan de gemeente proactief sturen op de maatschappelijke opgaven die samenhangen met de groei van Rijswijk.

4.4.4 Multifunctioneel gebruik: stimuleren en faciliteren

Het stimuleren van multifunctioneel gebruik van voorzieningen vormt een belangrijk speerpunt binnen de realisatieopgave richting 2040. Dubbelgebruik biedt aanzienlijke kansen om zowel de financiële haalbaarheid als de ruimtelijke efficiëntie en functionaliteit van maatschappelijke voorzieningen te vergroten. Door functies te combineren, kunnen investeringen beter worden gedekt en ontstaat synergie tussen verschillende gebruikers. Daarnaast kunnen commerciële functies bijdragen aan de exploitatie van niet-commerciële voorzieningen, waardoor meer voorzieningen binnen dezelfde financiële kaders mogelijk worden.

Daarnaast biedt dubbelgebruik ruimtelijke voordelen. Door voorzieningen te clusteren, kunnen lagere huisvestingskosten worden gerealiseerd en wordt beschikbare ruimte efficiënter benut. Zulke combinaties vergen echter duidelijke coördinatie en een integrale benadering om tot duurzame en werkbare oplossingen te komen. Het delen van ruimten vergroot bovendien de flexibiliteit van gebouwen, waardoor zij beter kunnen inspelen op toekomstige demografische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Tegelijkertijd blijkt uit de praktijk dat kan multifunctioneel gebruik leiden tot weerstand bij huidige gebruikers en dat samenwerking tussen verschillende gebruikers soms tot problemen of overlast kan leiden, bijvoorbeeld door conflicterende gebruikstijden of onduidelijkheid over verantwoordelijkheden. Daarom is het essentieel dat bij gedeelde ruimten goede afspraken worden gemaakt en dat het beheer stevig georganiseerd is. Dit vergt investering vanuit de gemeente. In veel gevallen kan het inschakelen van een derde partij voor beheer en exploitatie uitkomst bieden. Denk hierbij aan een partij die verantwoordelijk is voor sleutelbeheer, reserveringen, programmering of aanvullende functies zoals een koffiepunt. Een professionele beheerder kan bijdragen aan betere afstemming, soepele samenwerking en het voorkomen van knelpunten.

Om het potentieel van dubbelgebruik volledig te benutten, wordt aanbevolen om dit principe structureel mee te nemen in ruimtelijke keuzes richting 2040. Dat betekent dat dubbelgebruik een standaard afwegingskader vormt bij nieuwe ontwikkelingen, dat de regisseur actief kansen signaleert en initieert, en dat in een vroeg stadium wordt bepaald of externe ondersteuning gewenst is bij beheer en exploitatie. Door als gemeente een actieve rol te pakken en duidelijke afspraken te maken over toegankelijkheid, gebruik en verantwoordelijkheden kan dubbelgebruik effectief en duurzaam worden ingezet en heeft het meerwaarde binnen zowel ruimtelijke als financiële kaders.

4.4.5 Dataontwikkeling en -gebruik

Inzicht in hoe Rijswijk zich de komende jaren naar verwachting ontwikkelt, is noodzakelijk om keuzes rond maatschappelijke voorzieningen goed te kunnen onderbouwen. Op basis van de geraamde plancapaciteit kan de gemeente een inschatting maken van de geplande woningbouwontwikkeling. Aanvullend hierop ontbreekt op dit moment echter data en prognoses op verschillende vlakken, waardoor het lastig is om onderbouwde en toekomstbestendige keuzes te maken. Daarom wordt aanbevolen om (aanvullend) inzicht te ontwikkelen op de volgende vlakken:

- **Demografische gegevens (toekomstige) inwoners Rijswijk**.
  Het van belang om demografische kenmerken van inwoners tussen nu en 2040 te prognosticeren. Demografische gegevens beschrijven *wie* er in een wijk of buurt wonen en bieden inzicht in onder andere de leeftijdsopbouw, huishoudenssamenstelling en sociaaleconomische en culturele achtergrond van inwoners. Een uitsplitsing naar wijken en buurten geeft beter zicht op waar welke typen bewoners naar verwachting zullen wonen en werken. Deze gegevens ontbreken op dit moment in Rijswijk, wat een belemmering vormt bij het tijdig en passend inpassen van maatschappelijke voorzieningen. Informatie over de leeftijdsopbouw van een buurt is bijvoorbeeld essentieel om te bepalen welk type speelvoorziening nodig is. Demografische prognoses zijn bovendien niet alleen relevant voor de voorzieningenstrategie, maar vormen in bredere zin een belangrijke basis voor gemeentelijke beleidsvorming.
- **Leefstijlenonderzoek**
  Daarnaast is het wenselijk om leefstijlenonderzoek uit te voeren en te benutten als aanvulling op demografische prognoses. Waar demografische gegevens inzicht geven in de omvang en kenmerken van doelgroepen, vertelt leefstijlenonderzoek meer over hoe mensen leven, wat zij belangrijk vinden, welke voorkeuren zij hebben en hoe zij hun vrije tijd besteden. Deze informatie helpt om maatschappelijke voorzieningen beter af te stemmen op de behoeften van verschillende doelgroepen. Dit is vooral van waarde in domeinen waar gebruikspatronen en trends moeilijk te voorspellen zijn, zoals sportvoorzieningen, waar de vraag zich snel kan ontwikkelen en waar op dit moment onvoldoende inzicht bestaat in toekomstige behoeften.
- **Externe trends en ontwikkelingen**
  Het is belangrijk om meer inzicht te krijgen in externe trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op Rijswijk. Een concreet voorbeeld hiervan zijn prognoses over de verwachte toename van het gebruik van kinderopvang wanneer deze in de toekomst (deels) gratis zou worden. Ook andere maatschappelijke ontwikkelingen spelen een rol bij het bepalen van de benodigde maatschappelijke voorzieningen, zoals de toenemende vergrijzing en daarmee gepaard gaande stijgende zorgvraag, de verdere digitalisering van maatschappelijke dienstverlening, de gevolgen van klimaatverandering voor de stedelijke omgeving en veranderingen in de culturele samenstelling van de bevolking door migratie. Dergelijke trends beïnvloeden direct welke voorzieningen nodig zijn, hoe deze moeten worden vormgegeven en welke mate van toegankelijkheid, flexibiliteit of nabijheid gewenst is. Meer inzicht in deze externe ontwikkelingen helpt de gemeente om beter te anticiperen op toekomstige behoeften en om maatschappelijke voorzieningen toekomstbestendig te plannen.
- **Inzichten intern delen, koppelen en actualiseren**
  Het delen van verkregen inzichten en onderzoek tussen beleidsvelden en domeinoverstijgend leidt tot meer efficiëntie en maakt het mogelijk meer in samenhang de vraagstukken die in Rijswijk spelen te benaderen. Het is hierom van waarde erop toe te zien dat nieuw verkregen data onder de aandacht wordt gebracht bij collega's buiten de eigen afdeling.

4.4.6 Versterken netwerk externe partners en randgemeenten

Binnen de verschillende gemeentelijke beleidsvelden verschilt de manier waarop contact wordt onderhouden met externe maatschappelijke partners en belanghebbenden. Voor het tijdig en accuraat inventariseren van de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen is het echter cruciaal dat er een structureel en betrouwbaar netwerk van partners beschikbaar is. Alleen wanneer de gemeente periodiek en systematisch in gesprek is met deze partijen kan sprake zijn van een continue, actuele monitor van de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen. Zonder zo'n netwerk ontstaat versnipperde informatie, komt signalering laat op gang en wordt het lastig om tijdig te anticiperen op knelpunten of toekomstige capaciteitsvraag.

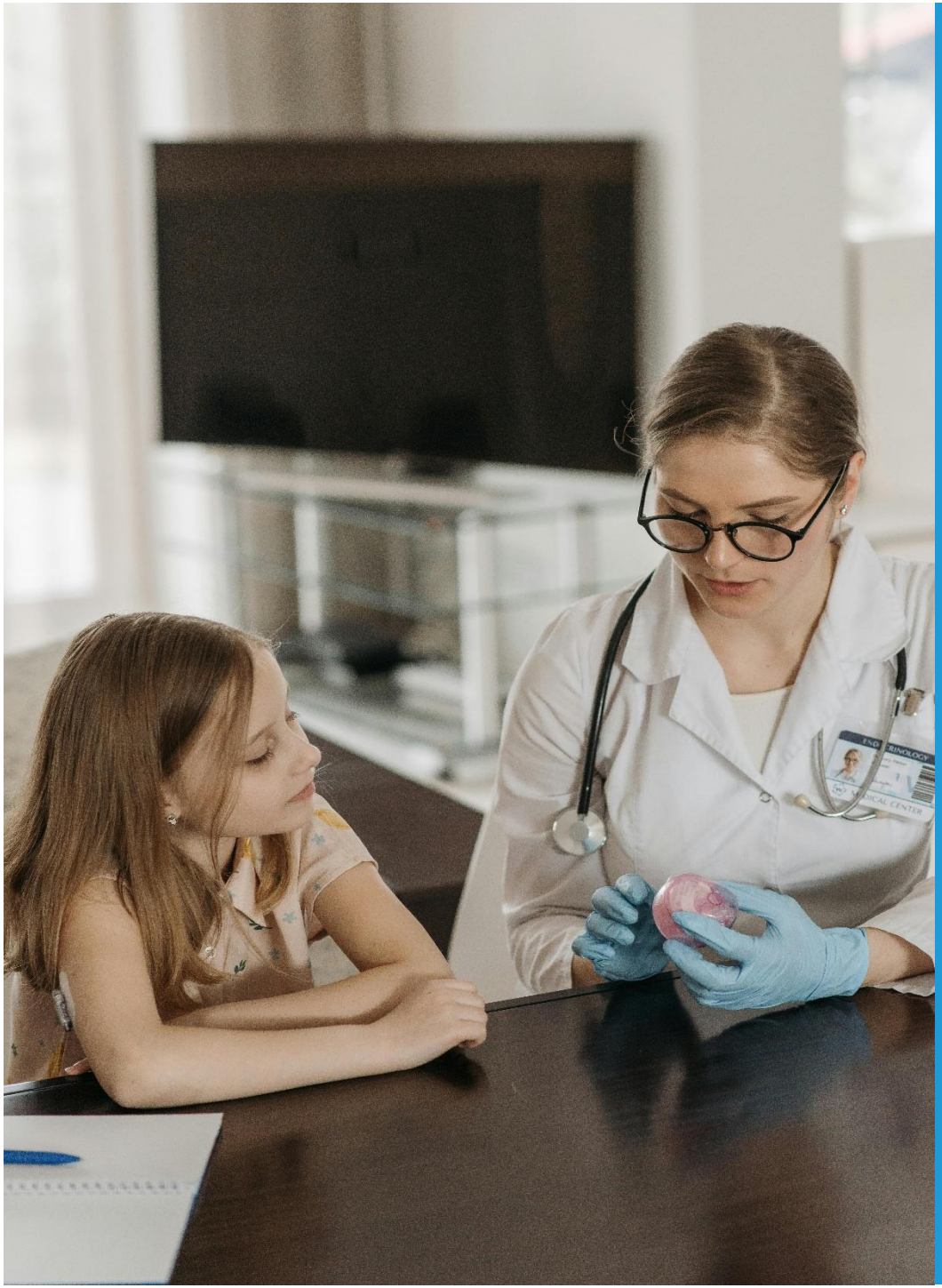
Een goed voorbeeld van wenselijke structurele afstemming is het periodieke overleg met Hadoks, de regionale vertegenwoordiger van huisartsen. Dergelijke vaste contactmomenten maken het mogelijk om veranderingen in zorgvraag of capaciteit vroegtijdig te signaleren. Het is aan te bevelen om deze manier van werken (nog) verder uit te breiden naar andere maatschappelijke partners, zoals kinderopvangorganisaties en welzijnsaanbieders. Deze partijen bevinden zich dicht op de praktijk en kunnen ontwikkelingen vaak als eerste duiden.

Daarnaast is het van belang dat de gemeente structureel aansluit bij overlegtafels met omliggende gemeenten. Door regelmatig in gesprek te gaan met beleidsvelden van randgemeenten ontstaat beter inzicht in het bovenlokale gebruik van voorzieningen door inwoners uit de regio, evenals in het grensverkeer tussen gemeenten. Dit inzicht is essentieel om de benodigde capaciteit en toekomstige behoefte realistisch in te schatten. Veel maatschappelijke voorzieningen vervullen immers niet alleen een functie op wijkniveau, maar hebben vaak een bovenwijks of zelfs regionaal bereik. Een goed voorbeeld hiervan is het voortgezet onderwijs waarbij we een sterke uitwisseling zien van leerlingen uit Rijswijk naar VO-scholen in Delft en Den Haag.

4.4.7 Uitbreiding afbakening maatschappelijke voorzieningen

Bij de selectie van maatschappelijke voorzieningen binnen de huidige uitvoeringsstrategie is aangesloten bij de eerdere keuze die is gemaakt voor het behoefteonderzoek. Er zijn verzoeken ontvangen, onder andere vanuit de raad, om ook horeca, detailhandel, sportscholen en geldautomaten in het onderzoek op te nemen. Deze categorieën zijn in deze fase echter nog niet meegenomen.

Wij raden aan om, wanneer er aanleiding is om de scope uit te breiden vooraf duidelijke toetsingscriteria op te stellen, zodat een zorgvuldige en transparante afweging kan worden gemaakt. Het ontwikkelen van deze criteria behoort tot de taken van de nog aan te stellen regisseur.

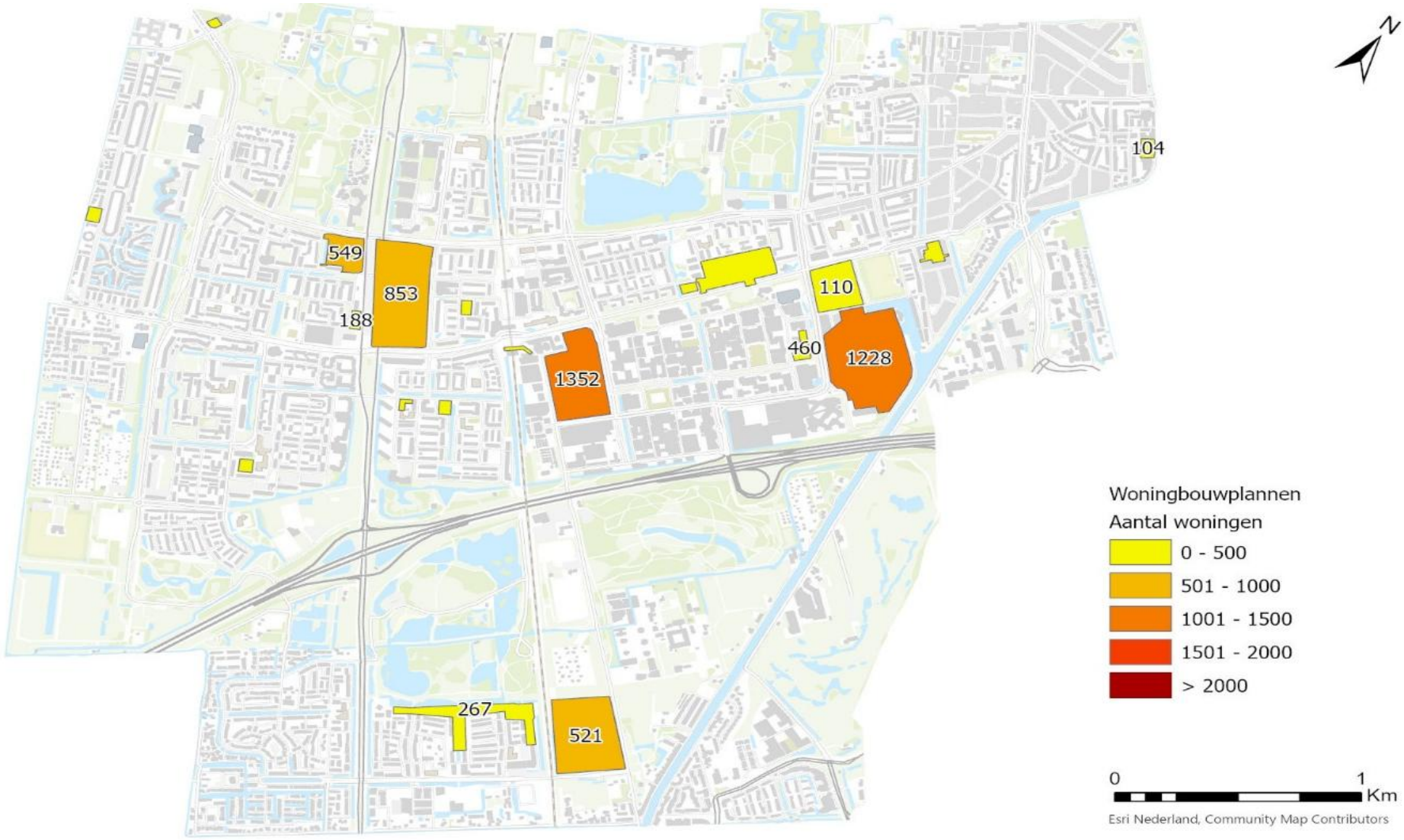
Hoofdstuk

5. Bijlagen

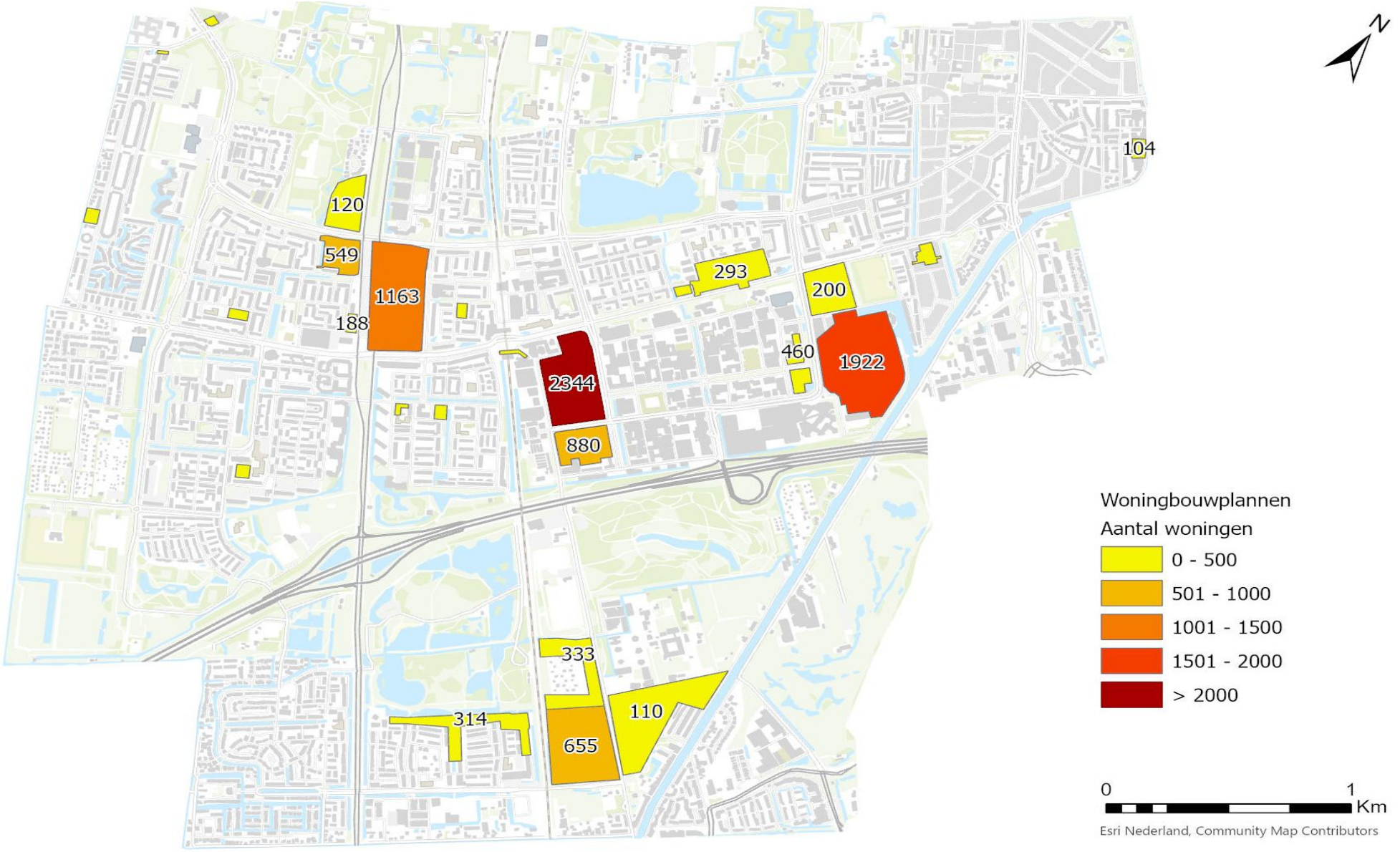
5.1 Bijlage I: woningbouwplannen Rijswijk in 3 termijnen

Figuur 22: woningbouwplannen Rijswijk (nu-2029)

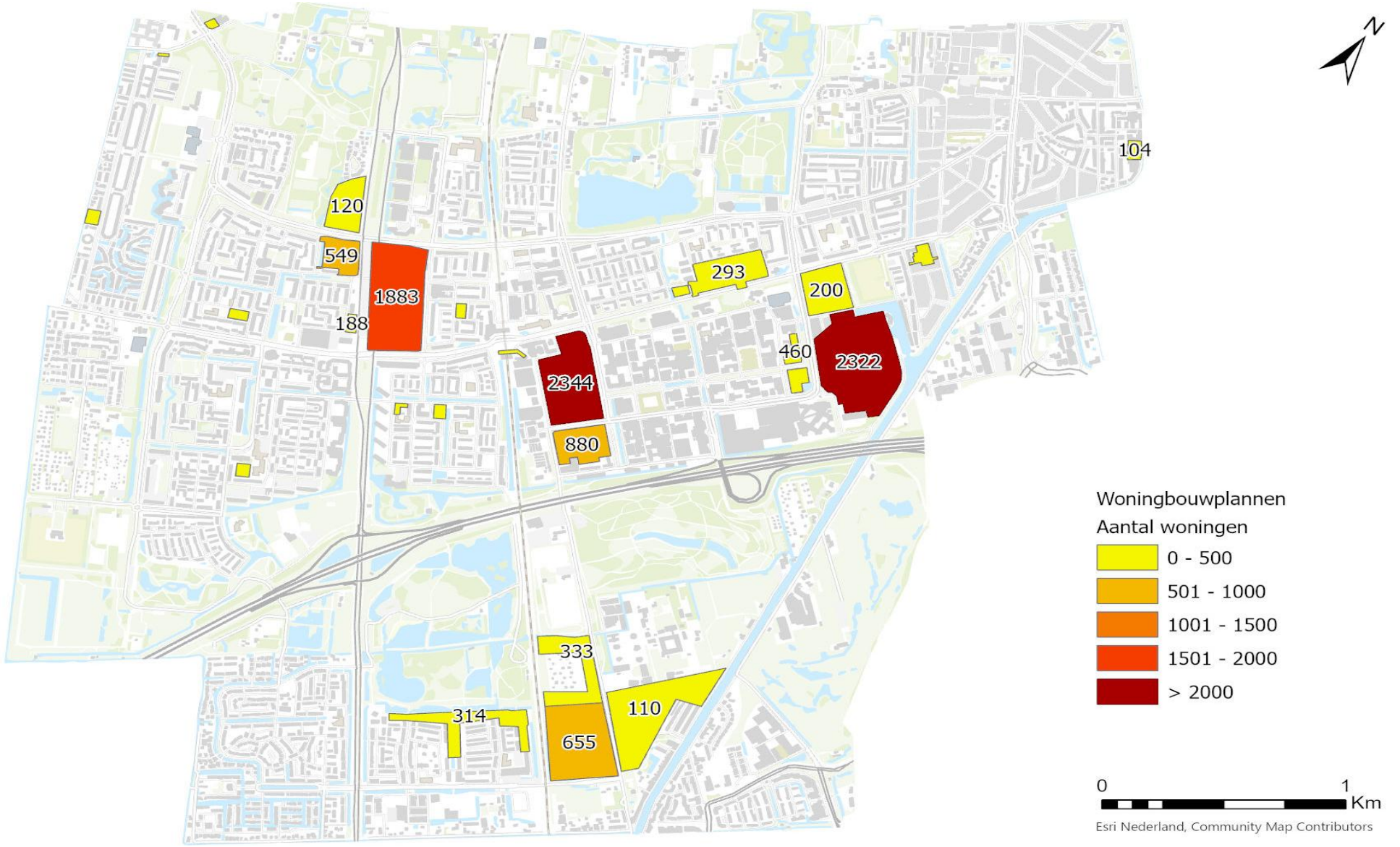
Disclaimer: de getallen in deze figuren zijn niet 100% accuraat, maar geven een beeld van de geplande woningbouwontwikkelingen in Rijswijk.

Figuur 23: woningbouwplannen Rijswijk (nu-2033)

Figuur 24: woningbouwplannen Rijswijk (nu-2040)

5.2 Bijlage II: overzicht kansenkaart met voorkeurslocaties

Benodigde voorziening	Gewenste termijn	Kans korte termijn (nu - '29)	Kans middellange termijn ('30-'33)	Kans op lange termijn ('34-'40)
Huisartsen				
Huisarts Ministerbuurt	Kort	Voorkeurslocatie A: Hoogvoorde	Voorkeurslocatie B: P. van Vlietlaan	
Huisarts omgeving Borderwijkzone/Havenkwartier	Kort	Middin (Borderwijkzone)		
Huisarts RijswijkBuiten	Middel		Beoogde locatie KC Natuurrijk	
Wijk- en ontmoetingscentra				
Ontmoetingsruimte Hoekpolder	Kort	Voorkeurslocatie A: Het Kristal (PO)	Voorkeurslocatie B: Sportpark Hoekpolder	
Ontmoetingsruimte Stervoorde	Kort	Titus Brandsmaflat (locatie Rijswijk Wonen)		
Ontmoetingsruimte De Strijp	Kort	Voorkeurslocatie A: Zwembad de Schilp	Voorkeurslocatie B: Sportpark Prinses Irene	
Ontmoetingsruimte Muziekbuurt	Kort	Voorkeurslocatie A: Marimbahal Voorkeurslocatie B: GSR/De Akker		
Ontmoetingsruimte Cromvliet	Kort	Voorkeurslocatie A: Geestburgkade Voorkeurslocatie B: Nicolaas Beetsschool		
Ontmoetingsruimte Stationskwartier	Kort	Voorkeurslocatie A: Nieuw Benedictus (locatie Rijswijk Wonen)		Voorkeurslocatie B: Gebiedsontwikkeling Stationsgebied
Ontmoetingsruimte Kessler Park e.o.	Middel		Gebiedsontwikkeling Kessler Park fase 2	
Ontmoetingsruimte Havenkwartier e.o.	Middel		Gebiedsontwikkeling Havenkwartier (fase 2)	
Sport- en speelvoorzieningen				
Sportspeelvoorziening Treubstraat	Kort	Treubstraat (naast skatebaan)		
Sportzaal RijswijkBuiten	Middel		Beoogde locatie KC Natuurrijk	
Zwemcapaciteit (1300+ m²)	Lang			Event Plaza
Culturele voorzieningen				
Ruimte voor nieuwe initiatieven RijswijkBuiten	Middel		Beoogde locatie KC Natuurrijk	
Ruimte voor nieuwe initiatieven (omgeving Stationsgebied, de Muziekbuurt of Stervoorde)	Middel		Waldhoornplein	
Dependance bibliotheek (Omgeving Stervoorde, Bogaard stadscentrum of het Stationsgebied)	Lang			Voorkeurslocatie A: Wijkcentrum Stervoorde Voorkeurslocatie B: Hoogvoorde
Onderwijs				
Tijdelijke locatie t.b.v. vernieuwing Nicolaas Beetsschool (PO)	Kort	Kronenburghschool		
Nieuwe locatie Stanislas Pro+bewegingsonderwijs (vmbo)	Middel		Voorkeurslocatie A: Hof van Elsenburg Voorkeurslocatie B: Sportpark Prinses Irene Voorkeurslocatie C: Bestaande locatie	
Nieuwe locatie Freinet Parkrijk (PO)	Middel		Voorkeurslocatie A: in of nabij Hoekpolder	Voorkeurslocatie B: Elsenburgschool
Extra PO capaciteit omgeving Plaspoelpolder	Middel		De Melodie, de Piramide, de Mariaschool, locatie huidige Elsenburgschool	
Tweede wissellocatie (naast P. van Vlietlaan) voor fase 2/3 IHP	Middel		Voorkeurslocatie A: De Opperd Voorkeurslocatie B: P. van Vlietlaan	
Kinderopvang				
Peuteropvang Muziekbuurt (incl. Voorschoolse educatie (VE))	Kort	PO-school GSR/De Akker		
Peuteropvang (incl. VE) en BSO bij tijdelijke locatie Nicolaas Beetsschool	Kort	Kronenburghschool		
Peuteropvang (incl. VE), kinderopvang en BSO bij nieuwe locatie PO Freinet Parkrijk	Middel		Voorkeurslocatie A: In of nabij Hoekpolder Voorkeurslocatie B: Elsenburgschool	

5.3 Bijlage III: Regie op maatschappelijke voorzieningen

5.3.1 Positionering van de regierol

De positionering van de regisseur maatschappelijke voorzieningen bepaalt de mate van invloed op richting, samenhang en voortgang. In de kern gaat het om de vraag hoeveel sturing nodig is om de doelen rondom maatschappelijke voorzieningen daadwerkelijk te realiseren, zonder een aparte programmatische structuur op te tuigen. Voor Rijswijk adviseren wij een regierol die zich richt op doelrealisatie, samenhang en voortgang, terwijl de uitvoering van projecten belegd blijft binnen de lijnorganisatie. De regisseur maatschappelijke voorzieningen heeft invloed op de inhoudelijke koers ('wat willen we bereiken en hoe') en zorgt dat concrete initiatieven en projecten goed landen binnen beleid, gebiedsontwikkeling en uitvoering. De formele verantwoordelijkheid voor uitvoering en besluitvorming blijft bij de lijn; de regisseur adviseert, faciliteert en agendeert waar nodig. Deze vorm past bij een organisatie waarin de uitvoering grotendeels belegd is, maar waar behoefte bestaat aan meer richting, samenhang en overzicht.

5.3.2 Takenpakket regisseur maatschappelijke voorzieningen

De taken van de regisseur is onder te verdelen in vier categorieën, die samen de benodigde regie en integraliteit borgen. De vier hoofdtaken en bijbehorende verantwoordelijkheden worden hieronder beschreven. Wij denken dat er in ieder geval 24 uur per week nodig is om dit adequaat uit te voeren.

1. Beheer uitvoeringsstrategie maatschappelijke voorzieningen

De regisseur:

- Houdt de uitvoeringsstrategie actueel en herijkt deze minimaal jaarlijks.
- Monitoren van het doelbereik en bewaakt de voortgang van voorzieningen door te sturen op realisatie. Rapporteert hierover periodiek aan ambtelijk opdrachtgever.
- Zorgt in samenwerking met de verschillende beleidsafdelingen voor een actueel overzicht van bestaande en geplande maatschappelijke voorzieningen.

2. Interne verbinding

De regisseur:

- Vormt de schakel tussen beleid en planvorming (spin in het web).
- Bewaakt de integraliteit en zorgt voor betrokkenheid van de juiste interne stakeholders.
- Ondersteunt bij het maken van integrale keuzes op het snijvlak van beleid en planvorming.

3. Externe verbinding

De regisseur:

- Treedt op als centraal aanspreekpunt voor maatschappelijke voorzieningen en schakel tussen gemeente en externe partijen.
- Signaleert kansen en geeft inspiratie om deze te verzilveren door verbindingen te leggen met externe partners, wanneer dit niet vanzelf tot stand komt.
- Draagt bij aan stabiel en betrouwbaar contact tussen de gemeente en externe partijen, zodat ontwikkelingen vroegtijdig zichtbaar worden.
- Ziet erop toe dat kansen die extern worden gesignaleerd, waar nodig worden opgepakt door de betreffende beleidsafdelingen.

4. Bewaken voortgang uitvoering

De regisseur:

- Begeleidt besluitvormingsprocessen en organiseert politiek-bestuurlijk draagvlak.
- Houdt overzicht over de fasering en timing van projecten.
- Checkt regelmatig in bij verantwoordelijken van de verschillende projecten en ondersteunt waar nodig.
- Ziet toe op de borging van beleidskaders en de kwaliteit in relatie tot de ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen

COLOFON

Uitvoeringsstrategie maatschappelijke voorzieningen Rijswijk
© 2026 Gemeente Rijswijk

Opdrachtgever: Arthur van der Poel (Gemeente Rijswijk)

Projectleiders en auteurs: Liza Sandtke en Sophie Bakker (APPM)

Kaartbeelden: Arjen Bosma en Yannick Bouten van Team Informatie, subteam Geografische Informatie (Gemeente Rijswijk)